H. M. van den Brink

Pe apă

INSTITUTUL EUROPEAN

H. M. VAN DEN BRINK

PE APĂ

Roman

Traducere de Daniela Irimia

INSTITUTUL EUROPEAN 2008

Mi-am imaginat cum ar fi să zbor către est. Mi-am reprezentat spaţiul restrâns al carlingii, oamenii în jachete de piele, făcându-şi treaba în linişte. Un singur gest este îndeajuns pentru ca să se facă înţeleşi. Sunt numai luminile unei perechi de lămpi de control, verde şi albastră. Un cadran luminos. Poate strălucirea unei ţigări. Pe urmă, m-am gândit la spaţiul uriaş de sub burta avionului, la cum pântecele acesta îşi caută calea prin aerul rarefiat, tară suport, neatârnat de nimic, şi am început să ameţesc. M-am gândit la distanţa dintre acei oameni şi ţinta lor şi la ceea ce aluneca pe sub ei între timp: bărăganul şi pădurile, fermele cu acoperişurile lor abrupte, grupurile de case adunate laolaltă împotriva frigului în sate, oraşele cu fabricile lor şi împrejurul acestora străzile cenuşii cu case în care oamenii stau adăpostiţi cu toţii cu o hârtie neagră în fereastră. M-am gândit la lacuri, la canale mari şi mici, la pâraie şi la râuri. M-am gândit mai ales la apă, pentru că apa, argintie, e cea dintâi trează când ziua se iveşte şi viaţa reîncepe.

H.M. van den Brink s-a născut în anul 1956 şi trăieşte în Olanda. Reputat jurnalist, redactor şef al reţelei olandeze de televiziune VORO, el desfăşoară o prodigioasă activitate, publicând numeroase articole privitoare la politica şi cultura Ţărilor de Jos şi a Statelor Unite ale Americii. Pasionat de coride, H.M. van den Brink alocă mult timp documentării şi publicării unor materiale legate de acest domeniu.

Over het water © 1998 by H.M. van den Brink

© 2008, Editura Institutul European Iaşi pentru prezenta ediţie în limba română

INSTITUTUL EUROPEAN
Iaşi, str. Lascăr Catargi nr. 43, cod 700107, O.P.l, C.P. 161
tel. 0232/230800; tel. /fax 0232/230197
E-mail: euroedithotmail.com http://www.euroinst.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
VAN DEN BRINK, H. M.
Pe apă / H.M. van den Brink;
trad.: Daniela Irimia. — Iaşi: Institutul European, 2008
ISBN 978 – 973 – 611 – 395 – 6
I. Irimia, Daniela (trad.)
821.112.5

Potrivit Legii nr. 8/1996, a dreptului de autor, reproducerea (parţială sau totală) a prezentei cărţi fără acordul Editurii constituie infracţiune şi se pedepseşte în conformitate cu aceasta.

Printed in ROMÂNIA

Pentru Pieter

I

Cu jumătate de oră în urmă am auzit, pentru ultima oară, avioanele. Au trecut pe deasupra râului, la mare înălţime, după care uruitul lor grav s-a pierdut înspre est. Acum este linişte, se aud doar zgomotele nopţii de iarnă la malul apei. Vântul fără odihnă. Undele lovind stâlpii debarcaderului. Nicio pasăre. Niciun ţipăt neaşteptat de nicăieri. Totuşi, undeva în spatele meu, rare scârţâituri ale unei ferestre rău închise. Stau singur pe cel mai îndepărtat debarcader, al cărui lemn este înnegrit de umezeală şi alunecos, şi privesc atent înspre apă. Pe celălalt mal al râului se întinde oraşul cu ferestre opace, şine de tramvai fără ţintă, străzi fără verdeaţă. Privesc către celălalt mal, dar nu-l mai văd aproape deloc.

Mi-am imaginat cum ar fi să zbor către est. Mi-am reprezentat spaţiul restrâns al carlingii, oamenii în jachete de piele, făcându-şi treaba în linişte. Un singur gest este îndeajuns pentru ca să se facă înţeleşi. Sunt numai luminile unei perechi de lămpi de control, verde şi albastră. Un cadran luminos. Poate strălucirea unei ţigări. Pe urmă, m-am gândit la spaţiul uriaş de sub burta avionului, la cum pântecele acesta îşi caută calea prin aerul rarefiat, fără suport, neatârnat de nimic, şi am început să ameţesc. M-am gândit la distanţa dintre acei

oameni şi ţinta lor şi la ceea ce aluneca pe sub ei între timp: bărăganul şi pădurile, fermele cu acoperişurile lor abrupte, grupurile de case adunate laolaltă împotriva frigului în sate, oraşele cu fabricile lor şi împrejurul acestora străzile cenuşii cu case în care oamenii stau adăpostiţi cu toţii cu o hârtie neagră în fereastră. M-am gândit la lacuri, la canale mari şi mici, la pâraie şi la râuri. M-am gândit mai ales la apă, pentru că apa, argintie, e cea dintâi trează când ziua se iveşte şi viaţa reîncepe.

Peste râu se întinde oraşul. Nu-I văd, dar pot simţi cum respiră greu şi cu teamă. Ca un animal mare care a hibernat pentru prea mult timp şi, duhnind, mult prea slab, se întreabă dacă se va mai trezi vreodată. Chiar podul abia dacă se poate zări de aici, podul cu lămpi elegante care leagă cartierul mărginaş de casele somptuoase de pe digul din spatele meu. Tremur în haina mea de ploaie. Mă aşez. Închid ochii. Lapoviţa îmi loveşte faţa.

Dar când mă lungesc pe spate şi mă întind, simt dintr-odată, din nou, lemnul cald de-a lungul spinării şi pe dosul picioarelor, ca şi cum căldura s-ar fi păstrat acolo pentru mine în toţi aceşti ani. Şi este vară din nou şi deasupra mea văd un cer aproape fără nor, un cer de un albastru strălucitor, o cupolă străvezie care se întinde peste râu, peste oraş şi peste ţinut. Cât a fost ziua de lungă, soarele încălzise scândurile debarcaderului până când acestea au devenit de un gri deschis, aproape albe, şi încinse. Într-o clipă soarele îmi usucă transpiraţia de pe faţă, astfel că numai sarea rămâne în urmă-i, ale cărei firişoare le simt pe piele.

Debarcaderul este de fapt o plută care este ataşată cu inele metalice la un număr de stâlpi de-a lungul adăpostului pentru bărci, astfel că se poate mişca în sus şi în jos după cum nivelul râului creşte sau scade. Mă leagănă încet odată cu undele după-amiezii, aproape imperceptibil, mai puţin atunci când stai lungit pe spate, lânced, ca mine, şi pluteşti epuizat, nemaiştiind unde se termină trupul tău şi unde încep lemnul, apa şi văzduhul. În depărtare îl aud pe David strigând.

Nu răspund.

Închid ochii.

Când îi deschid din nou, el este în spatele meu. Privesc în sus de-a lungul picioarelor lui, puternice şi acoperite de păr negru, văd că şi-a scos cămaşa şi şi-a legat-o în jurul umerilor.

„Terminat?”

Nu-i pot vedea bine faţa, dar cunosc privirea pe care mi-o aruncă. Ironică. Prietenos şi ironic. E felul în care priveşte el întotdeauna. Are chipul şi trupul cuiva căruia la naştere i-a fost dăruită nu numai o viaţă, ci întreaga lume i-a fost pusă în poală. De aceea ne tratează pe noi, ceilalţi, cu atâta calm, prietenos şi ironic.

„Frânt? A fost prea mult?”

Nu zic nimic şi nici nu apuc mâna pe care mi-a întins-o ca să mă ajute să mă ridic. Nu sunt invalid, departe de asta. Mă răsucesc pe o parte şi cu o mişcare rapidă şi suplă mă ridic înspre el. În picioare, sunt cât el de înalt. Nu la fel de puternic. Nici la fel de liniştit. Doar la fel de înalt.

Acum pot să văd că şi el este obosit. Transpiraţia se prelinge în dâre de sub buclele lui negre, de-a lungul nasului până spre gură. Se strâmbă şi şi-o şterge cu cămaşa făcută ghem. Pentru prima oară îndrăznesc să gândesc că el nu e doar partenerul meu, ci mai mult decât atât, poate un prieten. Ne-am antrenat din greu. Sub soarele necruţător, sub cerul fără nor, am vâslit cât de repede am putut de-a lungul râului. Puţin mai jos de ponton se află barca goală, suporturile de alamă aruncă scântei, vâslele sunt încrucişate. Ridicăm barca din apă. Ştergem cu o cârpă învelişul de lemn de cedru, îl uscăm, îl băgăm înăuntru şi mergem să luăm vâslele. Şi atunci, în vreme ce ne îndreptăm împreună spre şopron, fiecare cu o vâslă în mână, David îşi aşază pentru o clipă mâna pe umărul meu. Nu doar prietenos, ci ca un prieten adevărat. Nu în glumă, ci cu gravitate. Sunt atât de obosit. Strâng lemnul tare al vâslei şi-mi simt muşchii încordându-se încă o dată. Un val de adâncă fericire îmi invadează mâinile,

braţele, umerii, pieptul şi picioarele. Sunt obosit şi fericit.

Fericire? Nu prea auzi vorbindu-se despre asta. Un cuvânt prea mult şi totul e ridicol. Două cuvinte şi totul se evaporă, dispare. Şi totuşi nu pare fragilă, fericirea acestei veri. Este din came şi muşchi, din soare şi lemn, din apă şi piatră. Poţi s-o apuci strâns şi să-ţi sprijini capul pe ea. O ţin în mâini cu orele şi nu dispare.

Şi acum păstrez vara aceea, nu doar în mintea mea, ci în întreg trupul meu, din creştet până în tălpi. Vara în care râul era al nostru, ca şi adăpostul pentru bărci, oraşul, pajiştile şi stufărişul de pe marginea apei. Fericirea există doar atunci când o poţi atinge şi o poţi păstra, eu încă o am, vara anului 1939, acum, aici, în noaptea asta. Aud susurul blând al apei şi adânc, în oase, încă simt căldura scândurilor pontonului.

Prima mea amintire despre râu este alcătuită din lumină şi spaţiu. Mă văd pe mine şi pe tatăl meu mergând pe străzile din cartierul nostru, pe Topaasstraat, trecând prin piaţa cu baia publică şi apoi pe larga Smaragdstraat care nu dădea în altă stradă, ci ducea spre drumul larg ce străjuia râul şi, deci, spre o mare de lumină unde pomii foşneau şi steagurile fluturau şi unde erau o mulţime de oameni pretutindeni, iar zgomotul nu umplea spaţiul, ci era vânturat în toate direcţiile, peste apă şi în sus, spre cer.

Trebuie să fi avut doi sau trei ani, nu mai mult, pentru că stăteam pe umerii tatălui meu, iar tatăl meu e mic şi plăpând şi deloc puternic. Cred că trebuie să fi fost o *regatta* sau o altă festivitate la care am fost, pentru că în memoria mea, râul este un covor de unduiri argintii pe care plutesc nenumărate ambarcaţiuni mari şi mici.

Am participat de atunci la multe astfel de zile festive şi deşi se spune că prima impresie este întotdeauna cea mai puternică, eu nu simt că bucuria mea cu astfel de prilejuri s-ar fi micşorat. A fost mai mult ca o iubire la prima vedere, care a devenit mai adâncă şi mai intensă cu timpul. Mai târziu, eram încântat când în zilele de sărbătoare râul se umplea cu ambarcaţiuni de agrement,

vase de croazieră, bărci cu vâsle, luntre, gabare şi vaporaşe, şlepuri din lemn şi fier, şalupe elegante, remorchere şi orice mai poate pluti sau naviga, toate împodobite şi pline cu oameni voioşi, râzând şi ţipând din nimic, doar pentru că soarele străluceşte şi ei nu simt pământul sub picioare, pentru bucuria nemărginită a unei zile frumoase, fără griji, petrecute pe râu. Am ajuns să cunosc râul şi în momentele lipsite de glorie, sub nori apăsători, cu valuri care se lovesc unul de altul şi fac cea mai robustă navă să se simtă singură şi vulnerabilă – iarna, chiar înainte ca apa să se transforme în gheaţă; pe timpul înşelătoarei primăveri; pe durata ploilor de vară, când apa este deodată scoasă din indolenţa sa şi plesnită de un torent neaşteptat la sfârşitul unei zile – şi am ajuns să iubesc toate aceste înfăţişări ale sale. Râul mi-a dezvăluit înţelesul mişcării şi m-a învăţat că mişcarea este viaţă. Sună exagerat? Poate chiar este. Dar aşa simt, şi nu altfel.

Din prima zi în care am văzut apa în mod conştient, trebuie să fi simţit ceva din puterea ei stranie. Sau poate că am făcut din acea zi o primă dată pentru că ştiu acum sfârşitul poveştii. Oricum ar fi, pe lângă culori şi strălucire, îmi amintesc o anume imagine care mi-a lăsat o impresie de neşters.

După-amiaza se apropia de sfârşit, se făcuse deja mai linişte pe râu şi pe străzile dimprejur. Merseserăm de-a lungul cheiului şi urcaserăm scările podului cu felinare din fier forjat, podul care leagă grandios şi elegant casele mari de pe malul liniştit al râului cu oraşul. Ne-am oprit la jumătatea podului. Tatăl meu m-a ridicat pe umeri şi m-a lăsat să mă aplec peste gard şi să privesc în jos. Văzută de atât de aproape, apa nu era argintie, ci de un albastru-gri şi verde. În clipa în care m-am înclinat înapoi şi tatăl meu a încercat să mă apuce de subsuori, un ascuţiş de alamă se ivi sclipind de sub bolta podului, urmat de un aproape la fel de suplu arc acoperit cu un material alb-argintiu. Până a ne dezmetici, pânza a fost urmată de un om, de doi, de trei până la opt oameni câţi erau cu toţii, care erau traşi de sub pod ca un şirag de perle, sau mai degrabă care se

extrăgeau ei înşişi de acolo, plutind şi alunecând, spintecând apa şi înaintând spre dreapta, spre stânga după cum tăiau apa cu vâslele lor lungi, îndepărtând-o, apoi lăsând-o în voie din nou, opt oameni în cămăşi albe într-o cadenţă perfectă, urmaţi de un mic cârmaci într-o jachetă albastră cu un megafon de alamă la gură, ca un punct sub un lung semn de exclamare. Totul s-a întâmplat preţ de câteva secunde, dar atâta timp cât am putut, am privit nu doar după vâslaşi, dar şi spre urma pe care o trăgeau după ei de sub pod, un mănunchi de linii şi de vârtejuri, acolo unde vâslele loveau apa cu putere, asemenea urmelor de paşi care, de îndată ce au fost făcute, încep să se şteargă singure, după ce mai întâi s-au întrepătruns încet una cu alta.

Nu ştiu ce m-a impresionat mai tare, în momentul acela, maniera suplă în care oamenii vâsleau laolaltă, sau mişcarea căreia îi dădeau naştere pe apă.

Ştiu doar că mi-am ţinut suflarea, pentru că şi acum, când privesc în urmă, fac la fel.

Tatăl meu era mic şi firav şi deloc puternic. Nu a durat mult până să-mi dau seama. Această descoperire, totuşi, nu avea legătură cu vigoarea muşchilor săi. Fiecare copil are încredere în puterea tatălui său, atâta vreme cât acesta este în stare să stea între el şi lume. Dar chiar înainte ca eu să mă fi putut gândi la astfel de lucruri, să pot vorbi despre asta, trebuie să fi simţit că tatăl meu abia putea să reziste, el însuşi, pe lume. Vedeam lucrul acesta în maniera resemnată în care tatăl meu părăsea casă, în fiecare dimineaţă, în uniforma de un cenuşiu închis a societăţii de tramvaie – tatăl meu trebuie să fi fost singurul om din lume căruia o uniformă nu-i împrumuta niciun fel de prestanţă ori de autoritate, ci, dimpotrivă, îl făcea să arate parcă şi mai speriat şi mai neajutorat, astfel încât oricine putea să vadă că el îşi purta hainele ca pe un scut. Avea, de asemenea, de a face cu maniera în care se reîntorcea acasă în fiecare seară, ca un animal care este mulţumit că-şi regăseşte culcuşul, dar care tot nu se simte în siguranţă. Aşa îl trata şi mama.

Mormăind şi gemând încetişor, ea se agita în jurul scaunului pe care cădea el. îi turna o ceaşcă de cafea sau de cicoare, îi slăbea gulerul, aducea un lighean cu apă pentru picioarele lui acoperite de umflături.

Nu mi-am dispreţuit niciodată tatăl pentru felul său de a fi, ştiu chiar că, fără îndoială, l-am iubit. Mai întâi pentru că a existat un timp, un scurt timp în care mă ridica şi mă purta pe afară pe umerii săi, iar mai târziu pentru că vedeam că trebuie să-şi adune tot curajul pentru a continua să înfrunte lumea de afară, că nu-i mai rămânea nimic de oferit soţiei şi copilului lui. Am înţeles de tânăr că mă puteam bizui doar pe mine. Am devenit un tânăr tăcut, închis în sine, ale cărui jocuri se desfăşurau între mobilele şi pledurile locuinţei de la etaj şi din care numai el ieşea învingător ori învins. Mai târziu, un şcolar corect şi sârguincios, care din cauza inaptitudinii sale de a-şi impune părerea, era privit de ceilalţi ca fiind alunecos. Unicul copil a doi maturi prea ocupaţi cu ei înşişi, într-o casă mică şi întunecoasă.

Pentru părinţii mei, casa aceea cu nişele sale ciudate şi cu ferestrele abia mai mari decât fantele de tragere trebuie să fi fost un vis împlinit. Au fost primii care s-au mutat, cimentul nu se uscase încă în straturile de mortar, când şi-au urmat mobilele masive, sus, pe scări. Nu strada cea nouă a fost importantă pentru ei, nu cartierul, şi sigur nu vecinii, care erau cu toţii necunoscuţi celorlalţi, dar care din prima zi s-au preocupat să se salute, să se întâlnească, să se viziteze, să-şi facă servicii în speranţa că, astfel, vieţile lor vor deveni plăcute şi mulţumite şi vor merita osteneala. Atât cât au putut, părinţii mei au evitat orice contact social. N-au fost oamenii, a fost chiar casa cea de la care aşteptau siguranţă şi fericire, acoperişul, tavanele, pereţii, cărămizile şi mortarul. Sunt aproape sigur că au pătruns în ea cu hotărârea de a deveni una cu fiecare colţişor şi fiecare policioară, astfel încât să devină imposibil nu doar din punct de vedere social, dar chiar biologic, ca ei să fie vreodată smulşi de acolo. Lor le convenea o casă atât de strâmtă şi întunecoasă pentru că

rostul ei era acela de a fi pe cât de mică posibil ca şi restul lumii.

Cartierul nostru fusese proiectat în anii crizei de către edilii oraşului, oameni cu conştiinţă socială, care considerau sacră misiunea de a oferi poporului patru pereţi şi un acoperiş. Dar mai mult teoretic recunoşteau ei dreptul acestora de a locui în case pe placul şi pe gustul lor. Altminteri, ne-ar fi oferit locuinţe luminoase, spaţiu şi ferestre mari, în loc să plaseze într-un plan pur geometric, o succesiune de scuaruri, magazine, băi orăşeneşti şi porticuri care puteau fi străbătute într-un singur fel, oferindu-ne case alcătuite atât de restrictiv, că nici măcar un scaun, nemaivorbind de o masă ori o canapea, n-ar fi putut fi aşezat într-un loc, altminteri decât consideraseră ei.

Străzile se deosebeau numai prin faţadele caselor. Unele ondulate se sfârşeau în unghiuri drepte şi netede, altele începeau drept, dar convergeau în serii de turnuri rotunde, încoronate cu metereze, ca atinse de aripa Evului Mediu. Cărămizile fuseseră aşezate în moduri care mai de care mai ciudate pentru a închipui un model fascinant de linii şi forme, nu în beneficiul vreunei case ori a locuitorilor săi, ci pentru a contribui la înfrumuseţarea întregului, a străzii, a cartierului. Ţiglele, tocurile geamurilor, jgheaburile, uşile, scările, chiar numerele caselor păreau a se fi vrut a fi în primul rând ornamente. Nu erau ale noastre şi nu vor fi niciodată, noi eram numai îngăduiţi să trăim sub ele.

Părinţii mei erau locuitorii ideali pentru acest nou cartier. Cetăţeni sincer mulţumiţi de ceea ce autorităţile le oferiseră. Oameni fără chip, figuranţi în complexul arhitectural admirat acasă şi aiurea. Copii neauziţi ai binevoitorilor oameni de seamă, copii care odată aşezaţi la locul lor, nu vor murmura nicicând vreun cuvânt de nemulţumire şi plini de gratitudine nu vor face niciodată vreo mişcare în plus faţă de ceea ce era absolut necesar.

De nenumărate ori i-am auzit pe ai mei spunându-şi că a fost un mare noroc acela că tatăl meu a putut găsi nu

doar o casă, ci una aflată atât de aproape de locul lui de muncă. Lucra pentru societatea municipală de transport, în marele depou de tramvaie care, prin mijlocirea unui şir de uşi, dădea pe malul râului. Şinele lucitoare urmau cursul râului pentru o vreme, după care o apucau în diferite direcţii, înspre centrul oraşului unde se află străzile comerciale, depozitele şi palatul regal, către docuri, către gară, către alte suburbii care nu se opreau la malul apei ca a noastră, ci se pierdeau în pajişti, cu grădiniţe, animale şi porţiuni mlăştinoase. Tatăl meu nu văzuse niciodată aceste locuri, bănuiesc, şi, probabil, nici nu a avut vreodată curiozitatea. Munca lui se desfăşura în depou, se îngrijea de tramvaiele retrase, de verificarea transmisiilor şi a roţilor, de curăţarea podelelor şi a scaunelor. Chiar depoul este adesea liniştit şi mereu întunecos. Era pentru el o a doua casă.

Există o altă amintire din vremea copilăriei mele care este legată de râu. Era o zi caldă, o zi fierbinte de vară. Aveam cinci sau şase ani. Fusese descărcat nisip pentru construcţia noului pod. Noul pod aparţinea cartierului nostru: construit în stilul străzilor noastre şi brutal prevăzut cu şine de tramvai şi felinare moderne, avea să pătrundă în orăşelul liniştit de pe celălalt mal. Văd încă macaralele plutitoare, stâlpii şi despărţiturile în care se afla apă. Şi văd nisipul. Era atât de mult încât părea că o plajă temporară alb-aurie se ivise în mijlocul oraşului, o plajă care începea un pic mai jos de ţărm şi unduia seducător către prospeţimea râului.

Căldura trebuie să o fi determinat pe mama să iasă din casă. Nu era ea femeia care să iasă, fără motiv, din casă, într-o zi de lucru. Tot căldura trebuie să fi fost cea care a împins-o înspre mica plajă. Poate să fi fost şi eu răspunzător de asta; mic cum eram, am speculat cu meşteşug ciudăţenia ei şi, urmând chemarea mea către apă, am îndrumat paşii ei. Purta o rochie dintr-o mătase artificială şi o pălărie albă cu panglică. Ţinuta de vară. Aşa cum mergeam alături de ea, puteam să-i adulmec mirosul de năduşeală şi, cu cât ne apropiam de râu şi de plajă, cu

atât mai puternic devenea sentimentul meu că raportul de forţe dintre noi se inversase, că ea nu putea să mă oprească de la nimic şi că eu eram cel care decidea ceea ce avea să se întâmple. S-a oprit pe ţărm în vreme ce eu alergam mai jos. Am auzit un ultim avertisment căruia nu i-am dat nicio atenţie, iar vocea ei s-a pierdut aproape imediat în murmurul vocilor din jurul meu. O mulţime de copii, unii în costum de baie, dar cei mai mulţi în cămăşuţe şi lenjerie de corp împroşcau cu apă în jur ori mişunau pe plajă. Feţe surâzătoare, picioare subţiratice, burţi, umeri, piei albe şi roz şi roşii şi maronii – şi peste toate o ploaie de stropi de apă şi sclipiri de soare, un văl strălucitor de voie bună. Am respirat adânc. Mi-am scos pantofii. Şi şosetele. I-am lăsat în urma mea pe nisip şi, îmbrăcat în pantalonii mei scurţi şi în cămaşa de bumbac, am mers încetişor către apă. În momentul acela, în memoria mea, tot zgomotul a încetat pentru o clipă. Niciun copil ţipând sau urlând, nicio mamă chemând. Un moment solemn. Ca într-o prismă de linişte, am intrat în apă. Un mic Ioan Botezătorul, deşi Mântuitorul era la mare depărtare încă.

Când apa mi-a atins genunchii, m-am oprit. Atunci să fi realizat că eram singurul copil complet îmbrăcat printre toţi ceilalţi, creaturi ale apei, pe jumătate despuiate. Nu ştiu. Tot ce ştiu este că m-am holbat la picioarele mele şi am văzut cât de slabe şi albe erau şi am simţit cât de minunată era apa întunecată care îmi înconjura slăbiciunea ca un vas.

Am stat acolo până când zgomotul a revenit şi atunci mi-am descheiat cămaşa, mi-am scos vestonul şi am lovit; apa cu o mână. Am privit în jur către ceilalţi copii şi le-am zâmbit mulţumit, în ciuda faptului că niciunul dintre ei nu-mi dădea atenţie. Trecu un şlep care trimise un val de balonaşe înspre plajă, spre entuziasmul general. Apa se lovi de pieptul meu slab şi m-am înfiorat de bucurie. Mi-am plimbat mâna peste coaste, pipăindu-le una câte una. Mi-am simţit burtica moale şi mi-am dat seama că aveam pielea de găină, dar nu de la frig. Pantalonii mei scurţi curaţi se închiseseră la culoare de la apă. M-am răsucit.

Pe mal mama mea gesticula larg, dar nu foarte larg, pentru că nu voia să facă o scenă. Era doar îngrijorată pentru mine. M-am prefăcut pentru o clipă că nu o văd. Mi-am aruncat hainele pe uscat şi am alergat de-a lungul malului apei. Mi-am aruncat braţele în apă, stropind în jur, nu pe cineva anume, simţind laolaltă soarele şi apa. Nu măreţia râului era cea care mă încânta de data aceasta, ci tangibilitatea apei, apropierea ei. O puteai atinge, se amesteca cu nisipul şi se transforma în mâl, cu aerul şi devenea ploaie, o puteai simţi între degete, şi deşi fugea într-o clipă, cel puţin o tăcuseşi să se mişte.

Am privit din nou spre ţărm şi am văzut-o pe mama făcându-mi, în continuare, semn să mă întorc. De ce nu venea ea la mine? De ce nu venea să mă ia? Rochia de mătase artificială s-ar fi întunecat la poale, pălăria i-ar fi plutit pe apă. Ştiam că era imposibil. Am făcut încă câţiva paşi sălbatici înspre mijlocul râului, după care m-am întors cuminte. Brusc, o senzaţie ciudată în piciorul meu drept.

Trebuie să fi călcat pe un cui. Când mi-am ridicat piciorul şi l-am răsucit, am văzut o deltă de sânge roşu strălucitor împrăştiindu-se foarte repede pe solul palid. Nu durea. Mi-am cufundat piciorul în apă, după care am privit fascinat cum scena se repeta. Şchiopătând, cu pantofii în mână şi îmbrăcându-mă în vreme ce mergeam, m-am reîntors pe ţărm. Mama se încălzise mai tare. Puteam mirosi asta. M-a tras înspre ea, bombănind blând, şi m-a împins deoparte, din nou, ca să se uite la rană. Am auzit-o ţinându-şi suflarea după care mă trase iarăşi înspre ea, cu nasul în mătasea artificială, încercând să mă poarte după ea în felul acesta, încă pe jumătate îmbrăcat, peste drum şi acasă, cât mai repede posibil. În panică, nu a mai ţinut seama de trafic. Am simţit căldura aspră a pietruielii în tălpile goale şi am auzit clopoţelul furios al tramvaiului. Vagoanele s-au şters de noi. Mama a rămas încremenită, suspinând şi tremurând, după care şi-a venit în fire. Pe refugiu, mi-a pus şosetele şi pantofii. Probabil a aruncat o privire îngrijorată în direcţia depoului de tramvaie, o privire implorând iertare, pentru că acolo se afla tatăl

meu. Cu mâna pe ceafa mea, mă împingea înspre casă, burta ei lovindu-se din când în când de mine. Nu-mi puteam imagina că ieşisem vreodată de acolo şi ştiam sigur că eu nu mai aveam nicio legătură cu asta. Tatălui meu nu i-a pomenit niciodată de vizita noastră la râu şi de momentul ei de panică. N-am mai ieşit, în vara aceea, nici măcar prin cartier. Îmi mai amintesc că multe luni mai târziu s-a purtat o discuţie tihnită acasă despre faptul că în cartier, construcţiile s-au terminat. Totul era gata. Ultima cărămidă fusese aşezată. Acum avea să fie pace pentru totdeauna.

Nu ştiu cum îi pare tatălui meu faptul că acum totul pare să se fi liniştit. Liniştea îi convine, în general, dar o tulburare a mersului firesc al lucrurilor, nu. Cred că era mulţumit doar atunci când toate tramvaiele erau adăpostite, curăţate şi verificate, iar uşile închise. El vedea, probabil, drumul acestora de-a lungul oraşului, claxonând, accelerând, frânând brusc, şerpuind prin mulţimea înfierbântată, cu toţi oamenii aceia ciudaţi urcându-se şi coborând, ca pe un rău necesar. În ultimele câteva luni, tramvaiele nu mai circulaseră în oraş. Şinele fuseseră luate, iar suprafaţa celor care rămăseseră la locul lor nu mai e strălucitoare, ci tocită şi înnegrită. Traversele şi butucii fuseseră luate de cei ai căror familii aveau nevoie de lemne de foc. Dar chiar marile adăposturi sunt aproape goale. Cele mai bune vagoane şi garnituri fuseseră confiscate şi duse în est pentru a fi folosite în oraşele bombardate. Totuşi, cred că tatăl meu încă iese pe uşă în fiecare dimineaţă şi parcurge cele câteva sute de metri până la remiză pentru ca să supravegheze şi să întreţină jalnicul rest al parcului. Îmi imaginez cum el, cu pulover pe sub uniformă, cârpă de curăţat şi carneţel în mână, îşi face rondul, iar paşii lui răsună singuratic în adăpostul întunecos.

N-aş face aşa ceva niciodată. Osteneală în van, ritual fără rost. Cel puţin, aşa mi s-a părut până în seara asta. Dar poate acum descopăr o vagă asemănare între doi oameni atât de diferiţi cum credeam că suntem. Pentru că,

altminteri, de ce aş fi venit aici? în spatele meu se află ceea ce a mai rămas din complexul nautic. Partea de sus, cu clubul şi terasele, a fost aproape demolată, şoproanele în care erau ţinute bărcile încă există. Nu trebuie nici să închid ochii, nici să privesc în spatele meu, ca să ştiu cum arătau atunci.

Pe podea erau rânduite bărcile, semeţindu-se din pântece într-un şir de scânduri zornăitoare, cu echipamentul strâns înăuntru, cu spătarul scaunului cârmaciului slăbit, cârma aşezată pe pupă şi ţinută cu propria sfoară. Pe stelaje, lungile şi subţiraticele vase de competiţie, cu învelişul lor pe măsură, alunecoase precum ţiparii, netezite în fiecare an cu cel mai fin glas-papier şi lăcuite cu atenţie ca să confere minimum de rezistenţă. În rasteluri, vâslele scurte şi cu o fâşie de zinc împotriva uzurii, pentru bărci, mai lungi, cu lame elegante în formă de lalea, cele pentru ambarcaţiunile de competiţie. Registrul de pe micul pupitru, în care trebuia să notezi pentru cât timp şi cu cine plecai pe râu; celelalte registre, pentru plângeri legate de echipament sau de purtarea vreunui camarad; mopurile întinse la uscat pe un grătar, dar mult mai adesea lăsate alături de el; colţul cu haltere şi saci cu nisip pentru a continua antrenamentul muşchilor pe timp de iarnă… Nu numai că-mi amintesc cum arăta totul ca într-o lumină ceţoasă, pot chiar să simt mirosul acela.

Dar ştiu sigur că niciodată nu m-am simţit mulţumit când totul se afla la locul său, la odihnă. Dimpotrivă. Ceva trist, ceva melancolic punea întotdeauna stăpânire pe mine când la sfârşitul după-amiezii, David şi cu mine eram ultimii care ne aduceam barca înăuntru, în vreme ce supraveghetorul bărcilor aşteptase nerăbdător pe debarcader şi acum zăvora uşile în spatele nostru. Lăsa afară ultima licărire de lumină, era o mică moarte acum înăuntru, până în dimineaţa următoare, când râul avea să se trezească şi prima barcă era lăsată afară. O clădire se cufundă liniştit în noapte. Poţi s-o părăseşti pentru ani de zile, cu lacăte bune la uşă şi s-o regăseşti, la fel de calm şi

încrezător ca întotdeauna. Cu bărcile e altfel. Ele nu pot fără oameni.

Probabil pentru că niciodată nu am cerut ceva neobişnuit, ceva ciudat, nimeni nu-şi putea aminti ca eu să fi cerut vreodată ceva ce nu era posibil, încât dorinţa mea de a deveni membru al clubului de canotaj, manifestată mulţi ani mai târziu, nu a întâlnit niciun fel de rezistenţă din partea părinţilor mei. Poate că tatăl meu era nu doar prea uluit de dorinţa mea exorbitantă, dar era, în acelaşi timp, speriat de enormul pas afară din terenul său pe care-l presupunea îndeplinirea ei, de cât de mult trebuia să se îndepărteze de graniţele zonei ce-i era prielnică şi în care se simţea în siguranţă.

De la prima mea apropiere de râu şi de vâslaşi, m-am simţit permanent şi irezistibil atras de apă. Mai întâi, mai ales în mintea mea, pentru că, fiind copil, ieşeam doar duminicile şi, deşi treceam întâmplător pe lângă râu şi îmi răsuceam gâtul şi capul pentru a nu pierde niciun moment din strălucirea sa, nu-mi mai amintesc să mai fi fost vreodată destinaţia excursiilor noastre. De câte ori ieşeam, destinaţia era o casă ca a noastră, cu ferestre la fel de mici şi mobilă la fel de masivă şi lipsită de culoare, astfel că lumea de afară şi lumea dinăuntru erau oglindiri ale uneia în cealaltă, un mediu închis din care era cu neputinţă să scapi.

Când am mai crescut un pic şi aveam, uneori, voie să ies din casă de unul singur, îmi era interzis să merg mai departe de colţul străzii. Trebuie să fi stat de sute de ori în dreptul liniei imaginare care desparte Topaasstraat de

Smaragdstraat, Smaragdstraat cu pavajul ei de piatră care, ştiam prea bine, ducea întins şi sigur spre lumină, spre râu. Dar mă opream la un centimetru de linia de demarcaţie. Îmi imaginam că ceva ar exploda sub pietrele pavajului dacă aş fi făcut un singur pas dincolo de limită. Unul dintre ornamentele artistice din cărămidă al căror design era destinat să dea străzii noastre aspectul unui tot elegant, un obiect utilitar cu decoraţiuni, o protuberanţă din cărămidă pe care am ajuns să o văd ca pe

un gest ostil, mă împiedica să privesc după colţ, cel puţin în condiţiile în care nu treceam peste interdicţia părinţilor mei. Dar îmi imaginam în culori şi mai vii cum trebuia să fie acolo, îmi imaginam că pot să adulmec râul. Pe vremea aceea nu am cedat niciodată dorinţei mele, nu am mers niciodată mai departe de colţul străzii. Am rămas copilul palid şi binecrescut pe care-l voiau părinţii mei.

Încă mult mai târziu stăteam ore întregi pe chei ca să privesc valurile şi vasele, mă abăteam din drumul dinspre şcoală spre casă ca să pot face asta, şi, fireşte, mă interesam de tot ce privea vasele cu vâsle şi echipajele lor. Am învăţat să deosebesc clasele de concurs între ele: opt vâsle, patru cu cârmaci şi patru fără cârmaci cu bărbatul de la proră, privind constant în jur ca să stabilească traseul şi, mai ales, atunci când barca se apropia de debarcaderul clubului ca să ancoreze. Pereche cu cârmaci cu ritmul ponderat al vâslaşilor, de cele mai multe ori nişte uriaşi cu mustaţă. Schifurile care nu păreau să aibă trăsături intrinseci, ci împrumutate pe de-a întregul de la bărbatul sau femeia care mânuia cele două vâsle, laborios croindu-şi drum, cu lamele lovind apa când barca înainta, balansând tensionat de la o lovitură la alta; or, dimpotrivă, îmbrăţişând apa fără efort într-un ritm elastic, natural, când barca însăşi voia să înainteze şi era împinsă încă puţin de valuri. Echipajele de doi ori doi care păreau, adesea, a fi mânate cu mai mare greutate înainte, decât înapoi. Şi, desigur, dublu fără cârmaci, precum o libelulă printre ambarcaţiuni, uneori nesigur în mişcările sale, dar întotdeauna plin de graţie, cu vâsle care păreau prea lungi pentru linia lui suplă. Am ajuns să cunosc echipajele, băieţii şi bărbaţii care mergeau pe apă în fiecare zi, pe orice vreme pentru că se pregăteau pentru o competiţie. Domni mai vârstnici care se întâlneau la ora fixată, sporovăind de cum se îmbarcau şi făcând glume despre primele lovituri, dar totuşi dovedeau o surprinzătoare seriozitate, adevărată încrâncenare, în a-şi îmbunătăţi coordonarea care lăsa de dorit, a-şi struni muşchii lăsaţi şi burţile care le atingeau pulpele atunci când se aplecau

înainte, amintindu-şi de ei înşişi, mai tineri, mai puternici şi mai supli. Am ajuns să cunosc apa şi pe oamenii ei atât de bine încât dorinţa de a fi unul dintre ei a crescut până la a cere o rezolvare clară, până la a deveni o necesitate, parte din mine care nu mai putea fi minimalizată şi pe care o simţeam ca pe o certitudine, deşi această certitudine era fără niciun temei.

Pentru că în ciuda a tot ce-mi devenise familiar, distanţa rămânea, o linie despărţitoare mai dificil de trecut decât aceea dintre pietrele de pavaj dintre Topasstraat şi Smaragdstraat. Graniţa o constituia chiar râul, sau mai precis, cele două maluri. Cel pe care stăteam eu, cu cărămida proaspătă a apartamentelor noastre închiriate în spatele meu, şi celălalt, la mai puţin de două sute de metri distanţă, cu copaci înalţi şi case cu grădini întinse, în spate, iar în faţă, numai jumătate pe pământ şi jumătate în apă, ridicat precum un castel, cu turnuri cu steguleţe fluturând, cu terase unde, pe durata lungilor seri de vară, se adunau doamne şi domni, cu pălării de paie şi ochelari în mână, cu porţi prin care erau transportate bărcile, cu debarcadere şi, ancorate de ele, pontoane, invizibile din locul în care stăteam eu, legănându-se pe apă – clubul construit din beton şi lemn, vopsit an de an cu alb, lebădă cu penaj nou, atât de frumos, atât de elegant, atât de inaccesibil. Apartenenţa la club nu era un lucru imposibil pentru noi, cei de pe cealaltă parte a râului, ci, pur şi simplu, era ceva la care nu aspirasem niciodată.

Privind în urmă, trebuie să fi simţit milă pentru tatăl meu, când în seara acelei zile de toamnă a urcat scările acelui castel inaccesibil cu mine, eu cu un pas în urma lui, cu inima bătând, în vreme ce el, probabil, ar fi preferat să se ascundă în spatele meu. Numai privind înapoi pot să-mi imaginez ce trebuie să fi simţit pe durata balotajului, înfruntându-i pe cei patru domni şi pe unica doamnă, care l-au tratat cu acea benignă condescendenţă a oamenilor care nu au a se teme de nimeni, de după masa comitetului acoperită cu hârtii şi pahare şi sticle de bere şi având în spate rafturile acoperite de cupe şi alte trofee, figurine de

bronz închipuind zeităţi ale apei, plachete argintii şi bărci cu vâsle în miniatură. Dar chiar atunci nu am avut timp pentru sentimentele tatălui meu. Îmi imaginasem: era posibil. Am citit regulile şi am făcut cercetări. Teoretic, oricine putea deveni membru al clubului. Tot ce simţeam erau bătăile inimii mele şi un amestec de emoţie şi nerăbdare, pentru că era de neconceput, era de necrezut pentru noi să nu trecem acest examen. Nu-mi pot aminti nimic din răspunsurile, fără îndoială, corecte şi scurte pe care îmi imaginez că le-a dat tatăl meu printre buzele strânse de deasupra unicei şi neapărat strâns înnodatei sale cravate şi a gulerului închis până sus. Îmi amintesc feţele largi şi suficiente ale celor patru bărbaţi şi pe cea a femeii, dar nu-mi amintesc nimic despre faţa lui. Nu-mi amintesc nici măcar ce am răspuns când am fost întrebat de ce vreau să devin membru al clubului, dar ştiu cu certitudine că răspunsul meu a fost unul vag, pentru că în realitate aveam motive atât de importante, încât mi-ar fi fost imposibil să le numesc.

Poate că cererea noastră era atât de neobişnuită, de extraordinară încât comitetul n-a avut argumente în baza cărora să formuleze un refuz şi de aceea a decis că – ei bine, de ce nu? – pot fi admis în asociaţie şi în clădire.

II

În spatele meu, uşa şopronului pentru bărci se deschise, legănându-se după care se închise cu o bufnitură. Aceeaşi rafală de vânt suflă o mână de zăpadă sau de promoroacă pe faţa mea, şi mă făcu să-mi mijesc ochii. Am încercat să-mi ridic mâna la frunte şi în vreme ce făceam asta mi-am dat seama că frigul pătrunsese deja în extremităţile mele, care începuseră să amorţească. Trebui să-mi dau ceva osteneală ca să-mi schimb poziţia.

Uşile erau albe ca şi restul clădirii, dar pe partea lor din faţă, cam la jumătate din înălţime, era pictată o linie de un albastru întunecat. Din cele şase uşi care străjuiau intrările în şopronul pentru bărci, două câte două, patru dispăruseră complet, iar dincolo de celelalte două nu se mai afla nimic. Şopronul este gol. Din ordinul autorităţilor,

toate clădirile pentru ambarcaţiuni vor fi demolate în această iarnă. Motivul, se spune, este că ar fi o piedică în apărarea oraşului. Dar eu nu pot să cred asta. Trebuie să fie altceva. Chiar dacă această iarnă se va sfârşi vreodată, vara nu va mai putea veni niciodată. Nimeni nu mai poate fi fericit. Lucrul ăsta mă întristează şi mă mulţumeşte în acelaşi timp. E ca şi cum un sentiment nu-l anulează pe celălalt, ci se stimulează reciproc, bucurie şi tristeţe, exact la fel cum soarele fierbinte şi apa rece pot să cuprindă între ele o zi de vară, altminteri fiind două elemente complet diferite. Se mai spune că bărcile au fost duse într-un loc sigur, cel puţin cele mai bune dintre ele, că sunt prinse în curele de grinzile podurilor conacelor sau sunt aşezate pe căpriori, între spălătorie şi cutiile cu haine vechi şi hârtii. Nu m-ar deranja dacă ar trebui să rămână acolo pentru totdeauna. Etajul de sus al clădirii care găzduia clubul şi camera de consiliu şi terasele unde domnii şi doamnele lor îşi beau cidrul, berea şi limonada, fusese deja demolat. Cred că arhivele şi cupele, sculpturile şi plachetele fuseseră adăpostite cu grijă în altă parte. Probabil evidenţa contabilă e în continuare ţinută şi chiar argintăria e lustruită, pentru că clubul poate continua să existe cu uşurinţă fără noi, chiar pe timpul iernii, chiar atunci când clădirea a dispărut; clubul poate redeveni de îndată cel de odinioară, cu oameni noi. Nu ştiu dacă ar trebui să mă înfurii sau să mă împac cu gândul acesta. Clubul este asemenea râului, mă gândesc pentru o clipă, pentru că şi el merge mai departe mereu şi, ca şi râul, va fi mereu acelaşi, chiar dacă mereu e vorba despre alt volum de apă. Dar imediat am alungat din nou gândul acesta. Râul este al tuturor şi este întotdeauna îmbietor. Râul nu are comitet. Chiar în această noapte, în care scheletul a ceea ce a fost odată fortăreaţa clubului, scârţâie, iar ultimele uşi rămase ale şopronului gol se leagănă şi se trântesc din balamale, chiar când râul îşi arată faţa rece, mânioasă cu valuri rostogolindu-se şi creste albe de spumă şi şfichiuri de vânt şi apă, apă care din când în când loveşte platforma ca un bici, chiar acum percep râul mai

mult ca pe un aliat decât ca pe un duşman. Pentru că faţa rece şi mânioasă este şi a mea şi, ca şi mine este încă în mişcare, chiar dacă se apropie de punctul în care această mişcare încetează, în care moleculele se transformă în cristale şi nu se mai pot găsi unele pe altele, în care apa devine gheaţă şi nu mai curge. Un râu îngheţat nu mai e râu.

Era o sâmbătă crudă de octombrie. Purtam cămaşa nouă, cu dunga albastră la înălţimea pieptului, cu un pulover obişnuit de lână, deasupra, pantaloni scurţi de lână şi încălţasem pantofii albaştri de tenis, de asemenea, noi. Un grup de băieţi, cam zece dintre noi, ne adunaserăm pe debarcader. Băieţii îşi schimbaseră hainele în vestiar, eu traversasem podul gata echipat. Hainele lor erau purtate, le primiseră de la fraţii mai mari ori de la taţii lor, iar ei le purtau cu o nonşalantă lejeritate determinată de această folosinţă. Erau aici la fel de noi ca şi mine, dar deja se simţeau mai mult acasă. David trebuie să fi fost printre ei, în grupul acela, dar nu mi-l amintesc. Nu-mi reamintesc niciuna dintre feţele din ziua aceea. Cred că am privit mai ales spre pantofii mei şi la duşumea şi mi-am ridicat ochii doar când a trebuit s-o fac.

„Capul sus!” a strigat bărbatul cu jachetă încheiată până sus.

Unul câte unul, ne-a făcut să ne aşezăm într-o albie, după care ne-a explicat primele principii ale acţiunii de a vâsli pe un ton ca de afaceri, în vreme ce ceilalţi stăteau în cerc şi observau victima cu gravitate. Albia pentru vâslit era o plută mică din lemn prevăzută cu o scobitură în care se aflau şinele, care erau numite „lamele”, şi un scaun putea fi purtat pe ele, înainte şi înapoi. Echipamentul consta într-o vâslă cu lama plină de găuri, ceea ce însemna că anevoie ar fi putut exercita vreo presiune asupra apei. Puteai vâsli oricât de tare, pluta, care era bine prinsă de debarcader, se mişca doar înainte şi înapoi, stupid şi fără odihnă. Ceea ce conta nu era să-ţi demonstrezi puterea, era vorba despre ţinută, despre senzaţie.

„Capul sus!”

Instructorul considerase că instrucţiunile pe care le dăduse primilor lui elevi fuseseră pe dată absorbite de aceştia şi începu să dovedească din ce în ce mai puţină răbdare. Dar să înţelegi o serie de mişcări succesive folosindu-ţi mintea se deosebeşte destul de mult de a înţelege aceeaşi serie de acţiuni ca o singură mişcare. Trupul are o memorie a lui care nu se află înăuntrul creierului, ci într-un loc pe care nu-l poţi indica. Se găseşte în legăturile dintre muşchi şi în sinusuri şi în oase şi în articulaţii, fiecare dintre acestea având un trecut necunoscut de nimeni. Am fost unul dintre ultimii care s-au urcat în pluta vibrând şi au apucat ferm capătul vâslei; două lăţimi de palmă distanţă între degetele mari, cum mi se spusese. Cum mă mişcam automat înainte şi înapoi, am privit cu coada ochiului la lama plină de găuri. Refuza să stea perpendicular pe apă pentru a o putea trage cu uşurinţă. A trebuit să-mi schimb poziţia mâinilor. Dar în vreme ce-mi urmăream mâinile, mi-am dat seama că spatele meu nu se îndoia în felul indicat şi pe când eram preocupat de asta, deja prea târziu, am uitat de unghiul ascuţit la ridicarea lamei din apă şi am înţeles că lăsasem prea puţin loc între abdomen şi coapse, pentru că rămâneam atârnat de vâslă când mă aplecam în faţă.

Sufla un vânt rece de toamnă, dar eu am început imediat să transpir. Trebuie să fi devenit vizibil prin cămaşa mea nouă cu dungă albastră, o cămaşă scoasă din învelişul ei de hârtie numai cu o oră înainte. În seara aceea aveam să exersez mişcarea aşezat pe pat, dezbrăcat, cu braţele şi picioarele întinse, proiectând umbre stranii pe pereţii camerei mele înguste, dar aici sub cerul larg de octombrie, în pluta care se mişca, dar nu înainta, mi-am dat seama de îndată, dureros, că dacă există un asemenea lucru precum talentul înnăscut de a vâsli, eu nu-l aveam. Încăpăţânat şi îmbujorat de efort, am încercat să fac ceea ce văzusem în maniera care-mi fusese explicată.

„Capul sus!”

Atâta vreme cât am vâslit, am păstrat ceva ciudat în ţinută. La sfârşitul loviturii îmi îndoiam partea de sus a

trupului peste vâslă ca şi cum n-aş fi vrut cu adevărat să o las să intre în apă, cu umerii încordaţi şi capul aplecat peste munca mea. Am vrut să fac tot ce-mi stătea în puteri şi nu am realizat că cei mai buni oameni se află deasupra a orice şi percep munca nu drept muncă, ci drept afirmare a propriului potenţial.

Haosul din trupul meu era nimic faţă de haosul pe care opt trupuri laolaltă îl pot determina. S-a petrecut o săptămână mai târziu, prima noastră apropiere de apă, în larg. Acelaşi cer cenuşiu, acelaşi vânt aspru, din când în când o părere de ploaie. Vâslă pe care fiecare dintre noi o avea în mână devenise un animal neîmblânzit; devenise un duşman, dreaptă şi rigidă cum era, părea să se onduleze ca să-i scape deţinătorului său, în vreme ce sub noi barca se comporta cam în acelaşi fel, un şarpe de mare scuturându-şi spatele în cele mai neaşteptate momente, aplecându-se spre dreapta ori spre stânga cu un plesnet, în vreme ce partea opusă se ridica cu aceeaşi viteză ameninţând să julească câteva degete. Am încercat să-mi spun că vâslitul era ceva mecanic şi că barca nu era o fiinţă vie, ci un instrument care poate fi stăpânit în mod raţional, dar nu-mi pot găsi calea proprie printre instrucţiunile pe care le-am învăţat pe de rost şi pe care acum mi le repet în tentativa de a redobândi calmul, calmul trupului meu. Nu ştiu dacă ceilalţi gândeau la fel, dar aşa păreau. Puteam să-mi dau seama de asta. Pentru prima dată, totuşi fără a fi conştient de asta, am simţit cum trupurile altor oameni comunicau chiar ele cu barca prin toate greşelile şi mişcările stângace, cu toată puterea pe care încercau să o transmită apei în momente nepotrivite, prin braţe şi picioare, prin spate şi prin vâsle. Poate, fără noi, barca nu ar fi fost o fiinţă vie, dar imediat ce am pus stăpânire pe ea, obiectul a dobândit, categoric, o voinţă a lui proprie. Manifestarea bizară pe care a trebuit s-o îndurăm a fost rezultatul neajutorării noastre. Imprevizibilitatea lemnului şi a metalului nu era nimic decât lipsa de control asupra propriilor noastre corpuri şi lipsa de coordonare a acestora cu celelalte. Din când în când, câte un val înalt pătrundea

în barcă. Picioarele mi se udaseră de tot în pantofii mei noi de tenis, puloverul se îmbibase cu apă, iar apa împroşcată peste mâinile mele făcea să-mi fie şi mai greu să împiedic lemnul să-mi fugă dintre degete. Simţeam cum nesiguranţa în propriile-mi puteri începea să sape şi am încercat să înăbuş forţat sentimentul, aplecându-mă mai tare către vâsla mea.

Bărbatul în jachetă încheiată până sus s-a strâns în scaunul cârmaciului, de unde pulpanele hainei atârnau peste bord în dreapta şi în stânga şi s-au închis repede la culoare. Numărând cu voce tare, ne indica când este timpul, perfect sincronizaţi, să lăsăm lama în apă şi în acelaşi timp să exercităm presiune.

După o vreme, a început să ne corecteze pe fiecare dintre noi în parte, strigând, indicaţiile fiind însoţite de un număr corespunzând locului nostru în barcă. Eu stăteam pe unul din ultimele locuri din spate, unde barca se îngustează înspre prora şi totuşi numărul meu era strigat mai des decât oricare altul şi, cu cât era strigat mai des, atrăgându-mi-se atenţia în mod repetat asupra aceloraşi erori, cu atât simţeam că disperarea mea creşte. Doream să mă fi putut contopi cu grupul. Dacă s-ar fi săvârşit o greşeală, ar fi fost o greşeală comună, nu responsabilitatea mea personală. De fiecare dată când era strigat numele meu, împietream. Plăsmuirea celor opt vâslaşi apărând de sub pod într-o armonie desăvârşită părea mai de neatins ca niciodată. Realizase fiecare deja că eu eram singurul obstacol în calea unei realizări commune, palidul şi stângaciul obstacol care bara calea spre armonie, spre ordinea firească a lucrurilor? Au decis deja să continue împreună, fără mine? îmi amintesc sentimentul acesta ca şi când ar fi fost ieri, pentru că a revenit periodic în toate stadiile ulterioare ale vieţii mele pe apă, mai ales când lucrurile mergeau rău, fără ca motivul problemelor noastre să fie limpede pe de-a întregul. Am rămas întotdeauna speriat de moarte la gândul de a nu aparţine locului pe care-l iubeam cel mai mult.

Desigur, frica aceasta era nenecesară şi exagerată.

Ceilalţi au încercat, probabil, cam aceleaşi trăiri ca şi mine, pe timpul primei noastre ieşiri. Nonşalanţa lor, glumele lor mature au dispărut repede de îndată ce barca a fost împinsă de la debarcader şi am încercat să tăiem apa pentru prima oară. Dacă aş fi îndrăznit să-mi iau ochii de la scaunul băiatului din faţa mea, aşa cum se mişca necontenit înainte şi înapoi pe şina strălucitoare de metal, aş fi văzut cum înaintea mea şase spinări şi perechi de umeri şi de braţe trudeau, mişcându-se precum nişte cocoaşe ale creaturii noastre de apă, desenând înclinări de toate gradele şi crispări, cu lamele vâslelor dispărând în apă nu simultan, ci una după alta, uneori aproape lovindu-se. Şi totuşi, deşi niciunul dintre noi nu dădea atenţie acestui lucru la momentul acela, preocupaţi fiind de toate dificultăţile pe care trebuia să le surmontăm, împreună am creat un mic miracol. În ciuda a tot, prora bărcii îşi croia drum prin valuri, uneori tremurând pentru o clipă ca şi cum ar fi visat la o mişcare mai bună, la adevărata viteză. În ciuda a tot, barca era în mişcare.

În cursul acelei prime toamne şi a acelei prime ierni am ajuns treptat să-i cunosc pe băieţii cu care ieşeam pe apă în fiecare sâmbătă. Elevi de liceu, tineri care vor prelua afacerea familiei şi care, în felul acesta, nu vor avea timp pentru alte studii, cu aspect bolnăvicios şi spinări curbate care trebuiau să-şi îmbunătăţească condiţia fizică sau viitori bărbaţi de carieră deja suferind de obezitate. Aproape toţi dintre ei aveau voci puternice. David era un băiat tăcut cu bucle întunecate care stătea invariabil după locul de acces şi, trăgând calm de vâsla sa, trebuia să sprijine stabilirea ritmului. Şi eu mă remarcam prin a nu spune nimic niciodată. Uneori mi se părea că maniera în care propulsam barca se îmbunătăţise, dar în unele după-amiezi era evident că vâsleam chiar mai rău decât cu o săptămână mai devreme. De asemenea, devenea din ce în ce mai clar că nu se întrezărea nicio soluţie într-o atât de mare ţesătură de factori. Opt băieţi se luptau cu braţele şi cu picioarele lor, iar când nu făceau asta, se luptau unul cu celălalt. Ori părea a fi astfel, pentru că, desigur, toate

dificultăţile se făceau simţite toate deodată, acelea cu noi înşine şi acelea legate de toţi, împreună. Dar chiar când există indicii cu ajutorul cărora îţi poţi face o idee despre un lucru ori despre altul, niciodată despre amândouă, tot e imposibil să ţi le reprezinţi pe toate şi să ajungi la o soluţie pentru toate problemele. Între timp, bărbatul în jacheta complet încheiată continua să ne adreseze instrucţiuni tuturor sau fiecăruia în parte, dar eu începusem să cred că această abordare nu izvora dintr-o înţelegere a întregului şi o analiză a părţilor, ci era, mai degrabă, o chestiune de obişnuinţă. Improviza doar.

Probabil tot obişnuinţa era cea care-l făcea să dea comanda de a mări puterea şi frecvenţa loviturilor din ce în ce mai des. Aceasta, de obicei, ducea la un haos şi mai mare, care se manifesta acum şi sub formă de durere. Dureri de umeri, de spate şi de mâini. Bătături care se spărgeau şi puteai simţi un lichid păstos şi lipsit de culoare, mai subţire decât sângele şi mai gros decât apa, scurgându-se încet între degetele tale şi lemnul vâslei.

Dar chiar din acea vreme îmi amintesc o senzaţie rară, care avea să-mi devină mai târziu ceva mai familiară. Era ca şi cum dobândind viteză, barca ar fi accelerat câteodată de la sine şi ar fi vrut să ne poarte cu ea, devenind tolerantă cu greşelile noastre care deveniseră mai puţin izbitoare, mai puţin importante, cu cât mişcările erau executate mai repede. Asta ne provoca un scurt şi ciudat val de bucurie.

Lipsa mea de încredere în mine nu s-a diminuat odată cu săptămânile care se adăugau devenind luni. Mai degrabă mă obişnuisem cu asta ca şi cu echipamentul îmbibat cu apă peste care îmi încheiam jacheta ca să alerg, peste pod, acasă, când antrenamentul lua sfârşit. Ceilalţi, ştiam, se spălau laolaltă sub şirul de duşuri fierbinţi în vestiarul bărbaţilor, al căror abur se împrăştia în aerul rece al iernii prin gurile de aerisire, după care beau o ceaşcă de ceai în club, pentru câţiva cenţi. Nu mă ţineam deoparte doar din pricina timidităţii. Simţeam, în primul rând, că această sociabilitate exuberantă nu se potrivea cu

exhibiţiile noastre disperate pe apă, cu toate mişcările incorecte de care eram atât de dureros conştient chiar în momentul în care le făceam, şi cu propria mea inadecvare, la care se adăuga acum sentimentul de insuficientă putere musculară. Aveam bănuiala constantă că aş putea fi mecanismul defect încă nedescoperit din angrenajul nostru, şi că odată ce aş fi îndepărtat, lucrurile se vor îndrepta ca de la sine. Simţeam că nu merit vreo recompensă.

La începutul noului an, apa era acoperită de gheaţă şi instructorul nostru indicase pe o foaie care atârna în şopron acoperită cu desene simple, o serie de exerciţii pentru întărirea diferitelor grupe de muşchi. Am învăţat exerciţiile pe de rost şi le-am făcut în fiecare seară înainte de a mă băga în pat şi în fiecare dimineaţă înainte de a mă îmbrăca; cu picioarele pe linoleumul rece ca gheaţa, la început tremurând în vestă, dar încălzindu-mă din ce în ce, pe măsură ce programul înainta. Cu gleznele ancorate sub muchia patului, mă ridicam din poziţia lungit până când nasul îmi atingea genunchii şi repetam asta de o sută de ori. După ce pliam patul, se făcea destul loc pentru flotări, executate mai întâi câte douăzeci, apoi câte treizeci şi câte patruzeci. Am exersat puterea statică, împingând tocul uşii, în vreme ce mă înroşeam năprasnic. Puterea statică se potrivea cel mai bine casei noastre. Pereţii camerei mele erau prea subţiri pentru sărituri, iar camera prea îngustă pentru a executa mişcări precum moara de vânt, cu braţele.

După-amiezile petreceam mult timp pe chei, privind sute de oameni alunecând pe suprafaţa îngheţată. Râul devenise un cu totul altfel de loc, mai mult o sală a vreunui palat decât un peisaj. Dobândise chiar sunetul unei astfel de încăperi: scrâşnetul patinelor în aerul uscat ar fi putut fi tocurile înalte pe marmură; era muzică; oamenii scoteau mici chiote de plăcere. Se găsea mâncare şi băutură. Uneori zăream feţe familiare printre patinatori, băieţi de la club, dar nu am avut nici pornirea şi nici curajul să ridic mâna.

S-a făcut primăvară. Ne-am reluat antrenamentul. Erau una sau două feţe noi în echipaj şi ceva ce semăna a întrecere, două grupe a câte opt băieţi cu cârmacii lor gălăgioşi au parcurs o porţiune din râu sub un cer greu de nori, frământând apa şi tuşind. Nu m-a surprins că am pierdut. De data asta, instructorul cedase locul de cârmaci unuia de vârsta noastră, un băiat mic şi plinuţ care a fost încântat să ţină un megafon de alamă în dreptul gurii şi să contorizeze fiecare dintre loviturile noastre în parte. Acum mergea alături de noi, pe bicicletă, de-a lungul cheiului. Fără jachetă, îmbrăcat numai într-o haină. Apoi, într-o altă zi, numai în cămaşă cu mânecile suflecate.

Ţin minte acea zi, pentru că fără nicio explicaţie ori anunţ, am văzut dintr-odată pe altcineva pedalând alături de el, cineva care contrasta izbitor cu figura familiară a instructorului nostru obişnuit. Străinul era un bărbat masiv, după cum se vedea bine chiar de la distanţă, şi dacă instructorul îşi atârnase jacheta sport de ghidon, cu uşurătate, străinul se afla în extrema opusă, cu haina neagră, de iarnă, cu ceva care la o privire atentă semăna cu un guler de blană. Bicicleta lui ieşea, de asemenea, în evidenţă, părea neobişnuit de sportivă încălecată de acest ciclist; era de un gri deschis, cu cauciucuri albe şi avea leviere de frână mari pe ghidon. Un model străin. Am ancorat, el stătea acolo aşteptându-ne, doi pantofi din piele de viţel, înalţi precum ghetele, chiar pe marginea debarcaderului. Văzut de aproape, părea şi mai mare. Gulerul era, într-adevăr, de blană. Am aşteptat înainte de a ieşi din barcă şi l-am observat curioşi.

„Băieţi”, a spus instructorul nostru, care rămăsese în urmă. „Băieţi…” şi n-a mai spus altceva, ci a făcut un gest precum un maestru de ceremonii care introduce un număr de music-hall.

A fost un moment de linişte. Bărbatul uriaş şi-a deschis haina şi de dedesubt a apărut o vestă strălucitoare în ale cărei buzunare şi-a îndesat amândouă degetele mari. „Schneiderhahn”, zise el, apoi. „Alfred Schneiderhahn. Doctor Alfred Schneiderhahn”.

La aceste ultime cuvinte a făcut o mică plecăciune, de fapt mai mult o încuviinţare mulţumită. După aceea a mers de-a lungul bărcii până când a ajuns în dreptul lui David, şi-a scos un deget din buzunarul vestei şi a indicat cu un gest vag în direcţia lui. După aceea a încuviinţat din nou din cap, ca şi cum ar fi zis „Da, vreau să spun, tu”, s-a întors şi păşind neatent printre vâslele ieşite în afară, a mers până la mine.

Am ridicat capul, iar el clătinându-şi-l ca mai devreme, a spus „Şi tu”. Ceilalţi tăceau uluiţi. Dar de îndată ce haina de blană cu Doctor Schneiderhahn în ea, a început să se îndepărteze în direcţia clubului, prima glumă înăbuşită s-a făcut auzită din gura unui fiu de bijutier deşirat şi cu părul roşu. În vreme ce obişnuitele accese de râs fără noimă şi chicotelile se revărsau în jurul meu, am fost cuprins de un sentiment aproape pios, ca şi cum nu un străin gras, probabil german, ci un mare preot s-ar fi îndreptat spre club pentru a bea o ceaşcă de *café au lait* şi un pahar de coniac după ce m-a selectat pentru o misiune al cărei scop nici măcar nu-l cunoşteam. Premoniţia mea era corectă, chiar dacă nu ştiam ce acurateţe se va dovedi a fi avut. Cu acea încuviinţare din cap, cu acea mică răsucire a cârmei, Schneiderhahn a schimbat direcţia vieţii mele.

Părinţii mei nu m-au întrebat niciodată despre experienţele mele pe apă. Nici eu nu le-am povestit nimic, niciodată. Era ca şi cum, nevorbind despre vizitele mele de sâmbătă la club, ei ar fi încercat să le neutralizeze efectul. Nu ştiu dacă au remarcat exerciţiile pe care le făceam de două ori pe zi. Cu greu le-ar fi putut ignora. Dar n-au spus nimic. Aveam impresia că vedeau împlinirea ambiţiei care încolţise în mine cu atâţia ani în urmă ca pe o boală care trebuia lăsată să-şi urmeze cursul, o excrescenţă canceroasă care va dispărea de la sine din lipsă de hrană. Desigur, era exact pe dos. Am descoperit că era adevărat ceea ce cu treisprezece, paisprezece ani, cu o eternitate în urmă, trebuie să fi simţit instinctiv la prima întâlnire cu râul: acolo, afară era spaţiu şi viaţă, acoperişul pe care

corporaţia pentru construcţia de locuinţe ni-l dăduse nu oferea doar protecţie, ci închidea calea spre aer şi lumină.

Nici măcar nu l-am auzit vreodată pe tatăl meu spunând ceva despre vizita sa în sala de consiliu. Nu cred că a resimţit-o ca pe o umilinţă. Nici măcar nu cred să se fi gândit prea mult la ea mai târziu. Pentru el, trebuie să fi fost confirmarea a ceea ce deja credea că ştie: nu ne-ar fi bine în acea lume – mai mult o alinare decât un motiv de neliniște.

La sfârşitul primului an de vâslit, a existat un semn cum că s-au înşelat, că boala mea nu se va pulveriza, ci va deveni mai grea şi mai grea. Era prima oară când nu-i însoţeam la baia comună.

Baia era o clădire octogonală ridicată în cartierul nostru la intersecţia dintre Smaragdstraat şi Diamantstraat. Vizitele noastre se numărau printre puţinele ritualuri îndeplinite neabătut din existenţa noastră de altfel austeră. În fiecare sâmbătă, către sfârşitul după-amiezii, mama lua trei prosoape, un pieptene şi două jumătăţi din acelaşi săpun sfărâmicios şi le punea într-o sacoşă de rafie. Tatăl meu şi cu mine, îmbrăcaţi şi cu fularele la gât, aşteptam deja în hol şi deschideam uşa de îndată ce ea ni se alătura. Spaţiul până la uşa din faţă era prea mic pentru trei oameni, astfel încât cineva trebuia să iasă ori de câte ori apărea o a treia persoană, ceea ce făcea nehotărârea în prag imposibilă şi superfluă. Fiind expulzată de contracţiile intestinale structurale ale casei noastre, familia noastră pornea în direcţia clădirii cu acoperiş cu ţigle de un roşu proaspăt de la capătul străzii. Mama mea spunea câteodată ceva vesel despre cât de convenabil era să locuim în apropierea unui astfel de aşezământ. Tatăl meu nu spunea nimic, până nu plăteam fiecare cei cânţi centi şi nu apucam spre dreapta, pe coridor, înspre secţiunea bărbaţilor.

Atunci îmi înmâna bucata de săpun şi arăta înspre uşa cabinei de duş cu cuvintele „Proaspăt doar pentru tine”. Mereu aceeaşi glumă. Poate uneori să o fi lăsat deoparte, dar trebuie să o fi repetat atât de des pentru că

în mintea mea este legată inextricabil de ritual. Nici măcar nu ştiu ce voia să spună – săpun proaspăt? O cabină de duş proaspătă? Jeturi de apă proaspătă? Oricum, eu nu am resimţit niciodată vizita noastră la baia comună ca având de a face cu prospeţimea ori cu răcoarea. Aveam să regăsesc săpunul în fiecare seară în bucătărie, alături de vasele murdare, şi era limpede că duşul era folosit de nenumăraţi alţi oameni în fiecare zi. După fiecare duş cabina era ştearsă şi curăţată, dar oricine privea mai atent putea să vadă în nişe şi pe plăcile de faianţă, de la înălţimea pieptului în sus o peliculă cenuşie de săpun amestecat cu murdărie şi grăsime. Încercam să nu privesc, deşi de fiecare dată ochii mei erau atraşi irezistibil către privelişte. De asemenea, preferam să nu privesc înspre corpul meu care, complet dezbrăcat şi în lumina rece a ferestrelor înalte şi înguste, arăta şi mai cenuşiu decât acasă, pe jumătate îmbrăcat. După ce mă săpuneam, priveam înspre picioarele mele în vreme ce raţia mea de apă caldă se revărsa peste mine, urmărind apa care-mi aluneca printre degete înspre gaura de scurgere. Puţin mai târziu, picioarele tatălui meu aveau să stea în acelaşi loc, picioare ca ale mele, cu scobitura adâncă şi urme roşii de la pantofii legaţi prea strâns. Dacă nu s-ar fi schimbat nimic şi eu aş fi avut un fiu, picioarele lui ar fi stat şi ele aici, într-o zi.

Picioare. Niciodată nu am vrut să mă gândesc la restul trupului tatălui meu. De la picioare în sus, voiam să mă deosebesc de el.

Sâmbăta seara, mâncam cu o oră mai târziu decât în celelalte zile. De vreme ce nimic altceva nu trebuia să se întâmple şi, într-adevăr, nu ni se întâmpla nimic altceva, sâmbăta seara era un vârf în viaţa părinţilor mei. Străbătuseră o altă săptămână şi ajunseseră, în cele din urmă, la ziua de odihnă, în siguranţă. Vizita la baia comună era ultimul punct în programul lor de îndatoriri. Odată părul nostru uscat, începea o pauză în viaţa noastră. „În sfârşit, linişte şi pace”, spunea mama. Tatăl meu ofta şi pornea aparatul de radio. Le plăcea muzica de dans, de

felul celei anunţate de o voce catifelată, în care chiar trompetele ajungeau să sune catifelat pe fundalul unui ritm discret şi a viorilor egale. Chiar ochiul magic al aparatului de radio părea pe jumătate închis în acele seri. Părinţilor mei le plăcea muzica de dans, nu şi dansul. În serile de sâmbătă viaţa lor era în balans.

Faptul că nu am mai vrut să-i însoţesc la baia comună trebuie să fi fost un şoc pentru ei, ceva de acelaşi ordin cu refuzul altor copii de a-şi însoţi părinţii la biserică, duminica. Un atac direct la valori precum liniştea, siguranţa şi odihna.

Dar eu am făcut deja duş în după-amiaza asta; la club, am spus într-o sâmbătă de la începutul verii, grăbit şi pe un ton ca de afaceri. M-am întors repede şi am plecat în camera mea, ca şi cum aş fi avut ceva de făcut acolo. Am avut timp doar să văd chipul tatălui meu deformat de durere şi ochii măriţi de mirare ai mamei. Pentru un moment am crezut că el va veni după mine şi va încerca să mă convingă, dar nu a făcut-o, şi ar fi trebuit să ştiu că nu o va face. Tatăl meu era genul de om care întorcea şi celălalt obraz, când era pălmuit. De data asta palma era de două ori mai puternică pentru că venea de la mine.

Cu spatele lipit de uşa camerei mele, am ascultat atent sunetele din hol. Murmur înăbuşit, haine care erau îmbrăcate, alunecarea zăvorului de la uşa din faţă. După aceea, pentru o vreme, nimic, înainte de deschiderea uşii urmată de închiderea ei. Nu mai eram unul dintre ei. Holul putea acum să cuprindă întreaga familie.

David mi-a strâns mâna înainte de a porni pentru prima oară împreună pe apă şi, în vreme ce făcea asta, m-a privit într-un fel pe care aveam să ajung să-l cunosc atât de bine: un amestec de ironie şi sinceritate, una temperată de cealaltă, lăsând o impresie de distanţă şi căldură, în acelaşi timp, care mai mult decât gesturile pe care le-ar fi făcut faţă de o altă persoană, demonstrau că este inabordabil. A făcut-o pentru că eram, pentru un timp, parteneri, iar eu am luat-o drept expresia dorinţei sale de a da ce avea mai bun. Era un gest sportiv. Pe debarcader era

aşezată o barcă incredibil de suplă pentru doi fără cârmaci. Doctor Schneiderhahn o coborâse pentru noi dintr-unul din rastelurile de sus. Greementul de alamă scânteia cu o strălucire mată în soare, vâslele erau încrucişate peste şine şi scaune. Schneiderhahn a aşezat mai întâi barca pe capre şi a verificat-o. Cu o batistă mare, albă – realmente, tot ce era legat de omul acesta era enorm – a îndepărtat ceva praf de pe învelişul alb ca laptele. După aceea, a scos un toc de piele din buzunarul hainei sale şi din acesta, un raportor şi o nivelă cu bulă de aer, cu care măsură în două rânduri unghiul dintre vergi, numărul de grade cu care se abăteau de la unghiul corect, o dată chiar de-a lungul vergilor şi a doua oară de-a lungul muchiei lamei, care a fost ţinută apăsat în locaş de către David şi de către mine ca şi cum am fi vâslit. „Trebuie să meargă”, a fost de părere Doctorul şi ne-a făcut semn să lăsăm barca pe apă.

Nu ştiu nici acum cum am găsit cotitura de unde începea aleea de-a lungul râului şi Schneiderhahn ne aştepta pe bicicleta lui de curse. Aşa cum înaintam, lamele vâslelor străbăteau apa de-a curmezişul, căutând sprijin, şi când venea momentul să fie răsucite vertical şi să prindă apa, o senzaţie asemenea vertijului îmi invada trupul. Apa râului era la fel de opacă cum fusese întotdeauna, dar acum părea, dintr-odată, şi fără fund. Numai bătaia însăşi oferea un oarecare sprijin, dar dura numai o clipă, după care instabilitatea revenea, la sfârşit, atunci când lama trebuia să părăsească suportul. Şi asta era numai senzaţia transmisă prin mâini.

Înaintea ochilor mei se deschidea, în acest timp, o catedrală copleşitoare de aer şi apă, mai largă şi mai largă cu cât ne îndepărtam de portul sigur: puntea de acostare şi debarcaderul. Întotdeauna am văzut spatele şi umerii cuiva în faţa mea când vâsleam şi mi s-ar fi părut firesc dacă acum aş fi avut silueta lui David în faţă. Dar David vâslea la tribord, iar poziţia de atac în această barcă era pentru un vâslaş la babord. îi puteam simţi ochii în spinare, iar expresia lui prietenoasă obişnuită trebuie să fi fost curând

înlocuită de iritare din pricina neîndemânării mele. Nu mă deranja să fiu eu cel care trebuia să aleagă un tempo şi un ritm. Aceasta însemna, de fapt, o problemă – aceea a sincronizării – mai puţin. Dar vidul ameţitor din faţa mea, spre care mă îndreptam cu fiecare bătaie, era ceva cu care nu mă puteam obişnui de îndată. Era ca şi cum în aceşti o sută de metri pe care i-am vâslit împreună, pătrunsesem în alt univers.

David avea sarcina de a privi din când în când înjur şi a ne menţine pe curs. Pe lungimea panoului pe care se odihnea piciorul lui drept era prevăzută o pedală legată printr-un cablu la cârmă. În mod evident, avea dificultăţi în a îndeplini această nouă sarcină. „Stai”, spuse deodată, dar niciunul dintre noi nu a îndrăznit să se oprească brusc răsucind lama vertical în apă, şi atunci am lovit o bară de priponire cu destulă putere, cu verga. „Oh, oh”, a spus David, sec. Apoi, după o scurtă inspecţie a greementului, care nu se vedea a fi avut de suferit, a readus barca pe curs cu câteva bătăi scurte şi a spus că ar trebui să continuăm. „La drum, din nou”. Vocea lui era întotdeauna calmă. Mă simţeam tremurând până în adâncurile fiinţei mele în vreme ce intram sub pod. Iar pe alee, ştiam, marele Schneiderhahn aştepta susţinându-şi bicicleta.

Eram deja convins că Doctor Schneiderhahn greşise când mă selectase şi pe mine alături de David pentru a vâsli sub supravegherea sa în regina competiţiilor. Dar, desigur, nu putea să dea vreun semn că aşa ar fi la jumătatea primei noastre ieşiri; o anume politeţe îi obliga pe David şi pe el să termine acest exerciţiu. Nu era doar un maestru, dar când era cazul se dovedea a fi un om bun, acest Doctor Schneiderhahn. Măiestria lui era dovedită de instrucţiunile scurte, dar nimerite pe care le dădea în vreme ce ne urmărea, fără îndoială scuturându-şi capul. Accentul lui era greoi, dar tonul folosit era atât de calm şi în acelaşi timp atât de plin de forţă, încât era imposibil să nu-i urmezi instrucţiunile. După primul kilometru, am ramat cumva încât barca a fost cu adevărat propulsată înainte şi chiar am reuşit pentru un moment să nu ne mai

înfrânăm, lăsând capătul lamei în apă între bătăi.

Schneiderhahn nu făcea complimente. Când nu spunea nimic, era mulţumit, iar după ce rămânea tăcut pentru o vreme, încerca ceva nou. După punctul de întoarcere, ne-a cerut să facem exerciţii pentru a no îmbunătăţi echilibrul. La jumătatea aplecării înainte, trebuia să ne oprim şi să vedem cât timp ne putem păstra lamele libere. Nu mult. Ceva mai târziu ne-a cerut să executăm cu mai multă putere. Pentru câteva bătăi a mers bine. Cu coada ochiului am văzut stufărişul trecând pe lângă noi mai repede, iar cu picioarele, umerii şi spatele meu împingeam apa cu din ce în ce mai multă putere, îndepărtând-o. Apoi a fost ca şi cum ceea ce ţineam mi-ar fi fost brusc smucit din mână, lama s-a scufundat şi a încercat să tragă vâsla paralel cu barca, partea laterală a coborât şi am luat apă. David s-a aruncat în direcţia opusă, iar eu instinctiv am făcut la fel, în acelaşi timp apucând sălbatic mânerul vâslei. Barca s-a balansat înainte şi înapoi şi apoi şi-a revenit treptat. Ne-am oprit, deviaţi de la direcţia noastră de mers.

„A fost un crab”, a spus David. Nu auzisem expresia până atunci, dar am înţeles imediat ce vrea să zică. Astfel, modul în care vâsla mea s-a preschimbat deodată dintr-o unealtă de încredere într-o creatură înşelătoare cu o voinţă a ei, proprie, care plonjase în adâncuri cu viteza luminii, purta numele de *crab*. Era tipic pentru David să ştie de îndată numele potrivit pentru ceea ce ni se întâmplase. Dar ceva din vocea sa trăda totuşi faptul că şi el fusese alarmat. „Şi aproape am făcut baie”, a spus, redevenit aproape complet stăpân pe sine. Totuşi, am luat-o ca pe un reproş.

Schneiderhahn a ignorat incidentul. „Continuaţi să vâsliţi”, a spus. „Vâsliţi!” Ezitant, m-am aplecat înainte din nou şi cu braţele tremurând mi-am făcut rama să reangajeze apa, simţind că fiecare bătaie de acum înainte era mai întâi de toate o oportunitate pentru a ne răsturna. La început rama s-a mişcat ciudat înainte şi înapoi ca un peşte care fusese pe uscat ori într-un năvod şi acum îşi

recâştigase libertatea, după care am simţit cum îşi reia poziţia verticală şi cum eu îmi recapăt cumpătul şi o umbră de încredere.

„Şi capul *hoch*" strigă Schneiderhahn.

Câteva săptămâni mai târziu, am făcut totuşi o baie. După ce primul nostru antrenament s-a terminat, Doctor Schneiderhahn nu a spus decât „Ne vedem mâine" şi David m-a privit cu ochii lui negri în felul lui obişnuit şi a ridicat din umeri. De atunci, am vâslit de cinci ori pe săptămână, în fiecare zi cu excepţia zilelor de miercuri şi de duminică. După câteva rânduri, am mers mai bine, uneori reuşeam zece bătăi sau mai multe fără ca ramele să atingă valurile dintre ele; ne-am obişnuit cu senzaţia de epuizare de la capătul antrenamentului, un semn că într-adevăr am făcut ceva şi am făcut lucrul acesta în maniera corectă şi am descoperit că senzaţia nu ne părăsea pe de-a-ntregul până a doua zi când ne aşterneam la drum. Eu, de asemenea, treptat m-am obişnuit cu ideea că era posibil ca marele antrenor să nu se fi înşelat, să fi văzut într-adevăr ceva în improbabila combinaţie dintre David şi mine, dacă nu era prea încăpăţânat să-şi recunoască greşeala la momentul acela.

Schneiderhahn începu prin a ne dezvăţa de vechea manieră de ramare, în care spatele era ţinut ţeapăn şi mişcat în spate şi în faţă ca o pană, astfel că şocul fiecărui impact trecea prin toată partea de sus a corpului ca un suflu. „Vom vâsli sută la sută Fairbaim", ne-a anunţat antrenorul. Asta însemna să te ghemuieşti ca un tigru, spatele flexibil înclinat cu mult înainte ca apa să fie prinsă cu o mişcare rapidă, şi apoi de-a lungul atacului descolăcind spatele, astfel ca presiunea să se deplaseze treptat dinspre picioare spre piept, braţe şi umeri. Numai ultima parte, porţiunea care permite mâinilor să întoarcă şi să împingă, devenea mai degrabă mai dificilă decât mai uşoară, în felul acesta.

Trebuie să fi fost la sfârşitul celei de a doua ori al celei de a treia săptămâni când am intrat la apă. Nu în timpul unei serii de lovituri puternice, ci după ce

antrenamentul s-a terminat în vreme ce vâsleam spre ţărm obosiţi şi aproape mulţumiţi; nu în mijlocul râului, ci la câţiva metri de puntea de acostare şi de club, unde era aglomerat în după-amiaza aceea. Era probabil sâmbătă şi, în orice caz, vremea era minunată. David a privit ponto imi Ar şi m-it avertizat să vâslesc mai calm, el însuşi exoeută *o* uit Im A lovitură fermă astfel încât să ne apropiem de punic «de acostare sub unghiul corect. În momentul acela, clema care bloca verga la capăt se slăbi, lăsând verga să cadă. Vâsla îi zburi în sus, iar barca începu încet, dar inexorabil, aproape elegant, să se încline înspre partea lovită. Ca de la sine, mi-am tras picioarele afară din pliurile de piele legate cu şireturi groase de extensor, când am simţit apa alunecându-mi de-a lungul trupului, mai întâi într-o ploaie şi apoi absorbită treptat de hainele mele. Capul meu abia dacă s-a scufundat. Am privit înspre locul în care capul lui David a apărut la suprafaţă, dintr-odată fără bucle. Chiar aşa, reuşea să aibă nu doar o expresie surprinsă, ci una mai degrabă ironică. Apoi am privit pe ţărm, de unde răsună un hohot de râs batjocoritor. Băieţii cu care, până în urmă cu câteva săptămâni, vâslisem în formulă de opt se adunaseră pe puntea de acostare şi nu-şi puteau stăpâni bucuria că perechea vedetă căzuse în apă. Câţiva membri mai în vârstă stăteau pe ţărm, zâmbind, şi printre ei l-am văzut pe Doctor Schneiderhahn, care îşi sprijinise bicicleta pe picior şi acum se grăbea spre noi. Când a văzut ce s-a întâmplat, s-a oprit, şi-a descheiat jacheta sport, şi cu degetele mari înfipte în buzunarele vestei, râdea cel mai tare dintre toţi, un râs straşnic şi cald, era prima dată că-l vedeam atât de vesel. Cum înotam, am împins barca şi vâsla care venise singură înspre noi, spre mal, după care David o ridică chiar el, cămaşa şi pantalonii scurţi atârnându-i ca o piele lăsată. Râdea şi el, tăcut, dar cu un zâmbet larg, în ciuda tăieturii de pe frunte, care începea acum încet şi apos să sângereze. Am privit înspre el şi i-am ţinut isonul în felul meu.

Dar chiar înainte de a ne fi scos hainele ude,

Schneiderhahn ne-a chemat la el, serios din nou, şi ne-a fluturat un deget gros prin faţă. „Ce învăţăm din asta? Că antrenamentul nu este gata până când barca nu este pusă cu grijă înapoi, în rastel! Nu după ultima vâslă grea, nici când vă îndreptaţi spre mal. Numai atunci când barca este uscată şi pusă deoparte! *Disziplin*, *meine Herren*, nimic nu va fi dobândit fără disciplină!” Am încuviinţat, fireşte că am încuviinţat, încă uzi leoarcă.

Am mai învăţat ceva în după-amiaza aceea: să nu-mi fie frică de apă. Sau mai degrabă, am învăţat că nu de apă trebuie să-mi fie frică. Apa era udă şi cam rece, exact cum te-ai fi putut aştepta. Lucrul de care ar fi trebuit, într-adevăr, să mă tem era compromiterea echilibrului, a instabilei construcţii de încredere care se crea între mine şi David, lemnul şi metalul bărcii, apa râului şi privirea Doctorului de pe ţărm. Era o încredere în care încă nu puteam să cred cu adevărat, dar al cărei colaps intuiam deja că ar fi o adevărată dezamăgire, o baie mai rece decât ar fi putut vreodată să fie una în apa râului. Râsul lui David şi al lui Schneiderhahn mă asiguraseră că nu s-a produs un adevărat accident şi chiar hohotele duşmănoase ale asistenţei noastre, din pricina cărora, altminteri, aş fi fost profund nefericit şi de care m-aş fi îndepărtat, pe furiş, n-au ajuns până la mine. Dimpotrivă, chiar am râs şi eu puţin. Eram puternic. Apa se dovedise a fi un prieten. Privind înapoi, am avut sentimentul că, în după-amiaza aceea, după ce crescusem ca un necredincios, am fost botezat.

Schneiderhahn era întotdeauna clar în instrucţiuni. Acestea erau simple, uşor de înţeles. Atunci, de ce mi-a luat atât de mult să înţeleg o mişcare nu doar cu mintea, ci şi cu muşchii care trebuiau să o execute? Ştiam exact ce trebuia să fac în momentul în care bătaia era completă şi rama lăsată în apă – o mişcare rapidă a încheieturii către genunchi, tragerea umerilor înapoi simultan cu relaxarea lor, să-mi las spatele să cadă ca să fac loc mâinilor pe care să le îndepărtez rapid, iar apoi, în momentul în care braţele erau întinse, să încep o mişcare înceată şi

controlată, înainte. O simplă serie de acţiuni care trebuiau legate într-o singură mişcare. Au trecut săptămâni, luni înainte de a o executa uneori corect. Iar când am reuşit a fost exact în momentul în care nu mă gândeam la asta şi nu mai repetam ciclul în minte. Bra ca şi când acea bucată de conştiinţă ar fi părăsit în cele din urmă celulele creierului meu şi ar fi ajuns acolo unde le era locul, în ţesuturi ori în muşchi. Dar uneori dispărea din nou, iar corpul uita, în mod evident, brusc ceea ce ştiuse. Atunci nimic nu mergea bine. În vreme ce mintea mea încerca să repete instrucţiunile, trupul meu se comporta prosteşte. „Umerii relaxaţi! Capul *hoch*" striga Schneiderhahn de pe mal pentru a nu ştiu câta oară. Lama vâslei mele rămăsese prinsă în apă şi nu era posibil să fie scoasă de acolo. Mâini, umeri, braţe, genunchi – fiecare dintre ele apuca pe calea sa, independent de celelalte. Diferenţa dintre conştiinţa trupului şi cea a minţii este aceea că prima poate cunoaşte panica, dar, din fericire, nu poate cunoaşte disperarea.

Aşa că eram sigur că terminaţiile mele aveau o formă de conştiinţă. Uneori puteam să-mi dau seama şi unde era situată. Dar cum învaţă două trupuri o singură mişcare, împreună? Unde este ştiinţa pe care, împreună, au adunat-o? Fiecare mişcare pe care o fuceam în barca cea zveltă, o făceam împreună. O serie de acţiuni nu era singulară, ci întotdeauna dublă şi întrepătrunsă, fiecare gest al mâinii mele ori al încheieturii mele influenţa mâinile şi încheieturile lui David şi o singură mişcare a umerilor săi largi putea compensa puţin smucitura nervoasă a umerilor mei de la sfârşitul bătăii. Dacă aveam nu numai o conştiinţă separată în trupurile noastre, dar, de asemenea, clădiserăm împreună o cantitate de cunoştinţe care aparţinea în parte, lui David şi în parte, lui Anton, cât de improbabilă ar fi putut să pară această combinaţie, la o primă vedere, şi, atunci, unde se afla elementul de legătură?

Pentru o vreme, am crezut că trebuie să fie chiar barca, pe care noi, în momentul în care ne puneam vâslele în locaşuri, ne aşezam şi ne fixam clapele pe picioare, o

injectam cu ştiinţa noastră reunită, aşa cum o baterie este încăractă prin poli, pozitiv şi negativ, care pot furniza energie numai împreună. Dar am abandonat ideea, în cele din urmă. Lemnul, alama şi metalul conduceau puterea noastră, altminteri nu am fi putut dovedi apa. Dar m-a izbit improbabilitatea ca barca să contribuie cu ceva, era doar purtătoarea abilităţilor noastre reunite. Trebuia să fie ceva ce intervenea direct, între noi. Uneori, era ca şi cum aş fi putut simţi braţele şi picioarele lui David, ca şi cum barca dintre noi ar fi dispărut. Dacă era să avem vreo şansă de succes, mişcarea noastră trebuia să izvorască dintr-o memorie comună, dar acea memorie se crea doar când începea mişcarea, iar când mişcarea înceta, experienţa noastră nu era nimic mai mult decât vaga noţiune a ceva ce părea dulce şi lipsit de efort şi atât de extraordinar că n-ar fi putut fi repetat în cuvinte şi probabil nici măcar în fapte.

Încă continuam să ne străduim cu încăpăţânare într-acolo. Înainte de reuşi măcar o dată să producem o serie de bătăi şi acoperind o distanţă rezonabilă într-un ritm care să curgă natural, am ştiut că un astfel de lucru era posibil. Altminteri nu n-am fi acceptat toate neajunsurile zilnice, n-am fi fost capabili să facem faţă tuturor adversităţilor, n-am fi sfidat disperarea; altminteri m-aş fi oprit de multă vreme din încercarea de a-mi înzestra trupul şovăitor cu o memorie perfectă.

A fost o întâmplare că nu a existat niciun martor atunci când, în cele din urmă, am reuşit prima dată? Schneiderhahn lipsea uneori, pe neaşteptate, câteva zile. Ne informa scurt, după antrenament că trebuia să se ocupe de unele lucruri într-un alt oraş şi ne înmâna o foaie pătrată de hârtie cu instrucţiunile şi programul pentru următoarele câteva zile. „Anton – David” era scris în partea de sus a foii cu o liniuţă elegantă. Dedesubt erau o serie de figuri şi câteva cuvinte, numele exerciţiului şi numărul de repetiţii, şi, la sfârşit, întotdeauna precedate de un semn artistic de paragraf, un număr de instrucţiuni cu caracter mai general. „Anton: ţine capul sus şi lasă-te

mult în spate” – rareori lipsea.

Scrisul lui Schnoideriwhn ei «caracterizat de inele înalte şi litere care continuau în partea de jos într-un mod ciudat, ca şi cum acolo ar fi fost o mică treaptă pentru ele., *JSiitterlin*”, spunea David, împăturind hârtia şi punând-o între cuiele mecanismului de direcţie şi talpa piciorului lui drept. „Avem acasă teancuri de cărţi cu astfel de scris”. Mi se părea dificil să citesc şi eram bucuros că-şi asuma David această sarcină. Întotdeauna anunţa exerciţiul următor cu vocea lui calmă şi adâncă, iar mie îmi era îngăduit să spun „Da” chiar înainte de începutul primei bătăi.

Era o zi însorită de mai, neobişnuit de caldă pentru acel moment al anului, dar era o nelinişte în aer când ne-am distanţat de debarcader, ne-am luat poziţia şi, în scopul de a ne regla coordonarea şi echilibrul, am făcut câteva sferturi şi jumătăţi de mişcări, după care am încercat să impunem un tempo calm, folosindu-ne de picioare. Sus, pe cer, norii alergau mai repede decât ar fi părut firesc, judecând după adierea firavă de vânt, de aici, de jos. Valurile erau mici, dar apa era fără odihnă şi după noul pod, al nostru, cel cu lămpile electrice care marca de asemenea şi marginea oraşului, începea deodată un curent înşelător încrucişat, ca şi cum ar fi trecut un vas mare cu motor puternic, ori un remorcher. Dar nu se zărea nicio ambarcaţiune cu motor, am depăşit numai un şlep cu baza plată cu o pânză mare, cafenie, care se vedea a fi încărcat cu lăzi cu legume, şi o pereche de iole. În ciuda valurilor, care veneau acum din dreapta, apoi din stânga şi ne înghionteau încăpăţânat, dezechilibrându-ne, am încercat să execut o bătaie fermă pentru a ne face primul exerciţiu, uscaţi. Şi aşa am făcut prima cotitură, mai mult o buclă în râu numită Omval, cu o viteză rezonabilă. Cum ne apropiam de acel punct, simţeam întotdeauna goliciunea peisajului de ţară care acum se apropia în spatele meu. Valurile deveneau altele şi simţeam mirosul dezgustător de dulce de cacao de la fabrica de pe mal. Trebuie să fi fost teribil pentru oamenii care locuiau în apropiere să miroasă ciocolata zi şi noapte, dar am depăşit mirosul ca pe un far,

un avanpost familiar al portului. Chiar acum, mirosul de cacao mă face să mă gândesc la râu, iar când mă gândesc la râu, simt din nou mirosul de cacao. Uneori îmi imaginez mirosul plutind pe Smaragdstraat, târziu, seara, cotind după colţ şi găsind fereastra dormitorului meu. Ori poate că s-a întâmplat cu adevărat, uneori. Lumina poate călători doar în linie dreaptă, dar mirosul şi apa pot coti. După Omval, râul este în largul lui pentru o vreme.

Am depăşit ultimele şoproane şi vilele izolate care încă aparţineau oraşului şi am trecut la primul nostru exerciţiu. Schneiderhahn avea vederi care nu erau împărtăşite de nimeni, şi metode care nu erau folosite de nimeni altcineva. Probabil de aceea îi fuseseră încredinţaţi doi începători pentru a-i antrena şi nu-i fusese permis să se implice în pregătirea echipajelor cu experienţă din club. Dar este, de asemenea, posibil ca el să fi vrut să-şi demonstreze punctul de vedere, alegând să lucreze cu noi, astfel încât să nu se poată spune că fundamentul succesului ar fi fost deja aşezat de altcineva. Să spun drept, noi nu ne-am preocupat niciodată de câtă dreptate avea Schneiderhahn. Pentru noi, autoritatea lui nu a fost niciodată pusă la îndoială. Astfel, noi nu am executat aproape niciodată obişnuitele întinderi lungi într-un tempo mediu, care aveau rostul de a „adânci" modelul bătăii, care face adesea ca ramarea tinerelor echipaje să arate ca o muncă pe rupte disperată, dar am îndeplinit neabătut acel, *fartlett*\ în care vâsleam alternativ cu putere şi blând, într-o serie ascendentă, zece puternic, zece uşor, douăzeci puternic, douăzeci uşor – până la cincizeci, după care numărai din nou, descrescător.

J? ahrtspieir era obişnuit să anunţe Schneiderhahn de pe bicicleta sa, pe un ton festiv, ca şi cum ar fi fost un tratament special pentru noi. În realitate, era un exerciţiu extenuant: o explozie de putere pe durata bătăilor puternice şi nicio oportunitate de a te destinde pe parcursul celor blânde, pentru că era de o importanţă crucială să păstrezi echilibrul şi ritmul, întocmai, sau – dacă era necesar – să le restabileşti. În felul aconta,

puterea şi concentrarea erau antrenate în succesiune rapidă. Şi competitivitatea, de asemenea, pentru că sfârşitul fiecărei serii pe care o numărai în mintea ta era un mic *finish* pe care voiai să-l treci negreşit. Ne obosea complet, dar după ce atingeai acea linie de *finish* imaginară pentru ultima oară, aveai întotdeauna un mare sentiment de satisfacţie. Nu parcursesem doar o distanţă, ci îndeplinisem o misiune *en route*.

Pe durata acestor antrenamente, peisajul de pe malul apei era parte a muncii. Stufărişul, pajiştile, fermele şi, mai departe de oraş, arbuştii în spatele cărora casele de ţară, albe şi gri, visau de sute de ani – acestea, de fapt, nu aveau nimic de a face cu cei doi băieţi transpiraţi, mişcându-se pe apă, uneori mormăind şi blestemând (eu), alteori privind în jur şi ajustând cârma, reţinându-se şi depunând un efort suplimentar pentru asta (David). Dar ei erau totuşi indispensabili. Părea că tot acel peisaj şi acele urme de civilizaţie erau acolo special pentru noi, ca un fundal pentru elementele muncii noastre, aşa cum noi, reciproc, transpiram mulţumind pentru privilegiul de a fi parte a acelui întreg. Noi doi într-o barcă îngustă, cafenie, pe apa sticloasă, care părea mai întâi neagră, apoi din nou albastră, luminaţi de un soare arzător, binecuvântaţi de copacii care se aplecau deasupră-ne, încurajaţi de iarba şoptitoare şi stufărişul fluierător, priviţi stăruitor de vaci şi de pescari, cu behăitul oilor şi şuieratul unui vapor în urechi, cu vântul alergându-ne prin păr şi cu plămânii plini cu aer. Cel care a făcut tot ceea ce i-a stat în puteri ar putea, mai devreme sau mai târziu, să fie recompensat de către acest peisaj.

De obicei, ne întorceam înainte de podul celui mai apropiat sat, un kilometru sau doi după borna de margine a oraşului, şi la puţin după acel punct, în acea după-amiază, ceva păru să se schimbe. Era încă cald. Dar aerul era şi umed. Mirosuri care deveneau mai puternice şi condimentate. O uşoară adiere, o vălurire de moment. Imediat după aceea, apa a rămas nemişcată. Fără să fi spus nimic, am făcut ca bătaia să devină mai puternică şi

am mărit cadenţa. Voiam să ajung acasă înainte să înceapă ploaia, dar chiar râul cu suprafaţa sa netedă, chemătoare, cerea mai multă putere. David a înţeles şi m-a urmat. Chiar aşa, cum acceleram treptat pe această suprafaţă aparent netedă, am văzut o fâşie densă de ploaie îndreptându-se înspre noi, o perdea misterioasă legănându-se hipnotic în vreme ce se apropia, precum mantia unui vrăjitor uriaş, invizibil. Şi odată cu ea un miros dulce şi greu, diferit de cel de până acum, care trebuie să fie chiar mirosul ploii. Plantele şi copacii şi-au aplecat capetele, pe smalţul apei au apărut deodată miliarde de punctuleţe, însă înainte să-mi dau seama de asta, ploaia a coborât asupra noastră, un abur în care picăturile fine nu se puteau distinge între ele, dar ne dădeau sentimentul de a fi complet învăluiţi. M-am pus pe treabă. David, la fel. Nimic nu mai era uscat. Îmi simţeam cămaşa adunându-se la poale, grea de apă, simţeam apa în pantofii leoarcă. Îmi vedeam braţele balansându-se în faţă, ca de la sine, şi plasând vâsla în apă cu o nerăbdare pe care nu o cunoscusem înainte. Umerii mei au ridicat zelos greutatea, iar picioarele au împins, de îndată. Fără efort lama a părăsit apa, la sfârşitul bătăii şi a descris un mic arc perfect între piept şi genunchi. Capul meu a coborât spre spate de plăcere pentru o fracţiune de secundă înainte de a-mi trage adânc răsuflarea şi a mă apleca din nou odată cu braţele. Priveam drept înainte şi n-am mai văzut acel înfiorător şi ireal gol de aer şi apă care mă făcuse cândva să mă simt ameţit, ci ceva care mi-a oferit sprijin şi încredere. O energie nesfârşită. Am crescut intensitatea, fără să mă gândesc, dar în maniera corectă, nu crescând tempo-ul, ci punând mai multă putere, astfel încât mişcarea însăşi a cerut un tempo sporit. David m-a urmat. Era neobişnuit de linişte în jurul nostru. Singurul lucru pe care îl auzeam era atotstrăpungătoarea grabă a ploii şi, în planul din faţă, violentul scrâşnet cu care loveam apa şi adâncul, mai degrabă găunosul sunet cu care lamele noastre o părăseau exact în acelaşi timp. Sau nu era ploaia cea care ne gonea, ci propriul meu Minge, propria noastră

suflare? Nu-I puteam auzi pe David gHItul în spatele meu. Asta trebuia să însemne că respiraţia noastră avea aceeaşi cadenţă, că bătăile inimii lui erau sincronizate cu ale mele. Îmi imaginam cum punctul acoperit cu alamă de la prora străpungea apa, coborând pentru o clipă când angajam ramele şi apoi înaintând, într-o diagonală ascendentă, scufundându-se, accelerând. Depăşită iarba, depăşit stufărişul, ca o ştiucă tânără care urmăreşte o pradă care nu-i mai poate scăpa, chiar sub suprafaţa apei, urmărită din adâncurile întunecate de nenumăraţi peşti hrăpăreţi. Dar, desigur, nu făceam astfel de comparaţii, pentru că totul s-a petrecut de la sine. Am simţit apa revărsându-se prin părul şi peste faţa mea. Dacă aş fi vrut să plâng, nu mi-aş fi dat seama.

Într-o clipă, ploaia s-a oprit şi imediat soarele a strălucit din nou, ca şi cum nu s-ar fi îndepărtat deloc, şi probabil că aşa şi era, pentru că, chiar pe durata ploii, fusese deosebit de cald şi multă lumină. Cum au căzut ultimii stropi, mai mult de pe ramurile şi frunzele de pe mal decât din cer, am redus viteza cu bătăi lungi. A durat cinci, poate şase minute cu totul. Suprafaţa apei era acum desfăcută numai de urma singuratică pe care noi o lăsam în ea, care rămânea vizibilă pentru mult timp în apa liniştită înainte de a dispărea într-o buclă blândă şi a deveni una cu râul, din nou. Aveam furnicături pe piele. Ici şi colo o pasăre începea să cânte ezitant. L-am auzit pe David în spatele meu.

„Hmmmm”, spuse el, savurând experienţa.

Lunile de vară au fost calde şi au ţinut mult. David şi-a împachetat bagajele, rachetele de tenis, romanele englezeşti care o făceau pe sora lui să râdă atât de mult (dar pe care, uneori, le şi citea, admitea el magnanim) şi a plecat în Elveţia cu familia sa. Schneiderhahn a părăsit, de asemenea, oraşul şi de data aceasta afacerile sale au cerut mai mult de câteva zile. Aveam să nu-l vedem până în septembrie, a spus, dar conta pe noi că ne vom păstra în formă pe durata verii şi ne-a spus data şi ora la care ne aştepta din nou, la debarcader. Sănătoşi, în echipament de

sport şi *pünktlich* – ceea ce însemna că, deodată, după mai mult de două luni, nu mai era niciun minut de pierdut. A spus toate acestea ca şi cum ar fi fost absolut evident că imediat după ce va fi trecut vara, în noul anotimp, ne vom organiza timpul cu totul după cerinţele lui, şi desigur că avea absolută dreptate. David a fost de acord cu o ridicare din umeri, dar pe ridicarea lui din umeri puteai pune tot atâta preţ cât pe adeziunea ferventă a altcuiva. Eu, probabil că am încuviinţat entuziast şi am spus da un pic prea nerăbdător, dar asta din cauză că mă bucuram în sinea mea.

Am împlinit şaptesprezece ani la începutul acelei veri, ceea ce însemna că aveam de acum o slujbă, într-un birou. Este o parte a vieţii mele despre care nu pot spune nimic. Nu pentru că m-ar fi umplut de dezgust, ci, pur şi simplu, pentru că nu e nimic de spus. Biroul era pe un canal, erau de scris facturi şi de calculat deduceri, de purtat grija circuitului poştei şi de ascuţit creioane. Era rece, şi în pivniţa de lângă depozit, şi umed. Orele pe care le petreceam acolo erau necesare, dar nu semnificative, la fel cum era pieptănatul părului ori periatul dinţilor, dimineaţa, la chiuvetă sub oglinda de bărbierit care aparţinuse bunicului meu.

Cea mai reuşită parte a zilei era dimineaţa devreme, când plecam de acasă. Plecam din timp, aşa că reuşeam să fac o abatere. Mă grăbeam după colţ. Pe strada Emerald deja puteam adulmeca râul. Traversam strada şi mă străduiam să nu privesc prea intens spre apă, deşi, desigur, aruncam ocheade laterale şi-mi dădeam seama imediat în ce stare se afla, calm sau agitat, liniştit sau aglomerat. Nu făceam la stânga către centrul oraşului, ci la dreapta, până ajungeam la podul cel nou, cu lămpi electrice. La mijlocul podului mă opream şi numai atunci îmi dădeam voie, odihnindu-mi braţele pe fierul forjat al balustradei, să privesc în voie apa, mai întâi chiar dedesubtul meu, neagră în umbra pilonilor, şi apoi încetişor mai departe, mute devenea albastră şi albă şi începea să strălucească, până unde puteam vedea.

Reţineam tot: şlepurile încărcate în drum spre centrul oraşului, ori, dimpotrivă, întorcându-se după ce-şi livraseră mărfurile magazinelor, viaţa pe locuinţele plutitoare, drapelele vapoarelor mai mari, albiturile atârnate la uscat, undeva la bord, un pescar aplecat peste undiţa sa şi, în depărtare, amestecul de frontoane, stâlpi şi turnuri, silueta oraşului. Dar chiar mai mult decât viaţa pe şi în jurul râului, studiam chiar apa care era cât se poate de calmă în acele zile de vară, chemătoare, parcă anume făcută pentru a o prinde cu vâslele. Mă umpleam de tot şi chiar atât de devreme în zi, simţeam gustul dulce-amărui al nostalgiei pătrunzându-mi tot trupul, în vreme ce mâinile strângeau balustrada podului, iar prin spatele meu trecea tramvaiul, maşinile mârâiau, caii şi şaretele se perindau. Trebuia să mă smulg de acolo.

Mergeam de-a lungul malului râului, treceam de următorul pod şi de club unde – atât de devreme – nu flutura niciun drapel, până ajungeam la cel de al treilea pod care avea să mă înapoieze vieţii mele de zi cu zi, aşa cum ducea direct spre vânzoleala din centru. Traversam, forţându-mă să nu privesc spre stânga prea mult, către golul chemător de la capătul oraşului.

Târziu, după-amiaza, după ce îmi îndeplineam îndatoririle, urmam acelaşi drum, în direcţie opusă. Răcoarea făcuse acum loc unei complet saturate splendori de culori, ca şi cum nu mai era vântul cel care stăpânea apa, ci umiditatea care o evaporase de-a lungul zilei. Şi simţeam aceeaşi nostalgie, chiar mai dureros acum, ca şi cum chemarea apei ţinea de trecut şi îşi pierduse valabilitatea.

Fiecare zi care trecea era de neînlocuit. Acesta era mesajul pe care mi-l transmitea râul. Actele de pe biroul meu cu conţinutul lor neschimbat încercau să susţină exact contrariul.

Dar oricât aş fi tânjit să vâslesc din nou, niciodată în acele luni nu am urcat treptele clubului. Nu m-a oprit doar timiditatea, deşi eram pe deplin conştient că nu era loc pentru mine, acolo, printre grupurile de oameni care se

adunau în balcoane şi terase, târziu, după-amiaza. Toastau şi ciocneau pahare, făceau mici ieşiri cu şalupe pline de delicatese şi umbrele. Câteodată era înălţat un catarg prea scurt şi era ridicată o pânză, pentru că nu efortul era scopul acelora care frecventau clădirea în aceste luni. Ei petreceau. Principalul motiv pentru care evitam clubul era sentimentul că eu aveam vreo treabă acolo numai însoţit de David şi de Doctor Schneiderhahn, că voiam cumva să păstrez locul curat până ne-am fi reunit pentru a continua misiunea pe care ceva sau cineva ne-o încredinţase. Da, sună exaltat, dar în felul acesta gândeam la vremea aceea.

Serile erau cele mai grele. Mi-am cumpărat o pereche nouă de pantofi de tenis şi alergam cu ei de-a lungul râului, afară din oraş, ca să-mi păstrez condiţia fizică, trecând pe lângă toate locurile pe care le văzusem de pe apă cu câteva săptămâni înainte. Picioarele mele produceau un sunet de plesnet pe piatra de râu. Din cauza tălpilor subţiri simţeam fiecare pietricică. Totul era în floare. Arbuştii şi ierburile. Ciuboţica cucului, rapiţa, guraleului, micile, rotundele păpădii. Totul era larg deschis, absorbind aerul greu al serii şi, în schimb, împrăştiindu-şi parfumul, seva, scamele pufoase care încerca să se ridice de pe pământ, dar plutea doar pentru o clipă, în linişte şi apoi se întorcea, răsucindu-se, în verdeaţa luxuriantă. Când şi când, pierdeam din ochi râul din cauza gardului viu, dar îl ştiam mereu lângă mine, răcoros şi larg, uneori cotind lânced, conştient că era mai mare şi mai puternic decât toată vegetaţia fremătătoare de pe mal. Îmi lipsea, îmi lipsea contactul zilnic cu apa, dar râului n-ar fi putut să-i pese mai puţin, nu avea reacţie.

Alergam în susul curentului şi, odată, când am avut mai mult suflet şi picioarele mele au vrut să alerge mai repede şi mai repede fără să simtă oboseala, am fost parcă străbătut de un strigăt de luptă: „Spre sursă!” Mai departe şi mai departe, spre locul în care începea râul. Dar ştiam foarte bine că nu exista o sursă. Râul acesta era la fel de încet şi de încăpăţânat ca ţara noastră, creat de confluenţa a doua râuri mai mici. Verificaserăm, David şi cu mine, pe

harta care atârna în club. Nu era un început, nu avea origine. Se comporta ca şi cum fusese întotdeauna acolo. Uneori chiar ne îndoiam că râul curge.

Într-un loc liniştit după ultima cafenea îmi făceam exerciţiile pentru întărirea braţelor şi a umerilor. După care mă întorceam şi alergam înapoi spre oraş. Totul era minunat, puteam simţi asta, dar, de asemenea, infinit de trist. Melancolia de la sfârşitul după-amiezii lăsa acum loc durerii. Aş fi putut să-mi simt inima bătând regulat şi plămânii pompând aerul. Dar eram copleşit de cât de singur eram în vara aceea, cât de fără speranţă singur, sentimentul acesta cântărea mult mai greu. Mă întrebam unde era David acum. Cu ce afaceri era prins Schneiderhahn şi în care parte a sudului? Pe terasa unei cafenele de pe marginea apei, un chelner cu un şorţ lung curăţa mesele, cu cârpa într-o mână, iar în cealaltă un mănunchi de halbe de bere. Soarele apunea, ultimii consumatori plecau, în şarete sau cu bicicletele. Picioarele mele goneau peste pavaj, iar ochii îmi erau plini de lacrimi.

Stăteam în pat, cu ochii larg deschişi, până târziu în noapte. Uneori zgomotele năvăleau înăuntru prin fereastra dormitorului. Trecători ai căror paşi păreau amplificaţi de zidurile de cărămidă, o propoziţie din conversaţia lor. Clopoţelul unui tramvai apropiindu-se de depou, şi uneori din depărtare un crâmpei dintr-un zgomot neclar care părea a fi muzică. Lumea era plină de lucruri care se întâmplau, iar eu nu eram parte din ea. Îmi striveam braţele, coapsele şi gambele ca să simt dacă deveneam mai puternic. Număram zilele până în septembrie.

Eram acolo. *Pünktlich*. David încă bronzat şi relaxat ca întotdeauna. Schneiderhahn cu părul tuns scurt, care părea să se fi deschis sub soarele din sud, dar, de asemenea, cu cearcăne mari sub ochii lui întunecaţi pe o faţă care purta mai degrabă urmele unor grele negocieri nocturne decât pe cele ale unei veri sănătos petrecute. Şi eu, cu energia refulată a doua luni de muncă de birou şi cu inima măcinată sub tricou, care fusese spălat şi chiar călcat la dungă atât de fină precum tăişul lamei de ras.

Trupul meu şi al lui, barca, memoria noastră comună. Nimeni nu uitase nimic. Ca şi cum ar fi fost menit să fie aşa, o rază de soare trecu uşor peste acoperişul alb al clădirii clubului şi ne-a surprins când ne desprindeam de debarcader. Am pornit ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, podul, cerul înalt, spaţiul vast. Chiar Schneiderhahn părea să savureze reîntâlnirea. Nu ne-a dat nicio comandă. Nicio indicaţie, niciun avertisment. L-am putut vedea cu coada ochiului gonind pe aleea de lângă râu pe bicicleta sa cu cauciucuri albe, am văzut spiţele lucitoare, şi cum şi-a prins servieta pe cadru. Nu s-a holbat la noi ca de obicei, nici nu şi-a fixat privirea, gânditor, pe alee, ci, cu capul ridicat voios, a privit în jur, bucurându-se de soarele târziu şi de vântul care se juca cu părul lui tuns periuţă, un om care părea să fi uitat de griji, eliberase ghidonul cu o mână şi-şi înfipsese un deget în vestă, întinzând-o, probabil murmurând încetişor sau încercând să fluiere un refren. Vâslele noastre împingeau apa, spinările noastre trosneau, şi ori de câte ori făceam o mişcare puţin neatentă, stropeam în toate părţile – şi acesta era un sunet festiv.

Schneiderhahn ne-a spus să ne facem repede duşul şi să-l reîntâlnim la club. În camera înaltă cu ferestrele ei enorme cu vedere spre apă, a ales o masă într-un colţ ferit pe care se afla un pahar mare de bere strălucitoare şi un morman de hârtii împrăştiate. Ne-a zâmbit. A comandat două pahare de limonadă rece ca gheaţa. A lovit hârtiile de masă. Totul era gândit pentru noi. Undeva între afacerile lui, într-o cameră de hotel din Paris, sau Nisa sau Sanary, le acoperise cu programe detaliate şi diagrame. Erau planurile lui pentru noi, pentru un an întreg, până primăvara viitoare. M-am uitat la el cu teamă, iar David părea, şi el, uluit. Nu mai era o glumă, un joc de-a vâslitul, acesta era un proiect care cu greu ne-ar mai fi îngăduit să ne concentrăm, să dedicăm timp şi energie unui alt lucru, o sarcină care cerea o dăruire absolută. Eram pregătit pentru asta, chiar prea entuziast. L-am văzut pe David ezitând. De data asta, chiar el care avea întotdeauna la îndemână răspunsul potrivit, laconic, în orice moment şi în

felul acesta era capabil să întoarcă orice situaţie cu uşurinţă în favoarea sa, nu putea să reziste determinării Doctorului Alfred Schneiderhahn. Planurile acelea de pe hârtie trebuiau îndeplinite. Nu puteau rămâne doar planuri şi idealuri.

Idealuri? Da, cumva devenise clar pentru noi, în după-amiaza aceea, că Schneiderhahn nu devenise antrenor ca să se relaxeze, ca să tragă în piept aer sănătos şi proaspăt, în fiecare zi, după ce a trecut de vârsta la care ar fi putut fi chiar el, pe apă, dacă fusese vreodată – lucru de care, să fiu sincer, mă îndoiam. Era un om ambiţios, pentru care multe depindeau de performanţa noastră. Dar ce anume, nu era clar pentru mine, şi chiar şi astăzi, pot doar să presupun. Schneiderhahn nu era omul explicaţiilor şi al justificărilor, numai faptul că se ocupa de noi atât de intens, că un om care, cu siguranţă, era tulburat de multe alte probleme, considera că noi suntem importanţi, că programele din tabele vor rămâne hârtii acoperite de desene lipsite de sens fără cooperarea noastră – toate acestea însemnau că nu puteam face altceva decât să ne lăsăm în voia lui. Iar el pe asta conta.

O mişcare care este reluată după o perioadă de inactivitate nu este, de obicei, ţeapănă şi stângace, ci, dimpotrivă, surprinzător de uşoară. E ca şi cum, totuşi, un reziduu de cunoştinţe este rămas de dinainte de întrerupere, un mic credit nefolosit. Numai ulterior, la al doilea sau al treilea antrenament, terminaţiile protestează, lucrurile refuză să mai meargă uşor şi natural, astfel încât totul trebuie ordonat şi învăţat din nou. Aşa lucrează memoria trupului şi aşa s-a întâmplat şi cu noi. Primul antrenament lipsit de efort a fost un dar, o petrecere de reînnoire a cunoştinţei. În săptămânile şi lunile care au urmat, a trebuit să trudim. Acum pare că o altă persoană se afla în spatele meu, în fiecare zi, de vreme ce tăceam zilnic altă greşeală şi mă făceam vinovat de altceva în mişcarea unui braţ ori a unui picior. Priveam gelos la echipajele experimentate, care între timp îşi reluaseră antrenamentul şi ne depăşeau fără efort. Sâmbăta, în mod

special, era foarte aglomerat pe apă. Bărcile mai mari, de patru sau de opt, nu se îngrijorau deloc din pricina valurilor. Uneori se provocau unii pe alţii la o cursă de o oarecare întindere, şi puţin mai târziu un strigăt de triumf se ridica din barca învingătorilor. Schneiderhahn ne-a cerut să ne păstrăm privirea asupra bărcii noastre. Ne puteam testa numai unul împotriva altuia, împotriva noastră înşine, cum încă nu ne dădusem măsura.

Toamna şi-a intrat în drepturi, vântul a devenit mai aspru, iar valurile mai înalte. Zilnic ne lăsam şi ne ridicam barca de pe apă, zilnic eram udaţi de apa râului ori de ploaie. Uneori îmi scoteam jacheta pentru că gândeam că muşchii mei se încălziseră destul ca să poată înfrunta frigul. O aşezam în faţa mea, în spaţiul de sub panoul pentru picioare, unde în câteva minute devenea de nefolosit. Stofa albastră de lână devenea neagră şi grea, îmbibată cu apă a două sau trei valuri care se revărsau în barcă, apă care rămasă la fundul bărcii se înclina încoace şi încolo, în ritmul bătăilor noastre, dar în direcţie opusă, ca un pendul de apă aflat dedesubtul laborioasei noastre maşini. Ne udam în fiecare zi, dar visul din ziua cu ploaie din mai nu s-a repetat niciodată. Cel mult, am dobândit un fel de stabilitate în truda noastră, o aşezare în a ţine şi a trage vâslele, un fel de a croi drum bărcii simţindu-ne muşchii întărindu-se – şi asta ne oferea o oarecare satisfacţie. Am devenit un cal de povară, un muncitor care-şi făcea treaba şi-şi îndeplinea planul sub norii apăsători. O singură dată, cum număram bătaie după bătaie şi totuşi vedeam digul rămânând în urmă încet şi, chiar atunci, cu zdruncinături, am văzut hârtiile lui Schneiderhahn în mintea mea şi am realizat că pentru toată truda, undeva putea fi trasă o linie peste un desen, de fiecare dată, peste un număr care devenise realitate, rămânând în urma noastră. Îmi imaginam cum făceam progrese nu doar pe apă, dar, de asemenea, printre coloane, şi cum, pe zi ce trecea, paginile devenite superflue, fiind parcurse, erau fluturate, chiar peste imaginile cu alunecarea noastră pe râu, aşa cum se întâmplă în filmele moderne, cu paginile

de calendar pentru a arăta că o perioadă lungă de timp trece cu repeziciune.

Dar, adesea, nu aveam nici măcar satisfacţia care apare după îndeplinirea unei munci. Nimic nu mergea de la sine. Totul rămânea imperfect. Sentimentele mele de disperare erau precum acelea din primele câteva luni, cu băieţii gălăgioşi în formula de opt. Mă temeam că David va renunţa, îşi va pierde curajul şi încrederea în mine. Poate că fusese doar o întâmplare că vâslisem atât de bine împreună vara trecută. Nu ajuta nici faptul că, dintr-odată, Schneiderhahn părea să dezaprobe tot ceea ce funcţionase atât de bine între noi, până acum. Întregul mecanism trebuia demontat. Dar, evident, el nu vedea lucrurile în felul acesta. Ne-a cerut să facem exerciţii care nu rezolvau acele dificultăţi şi hopuri, ci le amplificau. În momentul în care echilibrul nostru era cel mai instabil, aşa cum ne mişcăm înainte, când eram pe punctul de a accelera trăgând din nou apa cu fermitate, ne cerea să încetinim sau chiar să interpunem o pauză, pe parcursul căreia vâslele trebuiau să plutească la unghiul corect faţă de barcă deasupra apei. Şi era toamnă. Apa nu era niciodată calmă ca să ne ajute în exerciţiu de echilibru., *J.angsamer*" ţipa supărat, când voiam să mergem mai repede, şi barca, vremea şi apa păreau să fie în asentimentul nostru. Mai repede, să depăşim stufărişul fanat şi copacii veştejiţi şi uscaţi. Mai repede, să-i depăşim pe bărbaţii din celelalte bărci, cu mustăţile şi cu cămăşile lor colorate. Mai repede, treaba terminată şi înapoi acasă.

Decembrie. Furtunile de toamnă au făcut loc primei lapoviţe. Când mă întorceam acasă de la birou, apa abia dacă se vedea, ca un negru tărâm al nimănui în oraşul pavat. Iarna s-a instalat devreme în anul acela. La începutul lunii, temperaturile au scăzut până aproape de zero. Ca la un semn, negustorii au scos decoraţiile de sezon din cutii, mai devreme decât de obicei. La colţurile de stradă au apărut vânzători de castane calde şi de tot felul de nimicuri nefolositoare. Munca mea la birou şi chiar şcoala lui David nu se terminau până nu era deja întuneric.

Numai la sfârşiturile de săptămână puteam merge pe apa gri, îngheţată. Eram totuşi aşteptaţi în clădirea clubului de trei ori pe săptămână. Între rastelurile pe care se odihneau bărcile, Schneiderhahn adunase o mică colecţie de echipamente pentru exerciţii. O masă cu o împletitură de cauciuc pe ea. Greutăţi din fontă de cinci şi zece kilograme. O bară cu discuri de un roşu întunecat la amândouă capetele. Un mâner de lemn cu care trebuia învârtită o frânghie albă, nouă de care era ataşată o greutate turtită, rotundă din acelea pe care le folosesc cărbunarii sau cei care vând cartofi, pentru întărirea încheieturii. Două lămpi electrice luminau un pic locul în care ne lucram exerciţiile. Sunetul clar de metal pe metal, când şi când amestecat cu gemetele şi suspinele noastre, răsuna straniu prin adăpostul bărcilor care, în afara colţului nostru, era cufundat în întuneric.

Aveam, pentru prima dată, prilejul să observ chipul lui David în vreme ce lucra. Chiar când se lăsa pe vine cu discurile roşii sau se lungea pe spate şi aducea greutăţile în dreptul pieptului şi apoi le cobora spre sol într-un arc, trăsăturile lui rămâneau aceleaşi. Poate se ascuţeau puţin când trăgea aer în piept. Şi se dilatau pe chipul lui deja ferm, totuşi nu excesiv, când expira şi-şi flexa muşchii. Am văzut transpiraţia care-i udase gulerul tricoului când l-am ajutat să-şi pună bara după gât. Respiraţia lui mi-a venit în faţă când i-am ţinut picioarele ca să-şi poată face exerciţiile abdominale. Deci aşa arată când vâsleşte din greu, m-am gândit, şi am încercat să nu-l las să-şi dea seama că-l observam. Mi-am îndreptat privirea peste umerii lui, dincolo de cercul de lumină.

Când mă ţinea el pe mine, mă privea uneori cu un zâmbet încurajator. Spunea uneori: „Haide!” Stăteam unul în faţa celuilalt când făceam genuflexiuni, rotiri de braţe şi sărituri. În cea mai rece dintre aceste seri, scoteam abur pe nări, şi acesta se amesteca şi se ridica printre rasteluri, înspre grinda acoperişului.

Alţi vâslaşi priveau vremea rece ca pe un bonus, o binevenită prelungire a repausului hibernal. Clubul era

vizitat doar pentru jocul de cărţi, pentru întâlniri sau dineuri cu carafe mari de vin roşu şi bufet abundent. Uneori, un petrecăreţ cobora pentru puţin timp, ademenit de zgomotele şi lumina din partea liniştită a clădirii. Se făceau auzite comentarii afurisite. David rânjea şi dădea o replică mult mai spirituală. În vestiar, apa era oprită, aşa că, după ultimul exerciţiu, plecam direct acasă. David îşi încăleca bicicleta englezească, şi, în vreme ce se îndepărta, striga un scurt rămas-bun. Îmi puneam jacheta peste costumul din lână şi, strângându-mi gulerul cu o mână, mergeam de-a lungul cheiului, peste pod, pe Smaragdstraat, făceam colţul şi intram pe uşa din faţă. În vreme ce duceam la gură hrana care fusese păstrată caldă pentru mine, pe plită, încheieturile şi antebraţele încă îmi tremurau de la efort. În pat, îmi trăgeam pătura aspră peste umerii înţepeniţi. Cădeam repede într-un somn fără vise şi mă trezeam mulţumit, dar încă înţepenit. Iar la ferestre erau flori de gheaţă, care nu fuseseră în intenţia arhitectului.

Schneiderhahn nu a apărut la antrenamente. Doar prima oară ne-a iniţiat în folosirea echipamentului şi ne-a dat o tăbliţă cu instrucţiuni, din nou cu scrisul acela ciudat şi înghesuit în coloane net delimitate. Dar într-una din ultimele zile ale anului, a părut deodată, un ambasador tăcut care s-a ivit din umbrele dintre rasteluri şi ne-a invitat „să stăm de vorbă” la el acasă. Ne-am dus în seara următoare.

Casa era un hotel care se afla în cealaltă parte a oraşului, în apropierea gării. Intrarea în hotel era pe o străduţă mică care fusese mai demult un centru de distracţie pentru marinarii în trecere şi avea încă un aspect aglomerat şi soios. Se aflau acolo cafenele, dar şi depozite de brânză şi un post de poliţie de cartier. Cealaltă parte dădea spre o acumulare de apă, unde erau priponite două vapoare de agrement nefolosite acum, iama, şi de-a curmezişul căreia se afla un ponton cu menirea de a tenta călătorii ieşiţi din gara din apropiere să traverseze spre hotel. Chiar de la distanţă se vedea o mică casetă

luminoasă „Café-Restaurant Eden Hotel”.

Cât de deosebite erau diferitele părţi ale oraşului. Cartierul nostru de cărămidă. Canalele elegante. Cheiurile şi docurile. Cartierul de vile care încercuia parcul. Şi aici, locul prin care oameni din provincie cu valize şi bagaje, dar şi călători de pretutindeni cu un hamal în urma lor, soseau în oraş, adunându-se spre ieşirea din gară înainte de a se împrăştia în piaţa largă şi a se pierde pe aleile şi străzile oraşului, unde domnea un talmeş-balmeş de distracţie şi comerţ. Faţadele se schimbau în fiecare an şi uneori în fiecare sezon, erau îmbrăcate cu reclame care atârnau, împănate cu postere, mâzgălite cu sloganuri, şi, seara, acoperite cu sute de lămpi şi lampioane, cele mai multe portocalii şi roşii. Oamenii se foiau pe străzi până târziu în noapte. Mâncau şi beau, din cafenele se auzeau voci cântând ori sunet de vioară. Doar tramvaiele aveau aceeaşi culoare albastră în tot oraşul. Tatăl meu se îngrijise de asta.

Uşa hotelului s-a închis în urma noastră şi imediat s-a făcut linişte. Draperiile groase opreau zgomotele străzii, pantofii noştri călcau pe un covor moale, elastic. La un birou lustruit, stătea un paznic de noapte prietenos care ne-a arătat două fotolii în care ne puteam aştepta amfitrionul. David şi-a încrucişat picioarele şi a privit curios de-a lungul foaierului lung. Pe o masă, aranjate în evantai, se aflau câteva ziare din toate capitalele importante de pe continent: Paris şi Londra, Praga şi Viena, Budapesta şi Berlin. Dar Schneiderhahn era deja acolo, în cămaşă, cu jacheta aşezată lejer în jurul umerilor. Ne-a condus în camera lui de la etajul al doilea, care dădea spre apă. De cealaltă parte a ei, şiragul de lumini pâlpâia între gară şi oraş.

Doctor Schneiderhahn părea vulnerabil, aici, în propriul său mediu. Părea mai timid, deşi n-aş fi putut spune de unde venea asta. Se pregătise pentru vizita noastră, aşa cum, bănuiesc, se pregătea meticulos pentru orice. Masa de scris fusese aşezată în mijlocul camerei, acoperită cu o pânză îngrijită, pe care fusese aşezat un

maldăr de cărţi, cea mai mare la bază, şi un număr de ziare. Mai era acolo o sticlă de bere de un litru cu capac alb şi două pahare. O lampă cu ulei se afla alături şi arunca umbre înalte în cele patru colţuri ale camerei. Schneiderhahn şi-a turnat un gin, dintr-o ploscă rotundă de ceramică. Pe un umeraş agăţat de uşa dulapului atârna enorma haină de iarnă, cu gulerul ei de blană, pe duşumea de-a lungul pereţilor erau cărţi, instrumente de scris şi grămezi de ziare. Până atunci presupusesem că afacerea în care era antrenat era legată de import şi export, de lumea finanţelor la scară mare pentru care calculele pe care eu le făceam la birou erau ultima consecinţă şi acel plicticos punct terminus. Dar numărul cărţilor din acea cameră şi aspectul lor contrazicea această părere. Erau legături distinse, cu tipărituri aurii şi ediţii noi cu apărători de praf elegante, cu titluri care erau greu de citit. „*Sütterlirf*\ mi-am spus în sinea mea. Dar am văzut, de asemenea, broşuri tipărite în culori care contrastau puternic, cu literele fără picioruşe ale cartierului nostru de cărămidă şi ale revoluţiei. Puteam citi titlurile acestora, dar ele nu însemnau nimic pentru mine.

Schneiderhahn supraveghease progresul nostru de-a lungul a aproape douăsprezece luni de când ne ştiam. Câtă vreme a trecut în revistă fiecare lună, mi-am amintit de foile de calendar din filmul meu şi de lista cu figurile care prinseseră viaţă. Toate acestea nu erau de ajuns, am înţeles că spunea Schneiderhahn. Un lucru temeinic construit trebuie să ducă undeva. A luat două cărţi din vârful grămezii, le-a pus laolaltă şi a împins-o pe cea de dedesubt înspre noi ca să o privim. Şi-a turnat un alt pahar şi şi-a rezemat spatele. Cartea era legată într-o pânză bleumarin şi era decorată cu o fotografie a unui clopot mare, în negru şi auriu. Era clopotul păcii care adunase tineri de toate naţionalităţile, cu doi ani în urmă, la Berlin. Am întors paginile cu grijă, David aplecat înainte, către mine, cu obrazul lângă al meu, privea povestea Jocurilor. Textul era presărat cu ilustraţii în culori dulci, pastelate, în format mic, dintr-acelea care se dau cadou la cumpărarea

unor anumite sortimente de tutun. Cineva – Schneiderhahn însuşi? – trebuie să fi fumat îngrozitor de mult ca să completeze colecţia. Fotografiile erau mai ales ale sportivilor zâmbitori după ce-şi obţinuseră victoriile, părul abia pieptănat, ochii retuşaţi de un albastru radiant. Uneori, camera îi imortalizase pe parcursul prestaţiei lor – cal şi călăreţ plutind peste un obstacol, un înotător cu braţul ridicat deasupra spumei, înotătorii noştri se descurcaseră bine; am văzut o fotografie a antrenoarei lor, care în rochia ei amplă arăta precum regina. I-am văzut pe admirabilii atleţi de culoare care au alergat mai repede decât fiinţele omeneşti obişnuite şi care din motivul acesta erau întotdeauna voioşi. Şi pe compatriotul nostru, cel mai rapid om alb din lume care pierduse numai în faţa a doi negri americani la o sută de metri.

Schneiderhahn a întins mâna şi a întors foile către sfârşitul cărţii, unde se afla relatarea despre rame. Cu un gest tandru a netezit hârtia fotografiei perechii fără cârmaci. Barca, sau măcar acea porţiune a ei care încăpuse în micul dreptunghi al reclamei la tabac, era aşezată în diagonală pe apa albastră, liniştită. Vâslaşii îşi întinseseră braţele în faţă într-o poză nefirească, care, totuşi, le etala umerii laţi, orizontal pe hârtie, şi odată cu ei, panglica lată, roşie, de peste tricoul improbabil alb, cu emblema aurie în mijloc, la înălţimea pieptului. Gurile lor, şi ele, desenau o mică linie orizontală, nu chiar zâmbind, ci plină de determinare bărbătească. Cel din faţă era ceva mai subţire decât camaradul său. Amândoi aveau părul drept şi priveau afară din pagină, afară din carte, spre ceva important aflat departe.

„Medalia de argint”, a spus Schneiderhahn.

Am văzut degetul lui David mişcându-se pe pagină şi oprindu-se asupra rezultatelor.

„Aţi fost acolo?” am întrebat.

„Nu, n-am fost acolo”, a spus Schneiderhahn luat pe nepregătite, aproape uluit. Mi-am regretat imediat întrebarea deschisă, dar el nu a părut a mi-o reproşa. Privea fix peste noi, pieziş, în sus, înspre locul în care, în

lumina lămpii, umbrele se alungeau înspre plafon şi pe draperie.

Pentru prima dată de când l-am cunoscut, am reuşit să-i văd faţa de la mică distanţă. De sub părul ţepos, cărunt şi cu o părere de şuviţe de un blond murdar, se ivea o frunte largă însemnată cu şanţuri şi umflături. Poate să fi fost din pricina lămpii cu ulei care lumina faţa Doctorului de dedesubt, dar restul feţei sale arăta precum un peisaj de puncte negre şi denivelări cărnoase. Cearcănele protejau ochii înfundaţi, de un albastru strălucitor. Pori mari şi vase de sânge sparte îi acopereau nasul în formă de nap. Urechile enorme încadrau portretul, doar o parte părea a nu fi fost marcată de greutăţile vieţii; gura subţire, roz şi delicat conturată precum cea a unui copil, nevinovată şi tristă în acelaşi timp.

„Poate data viitoare”, a spus David într-o încercare de a închide subiectul.

Schneiderhahn se uita acum, pătrunzător, la noi. După care zâmbi. „Ştiţi unde urmează să fie ţinute următoarele Jocuri?”

„Tokyo”, a spus David.

„Atunci, iarăşi nu voi fi acolo. Poate nici nu trebuie să fiu acolo”. Schneiderhahn a făcut o pauză. „Dar cum stau lucrurile cu voi, băieţi?”

David şi-a ridicat o sprânceană. Eu am privit spre gazda noastră cu neîncredere. Într-un an, de când îl ştiam, nu-l auzisem niciodată făcând o glumă. Dar ce ştiam despre el? Nu ştiam nimic despre Schneiderhahn. Nimic despre afacerile lui, nimic despre călătoriile lui, nimic despre cărţile înşirate de-a lungul pereţilor în acest hotel respectabil, dar nu deosebit de luxos. Nu ştiam, iarăşi, de ce ne alesese pe noi şi de ce cheltuise atâta timp şi efort cu noi. Nu m-am gândit să-l întreb pe el şi nici el nu ne-a oferit nicio şansă în seara aceea. Cum nu s-a mai spus nimic în privinţa celor discutate, gazda noastră a închis cartea albastră cu un plesnet, chiar sub nasurile noastre şi a pus-o deoparte. Şi-a turnat un alt pahar. Nouă ni s-a dat restul de bere dulce, el avea un alt pahar de gin. Acum au

fost puse pe masă două alte cărţi. Aveau coperţi moi şi conţineau tratate ilustrate de pregătire fizică şi tehnică de ramare. Schneiderhahn ne-a citit tare din hârtiile lui. Prima foaie pe care o scrisese conţinea lista competiţiilor pentru anul următor. Şi dedesubt se afla planul pe care-l concepuse ca să ne pregătească pentru aceste întreceri.

„Planificarea este fundaţia oricărei mişcări mecanice”, ne-a spus considerat. „Succesul poate fi planificat”.

„Dar norocul, cu siguranţă, nu”, a obiectat David. „Nu ştii cât de puternici vor fi adversarii tăi”.

„Poţi elimina atâţia factori care ar putea sta în calea norocului. În orice caz, ceea ce rămâne nu e ceva care să îndepărteze norocul”.

Schneiderhahn a spus-o cu convingere şi chiar cu un anume entuziasm, şi acel entuziasm ni s-a transmis şi nouă. Pe un ton aproape camaraderesc am continuat să vorbim despre întreceri şi planuri, despre condiţia bărcii noastre şi a noastră înşine, despre numărul orelor pe care le puteam pune la dispoziţie pentru pregătirea noastră. Schneiderhahn a cerut ca o a doua sticlă de bere să-i fie adusă în cameră – „ultima, până la vară” – aşa a spus şi aşa a şi făcut. Tonul camaraderesc a trei bărbaţi în jurul unei lămpi, într-o cameră pe canalul întunecat, trei bărbaţi cu un scop comun, acea atmosferă a unei aproape deloc forţate comuniuni, nu a mai existat niciodată între noi trei. Era imposibil, eram prea diferiţi unul de celălalt pentru asta şi, de asemenea, era prea mare deosebirea între ceea ce făceam. Dar ceva din ceea ce a fost creat în seara aceea s-a păstrat în următoarele luni, înţelegerea, realizarea faptului că nu ne puteam chiar sonda pe noi înşine, dar acest lucru era la fel de bun ca un tratat cu nenumărate paragrafe de text.

„Aşa”, a exclamat David când ne-am aflat afară. Şi l-am înţeles. Aveam două manuale de instrucţiuni sub braţ.

„Haide”, m-a chemat mai târziu, când ne aflam de cealaltă parte a apei, şi cu acest cuvânt a ţâşnit într-un sprint sălbatic după un tramvai care tocmai pleca. Am

alergat după el, dintr-odată înveselit cu totul, de-a lungul marcajelor şi a luminilor oraşului rece, dar şi mereu fără somn. Ceva mai târziu, stăteam lângă el, trăgându-mi sufletul, în balconul din spate al tramvaiului, care s-a legănat la o cotitură, scârţâind şi zbârnâind. Am privit în tramvai, în care oameni grupaţi stăteau, fără să-şi vorbească unul altuia. Trupuri moi. Feţe adormite în drum spre casă. Clopoţelul tramvaiului a sunat. Mi-am amintit de tatăl meu şi de depozitul în care va fi dus tramvaiul într-un viitor nu prea îndepărtat, ca să rămână acolo toată noaptea în întunericul care mirosea a ulei şi a cârpe ude. După aceea m-am gândit la mine pe fundalul unui cer albastru pictat şi cu un păr nefiresc de blond, ca într-o fotografie care se oferă la cumpărarea de tutun.

Primăvara nu începuse încă, atunci când am concurat în prima noastră cursă. Scândurile din faţa clubului erau ude de ploaie şi un vânt aprig purta norii negri ca cerneala de-a curmezişul cerului. Cu toate acestea, directorul competiţiilor a apreciat condiţiile ca fiind destul de bune ca să îngăduie desfăşurarea competiţiei interne a clubului. Blestemând şi înjurând, echipajele au coborât pe apă –, dar asta o făceau doar de dragul protestului, pentru că era totuşi ceva bărbătesc în a porni la drum pe vânt şi ploaie, atâta vreme cât întoarcerea în siguranţă era certă. Râul putea fi mânios şi agitat, dar nu era Marea Bering ori Strâmtoarea Magellan. În ultimele câteva săptămâni, antrenorul făcuse exerciţiile ceva mai uşoare, ca să ne permită să ne recâştigăm ritmul firesc. Iar intensitatea a revenit treptat. Zile mai lungi, bătăi mai scurte. Ori ne înşelam şi nu exerciţiile se schimbaseră, ci noi înşine? Dobândiserăm o soliditate de-a lungul acelor luni de iarnă, cu seri sub greutăţi, cu după-amiezi de sâmbătă şi dimineţi de duminică pe apă, pe care nu o avuseserăm înainte?

Nu mai devreme de o săptămână înaintea primei noastre competiţii, Schneiderhahn ne-a explicat cum să luăm startul. Lamele în apă, muchiile abia la suprafaţă, barca echilibrată, gata să pornească de îndată ce era dat semnalul. Calm. Puternic şi lung, dar calm, aşa trebuia

executată prima bătaie. Apoi două bătăi de trei pătrimi din lungime, ca să prindem viteză. Apoi, altă bătaie întreagă, urmată de douăzeci de bătăi foarte puternice, şi din clipa aceea ar fi trebuit să fii în competiţie, în propria ta competiţie, o construcţie care nu trebuie să fie determinată de ceilalţi. „Ochii în barcă. Nu-ţi privi adversarii. Control. *Disziplin*. Gândeşte-te la propriul plan”.

Dacă era nervos atunci când am coborât pe apă, nu a arătat-o. Eu eram, aveam sufletul la gură. Mă simţeam şi puţin ridicol, aveam un sentiment de inadecvare. Celelalte echipe erau alcătuite din vâslaşi cu experienţă. Erau mai vârstnici, purtau echipament costisitor, aveau mustăţi, iar unii chiar purtau nişte caschete sport ştrengăreşti. Îmi puteam imagina ce urma să se întâmple: în câteva minute, jumătate de oră cel mult va fi evident că nu eram în aceeaşi clasă valorică; nu numai că vor merge mai repede, dar vor face asta într-un mod cu totul firesc, zâmbind cu milă înspre noi şi, cine ştie, chiar îmbărbătându-ne pe durata cursei. Peste toate acele luni în care ne antrenaserăm de unii singuri, puteam trece cu vederea. Nu era nimic în afara noastră la care să ne raportăm performanţa, nimeni cu care să ne comparăm, nimeni să ne judece. În afară de Schneiderhahn. Dar cine era el? Un ins singuratic într-o haină de ploaie ridicolă şi cu cizme mari de cauciuc care ne privea părăsind debarcaderul. Un străin. Aş fi vrut să fim înapoi la antrenament. Tânjeam după singurătatea pe apă, după cercul plăcut de lumină din vremea când lucram cu greutăţile în adăpostul bărcilor.

Nimic nu a mers în felul pe care-l exersaserăm, toate lucrurile asupra cărora conveniserăm s-au evaporat. Chiar de la pocnetul de start, în timpul primei bătăi lungi, un fior a trecut peste barcă şi lama mea a rămas în apă. Imediat am fost răsuciţi, dar în loc să liniştesc lucrurile continuând încet, următoarea mea bătaie a fost şi mai grăbită şi mai necontrolată, astfel încât David a trebuit să mă corecteze în forţă, iar de pe ţărm barca noastră trebuie să fi arătat ca

o raţă beată, cu picioarele-i stupide încurcate în ierburi şi în şuviţe de plante, făcând eforturi disperate să se elibereze. Am încercat să repet instrucţiunile prin care trecusem de o mie de ori, dar gândurile mele nu puteau ţine pasul cu acţiunile mele. Trupul îmi era cu un pas înaintea minţii, preluase comanda şi se aruncase în competiţie cu energie nebunească şi disipată. Cu coada ochiului am văzut nu o intrare şi o ieşire suple, ci fântâni arteziene care împroşcau ori de câte ori lama vâslei reteza valurile. Îngrozit, am realizat, de asemenea, că uitasem să ţin socoteala, şi aşa am început să număr cele douăzeci de bătăi puternice dintr-un punct oarecare, şi am adăugat zece, apoi alte zece, ca un fel de autopedepsire care să se răsfrângă asupra puterii noastre fără minte. Numai atunci am ridicat privirea.

Eram singuri.

Echipajele care luaseră startul la stânga şi la dreapta noastră erau cu aproape două lungimi în urmă. Puteam să văd spinările vâslaşilor, dar, de asemenea, zvâcnetul nerăbdător al muchiilor de la prora. Şi cum un calm uluitor se înstăpânise peste fiinţa mea, am văzut cum distanţa dintre ei şi noi creştea cu fiecare bătaie.

Am trecut linia de finiş conducând detaşat. Nici b clipă ramarea noastră nu a semănat cu ceea ce exersaserăm. Cursa şi-a impus propriul stil şi propriile legi care nu ne-au fost transmise prin minte, ci au fost procesate direct de către corp. Mi-am dat seama după gâfâitul meu sălbatic că vâslisem într-un tempo neobişnuit de ridicat. În acelaşi timp, îmi simţeam braţele şi picioarele mele ca şi când n-ar fi făcut destul. Schneiderhahn a apucat lama lui David şi ne-a tras la mal. „*Gratuliere*!” a spus. Dar nu a rostit nicio vorbă despre maniera în care obţinuserăm această victorie.

În timpul festivităţii de premiere de la club am realizat că oamenii ne priveau cu uimire şi, de asemenea, cu respect. Nu era un sentiment plăcut pe de-a întregul. Victoria nu însemna că fuseserăm acceptaţi în grupul vâslaşilor, ci, mai degrabă, confirma statutul nostru de

excepţii. Lucrul acesta nu-l deranja pe David, a glumit cu acei membri ai clubului pe care îi cunoştea, şi dacă a fost cazul, cu străinii, aşa cum făcuse mai devreme în după-amiaza aceea. Dacă am fi pierdut mizerabil, s-ar fi purtat exact în acelaşi fel. L-am căutat cu privirea pe Doctor Schneiderhahn prin camera aglomerată. Stătea chiar în spate, în apropierea uneia dintre vitrinele cu trofee, cu un pahar de coniac în mână. El – am realizat bine abia acum – era, de asemenea, un outsider. Unul care îşi pierduse calea, ca mine.

III

Linişte. Nu mai aud scârţâitul ferestrei din spatele meu. Simt numai frigul în picioare şi în vârfurile degetelor. Am halucinaţii, sau râul a încetat să curgă?

Este un moment, trebuie să fie un moment chiar înaintea punctului de îngheţ al apei când aceasta nu mai curge, dar e încă lichidă. Cu o fracţiune de secundă înainte de a se forma primul cristal de gheaţă şi a cuprinde apa cu un scrâşnet neauzit, divizându-se, reflectându-se, duplicându-se, împrăştiindu-se ca un foc sălbatic în toate variaţiile pe care le îngăduie matematica, în toate colţurile volumului de apă, care îngheaţă într-o structură minunată, o grimasă amorţită, încremenită. Un val în mişcare îngheaţă spuma şi bulele de aur deopotrivă. Dar chiar înainte de a se întâmpla asta, îmi imaginez că există o clipă de linişte în apa care se ridică. Liniştea de dinainte de a se opri totul. În felul acesta se simte liniştea acum.

Mai e ceva. O poveste pe care mi-a spus-o David. Vechii greci, spunea el, credeau că totul în univers fusese cândva legat. Un întreg în absolută armonie. Nemişcare. Liniştea trebuie să fi fost asurzitoare. Apoi, într-o zi – existau, pe atunci, zile? – armonia a fost tulburată şi cu un zgomot uriaş, lumea s-a scindat. Totul a fost împărţit în două. De atunci jumătăţile despărţite se află în căutarea jumătăţii pierdute care să li se potrivească perfect, dar nu se pot găsi. Numai cu totul întâmplător, printr-o coincidenţă incredibilă din milioane de întâlniri, cele două jumătăţi se întâlnesc din nou. Trebuie să fie o mişcare

sălbatică atunci când se întâmplă un astfel de lucru, un moment de extaz atât de mare că timpul se opreşte din nou. Uneori mă gândesc că David şi cu mine eram două astfel de particule.

Nici măcar nu ştiu dacă-mi amintesc bine povestea şi dacă această căutare a celeilalte jumătăţi are vreo legătură cu fizica ori cu sportul. Probabil că e numai dragoste. Dar, cel puţin, ştiu acum cum te poţi antrena perfect pentru dragoste şi pentru fericire. Am descoperit că trebuie să îndrăzneşti să-ţi provoci durere pentru a ajunge la momentul în care polul opus vine să realizeze uniunea. Dacă asta nu se întâmplă, şi, de obicei, nu se întâmplă, îţi rămâne numai durerea. Şi o săracă consolare: cel puţin simţi că eşti viu.

Linişte. Ca înaintea startului unei mari competiţii. Murmurul spectatorilor încetează. Soarele este sus pe cer. Ai ridicat mâna înspre arbitru, pentru că barca ta nu e bine poziţionată în culoar. Acum este aşa cum trebuie. Paralel cu celelalte bărci, la mijloc între balize. Îţi porţi degetele prin apă şi arunci câţiva stropi pe scaunul tău ca să te asiguri că nu vei aluneca pe el, în scurtă vreme. Îţi reţii pornirea de a duce o înghiţitură de apă la buzele-ţi uscate. Ţi-ai uscat degetele din nou, cu grijă, ca să poţi păstra strânsoarea pe vâslă. Ai potrivit opritoarele pe întinzător, în locaşul pentru velatură. Totul este întins. Soarele arde. Pe mâinile şi pe degetele tale, care, din nou, apucă strâns lemnul vâslei. Pe umerii tăi, pe care i-ai adus aproape de genunchi. Îţi mişti şoldurile cu grijă, ca să păstrezi barca în echilibru, barca se întoarce cu tine şi sub tine simţi o lată pereche de şolduri mişcându-se. Toată puterea ţi se scurge brusc. În mijlocul trupului tău ţeapăn apare un gol, acolo unde, cu o clipă în urmă, se afla stomacul. N-ai dormit şi măruntaiele tale s-au golit singure, de două sau trei ori în dimineaţa aceea până a durut, iar acum nu sunt umplute cu nimic altceva decât cu soare şi frică. Ţi-ar plăcea un singur lucru: să pleci de aici. Dar nu drept înainte, în cursă. Nu, să pleci: să dispari. Dacă trebuie, în centrul acelui stomac umplut cu soare şi cu frică. Aşa că

până şi soarele îşi poate ţine suflarea. Dacă ieşi viu din asta, dacă ajungi la finiş, va fi fost ultima oară când ai făcut-o, cu adevărat, ultima. De ce ţi-e frică? Nu de adversari, nu de alte bărci. Frica este legată de propriul tău plan, de comanda de a fi gata să atingi ceva mai adânc şi mai îndepărtat decât crezi că poţi, de a-ţi provoca durere. Ţi-e frică să trăieşti.

În acea linişte, cade steagul roşu şi comanda „Qe!” şi ai pornit înainte să realizezi. Din nou, trupul tău te ia cu el înainte ca mintea să te poată urma. Spectatorii se grăbesc pe biciclete, este zgomot, îţi simţi picioarele împingând întinzătorul şi apa stropindu-ţi pielea. Soarele e înapoi la locul lui, în înaltul cerului. Numeri bătăile şi ştii că fiecare bătaie este de neînlocuit şi n-ai vrea să fie altfel; înainte de a te putea gândi, următoarea este acolo şi multe altele după ea.

Am învins. Am învins, de asemenea, în prima competiţie adevărată, împotriva altor echipaje, de la alte cluburi, cu tricouri de culori diferite, cu dungi oblice sau verticale, embleme, cu steaguri fluturând pe ţărm, am învins din nou. A fost vorba despre o competiţie naţională de vâsle pe un alt râu, nu cu totul drept, ceva mai îngust, nu foarte departe de oraşul nostru. Bărcile care fuseseră aduse din toată ţara pe şlepuri erau aşezate pe pajişte, pe grătare şi suporturi improvizate. Am coborât cu grijă înspre apă astfel încât să nu ne luxăm glezna ori să călcăm într-o baligă. Linia de finiş era urmărită dintr-un hotel vechi, care fusese complet ocupat de voluntarii din organizare. Inşi în jachete colorate – roşii, albastre deschis, verzi şi galbene – îşi treceau din mână în mână bere în butoiaşe şi sticle. Alergau la malul apei şi cântau când o echipă de aceeaşi culoare câştiga. Feluri de carne rece şi salate erau purtate de chelneriţe îmbujorate de efort. Ici şi colo grămezi zăngănitoare de farfurii murdare. Se purtau discuţii aprinse despre obstrucţionarea adversarilor atunci când o barcă trecea dicolo de balize, despre schimbările din desfăşurarea programului. Observatori studenţi stăteau în faţa maşinilor de scris şi

scriau liste de rezultate sau anunţuri de la directorii competiţiei, care se aflau la primul etaj al clădirii joase. Directorii erau oameni ceva mai vârstnici în bluze de un albastru închis şi costume gri cărora studenţii li se adresau cu respect şi care răsplăteau această adoraţie tratându-i uneori ca pe nişte egali. Spuneau o glumă, acceptau rolul care li se oferea. Întrebau care era atmosfera în clubul studenţilor în acele zile şi în camerele de lectură. La sfârşitul după-amiezii, gulerele erau slăbite. Doi domni îndesaţi cu părul alb ca zăpada îşi scoseseră jachetele. Taţi în vacanţă.

Dar jovialitatea exista numai graţie profundei seriozităţi cu care fusese organizat totul şi cu care se lua aminte la reguli. În felul acesta era de aşteptat să fie înmânate premiile învingătorilor. Privite obiectiv, medaliile erau nişte obiecte din metal, lipsite de valoare. Le-ai fi putut numi „bucăţi de tinichea”, dar despre a obţine o asemenea „bucată de tinichea” oamenii vorbeau numai cu respect, ori într-o variantă mai serioasă, cu o nonşalanţă jucată. Pentru unele categorii exista chiar un trofeu transmisibil, o cupă placată cu argint cu toarte bogat ornamentate, o pereche de vâsle încrucişate din acelaşi material pe un pat de catifea palidă, o sculptură de bronz pe care cu greu o puteai ridica – noi am câştigat acest ultim trofeu.

Premiul nostru nu era o statuetă, ci un întreg grup de statuete, pentru că în jurul figurii lui Neptun, zeul mării, ridicându-şi tridentul şi barba din valurile de bronz, acolo se mai aflau peşti, plante unduitoare şi chipurile zâmbitoare a trei nimfe, toate sculptate în acelaşi material de un maroniu închis, strălucitor. N-am avut probleme în a-l găsi minunat şi sunt sigur că şi David era la fel de mândru de el ca şi mine, dar a spus „kitsch glorios” şi nu s-a ostenit să privească înspre obiect, care era aşezat printre celelalte premii pe o masă acoperită cu o carpetă persană, în restaurant. Eu, totuşi, mi-am lăsat mâna să alunece pe materialul răcoros şi în cursul după-amiezii am trecut de mai multe ori prin dreptul său astfel încât să mă pot

bucura de el cu coada ochiului. Ştiu că secretul succesului consistă adesea din a face ca inevitabilul să pară natural. Dar atunci nu puteam face asta iar acum, când mi-am însuşit această artă, nu mai vreau s-o fac.

Ce trebuise să facem ca să primim acest premiu? Dis-de-dimineaţă câştigasem în serie fără mare bătaie de cap. Schneiderhahn ne ceruse ca mai presus de toate să avem un start controlat. Nu doar câştigătorii celor două serii, dar şi cei clasaţi pe locul al doilea vor intra în finală, deci jumătate din echipajele participante vor rămâne în competiţie. În plus, David trebuia să privească mult peste umăr în ziua aceea ca să poată urmări şerpuirea râului fără să părăsim culoarul care era marcat cu steguleţe şi balize. Ne puteam încrede în pregătirea noastră din primăvara iute şi iama cea statornică.

De data aceasta am urmat instrucţiunile atât de bine, că mi-a fost greu să-mi dau seama după bătăile de început că eram, de fapt, intraţi în competiţie. Mintea îmi era neobişnuit de limpede şi înregistra fiecare componentă a mişcării noastre şi a mişcării echipajului de lângă noi, doi inşi bine clădiţi, purtând tricouri portocalii, cădeţi de marină, care s-au întrecut pe ei într-un ritm zdruncinat îndepărtându-se mult de verticală la sfârşitul bătăii, astfel încât păreau a fi un foarfece închizându-se şi deschizându-se. Am realizat şi faptul că ţineau, încă, pasul cu noi destul de bine, în stilul acela urât, şi atunci am crescut treptat puterea şi tempo-ul, ceea ce ne-a ajutat să ne îndepărtăm cu uşurinţă de ei. David a cârmit perfect pe lângă ţăruşi. Nu mi-i mai reamintesc pe ceilalţi adversari.

Înainte de finală, după-amiaza, eram mai neliniştit. Era ca şi cum sugestiile lui Schneiderhahn ar fi funcţionat numai pentru un timp limitat. Pe tabela de rezultate am văzut că înregistraserăm cel mai rapid timp în dimineaţa aceea. Atunci am văzut statueta lui Neptun pe carpeta persană. Aşa cum stăteam la start şi arbitrul ne striga să ne aliniem prorele bărcilor, am realizat brusc că celelalte două perechi procedaseră probabil la fel ca şi noi. Vâsliseră, desigur, fără să se obosească cu adevărat. Prin

timpul nostru rapid, am fost destul de imprudenţi să ne trădăm puterea. Seriile nu contaseră cu adevărat. Eram aşa de absorbit de gândul acesta ameninţător, că abia am auzit comanda de start şi nu mi-am programat bătaia, aşa cum intenţionasem, să coincidă cu pocnetul armei, ci am reacţionat foarte târziu după ce sunetul se auzise şi lângă mine începuse zgomotul celorlalte bărci de lângă mine. Ori, mai degrabă, în spatele meu curba din traseu fusese compensată prin a avea o linie de finiş decalată, iar noi fiind pe culoarul interior, aşa că a trebuit să pornim cu adversarii aflaţi cu câţiva metri înaintea noastră.

Am avut intenţia să-i prind înainte de începutul cotiturii. Din momentul în care am fi avut un avantaj, i-aş fi văzut. Dar pentru primii o sută de metri nu m-am uitat, deşi aş fi putut. În panică, după reacţia mea întârziată, am continuat nebuneşte: rolele de sub scaunul meu zburau înainte, abia lăsându-mi timp să-mi pregătesc spatele şi umerii pentru bătaie. David, care niciodată nu făcea vreun comentariu, a strigat furios: „Calmează-te, pentru Dumnezeu. Foloseşte-ţi capul!” M-am simţit ruşinat, înjurând în sinea mea. Dacă şi David îşi pierduse încrederea în mine, cum mai aveam să-mi fac braţele şi picioarele să mă asculte? Cu îndrăzneala disperării am recuperat, şi când ceva mai târziu David a spus „Da, ţine-o tot aşa”, ceva din sentimentul de dimineaţă a revenit. La intrarea în buclă, de fapt mai mult o curbă, am văzut la dreapta mea mai întâi cârma, apoi pânza şi apoi atacul uneia din celelalte echipe, un băiat cu o faţă roşie, strălucitoare, care a privit într-o parte cu o privire mânioasă. Poate că seria nu fusese o greşeală. Imediat după aceea am depăşit cea de a doua echipă şi pe ultima porţiune, din locul unde erau ancorate şlepurile de-a lungul ţărmului şi fusese improvizată o tribună, au răsunat urale şi aplauze, în vreme ce conduceam pe final. „Şi acum o intrare frumoasă”, a spus David între două suflări. Am încercat să lungesc bătaia. Cu fiecare atac măream distanţa faţă de celelalte bărci. Aplauzele şi uralele au crescut în volum până când ne-au înconjurat complet.

Sunetul unui claxon a marcat finişul. „Felicitări”, a gâfâit David.

Soarele coborâse deja pe cer până am deşurubat greementul pe pajişte şi am legat totul laolaltă, lipind eticheta cu numele bărcii pentru transport. Pe şlepurile de lângă mal, exuberanţa lăsase loc unui altfel de petrecere, obosită şi un pic chinuitoare, iar asistenţii care au apucat carena bărcii noastre păreau aprinşi după o zi de mâncat şuncă şi băut brandy. Aveau să navigheze toată noaptea pentru a livra primele obiecte cluburilor, în dimineaţa următoare. În vreme ce ne strângeam lucrurile, careva trecea şi ne felicita ori ne făcea un compliment. Eram fericit pe dea întregul. David ne-a arătat cum poate fi realizat un nod ingenios. Doi studenţi în jachete de un albastru deschis s-au oprit în apropierea noastră.

„Bună treabă, băieţi!”

David le-a mulţumit, eu am încuviinţat. După aceea ne-au întrebat unde aveam de gând să studiem în anul următor. David le-a răspuns, iar eu am îngheţat în mijlocul mişcării.

„O alegere bună, bătrâne. Ne vedem în primul nostru an de opt”, a spus prima jachetă.

„Apoi în patru-seniori, sper”, a spus cel de al doilea.

„Pe amândoi!” a strigat primul vorbitor peste umăr în vreme ce se îndepărta, ca să fie amabil. Apoi şi-au pus mâinile unul pe umerii de un albastru deschis ai celuilalt şi s-au îndreptat ţintă spre unul din bufetele din apropierea restaurantului.

L-am privit pe David. „Pleci?” l-am întrebat precaut. „Te muţi?” Aproape mă înecam. Pentru prima dată devenise clar pentru mine că pentru David aventura noastră ar putea să fie nimic mai mult decât un episod, un mic capitol din bogata viaţă care încă i se aşternea dinainte. Ceva de care va uita curând şi va râde mai târziu, în vreme ce eu nu-mi puteam imagina că altceva important s-ar mai putea întâmpla după asta.

„Nu sunt deloc sigur încă. În orice caz, voi studia. Dar unde. Nu am nicio idee. Nu voi hotărî până în ultima

clipă”.

„Dar cum rămâne cu Tokyo?” am vrut ca întrebarea să sune ca o glumă, deşi nu eram deloc vesel. Dacă aş fi vrut să fiu serios, atunci l-aş fi întrebat: „Dar cum rămâne cu Schneiderhahn?”

„Helsinki. Finlanda”, a spus David.

„Finlanda?”

„Comitetul Olimpic a luat o nouă hotărâre. Jocurile nu vor fi ţinute la Tokyo, ci la Helsinki. Dacă se vor ţine, până la urmă. Nu ştii ce se întâmplă în lume? Nu citeşti ziarele?”

Nu citeam ziarele. Nu erau parte a casei în care crescusem şi nici măcar a străzii pe care se găsea această casă, a oamenilor care locuiau acolo, ori a vieţilor şi a morţilor lor care, oricum, nu erau menţionate în ele. Nu avea nicio legătură cu sărăcia ori cu ignoranţa, ci mai degrabă cu condiţionarea şi cu tradiţia. Era pur şi simplu un alt spaţiu şi un alt timp acela în care trăiam, poate un alt secol. Altele erau evenimentele care atrăgeau atenţia aici, diferite de cele din lumea lui David ori a lui Schneiderhahn. Era bizar că aceste lumi diferite, fiecare cu propria cronologie şi propriile tipărituri, trebuiau să coexiste într-un oraş şi că le puteai indica pe hartă. În cartierul pietrelor preţioase erau expediate pliante, note de plată, documente din partea consiliului. Conţinutul lor nu putea fi contrazis, nu mai mult decât puteau fi contrazise numele săpate în piatră pe faţadele caselor. Pe strada liniştită pe care locuia David, ziarul de seară era lăsat la fiecare casă ca să ajute digestia. Desigur, erau ziare de vânzare în apropierea gării, care se contraziceau şi începeau să se lupte unele cu altele chiar de la prima pagină. De dimineaţa devreme înainte, vânzătorii de ziare le tot ridica în slăvi conţinutul şi obişnuitul evantai de pe măsuţa joasă din Eden Hotel nu era nimic mai mult decât ordinea temporară a unei lumi ocupate să-şi împacheteze bagajele, în procesul plecării, gata să se îndepărteze şi să nu se mai întoarcă niciodată, nimic mai mult decât ordinea artificială a unui hotel.

Doar tramvaiele erau aceleaşi în fiecare parte a oraşului, ele legau toate aceste lumi laolaltă, iar când tramvaiele erau trase în depou după miezul nopţii, cei care făceau curat şi supervizorii găseau adesea un ziar aruncat între scaune, mototolit şi singur, fără să intre în conversaţie ori să alarmeze pe cineva. Sunt sigur că tatăl meu nu vedea într-o astfel de bucată de ziar un mesaj din altă lume despre care ar fi putut să vrea să afle, din curiozitate, de exemplu. Pentru el, era gunoi: un obiect care poate să fi fost folositor altundeva, dar mediul său nu avea niciun sens şi de asta trebuia îndepărtat cât de repede posibil. În casa noastră nu era 1939, ci, pur şi simplu, un an de muncă, unul din mulţii în drum spre ultima oprire, şi după această ultimă oprire se întindea necunoscuta eternitate, cu care nu ne băteam capul. Ştiam exact cum se numeau staţia care urma şi cea de dinainte, dar nu ştiam nimic despre călătoria pe o altă linie.

A fost o vreme în care m-am simţit vinovat şi nesigur din cauza lipsei mele de cunoştinţe. Ar fi trebuit să mă adâncesc în istoria lumii, politică, nevoile societăţii? A trecut mult de atunci. În lumea mea din vara aceea, apa era cel mai important lucru, iar acum nu pot să-mi dau seama ce era rău în asta. De ce altceva ar fi trebuit să mă preocup? Era Schneiderhahn atât de fericit pe atunci? îmi invidiam şefii de la birou? Voiam să devin adjunctul vreunui director? Primar? Arhitect? Exista vreun motiv să-mi îndrept atenţia spre restul lumii dacă eram fericit aici şi acum?

Nu exista – şi probabil exact de aceea am realizat că pe măsură ce se apropia vara, interesul meu pentru restul oraşului începea să se trezească. Nu din motiv că râul, adăpostul pentru bărci şi David nu ar fi fost suficient pentru mine, ci tocmai pentru că eram atât de plin de acestea, că mi-ar fi plăcut să îmbrăţişez totul fără să mă gândesc prea mult. O floare se deschide pentru că-i lipseşte ceva? Nu, îşi descoperă adâncimile sufletului pentru că este aşa de plină de ea însăşi, că altminteri ar plesni.

Era o dimineaţă de primăvară când m-am trezit în zori şi am părăsit casa mai devreme decât în mod obişnuit, tocmai ca să pot merge pe malul apei şi să văd restul lumii trezindu-se. M-am oprit pe poduri ca şi până atunci, dar am mers şi de-a lungul uneia dintre largile străzi de acces în oraş, printre şinele de tramvai, pe mijlocul străzii. Totul în jurul meu era neobişnuit de limpede, conturat parcă cu ascuţişul unei lame, casele, frunzele copacilor, pavajul străzii – ca şi cum desăvârşitul maestru al realismului şi-ar fi pictat capodopera. Dacă nu ar fi fost atât de frumos, mi-aş fi rănit ochii. M-am întins, cât eram de lung şi am eliberat un strigăt sălbatic, ciudat.

În depărtare am auzit potcoavele unui cal tropotind printre case şi trăncăneala putineielor de lapte al căror ecou era întors faţadele caselor. Sunetul era precum muzica. Aveam chef să spun bună dimineaţa tuturor. Dar nu era nimeni acolo, aşa că am spus bună dimineaţa animalelor şi lucrurilor neînsufleţite. O pasăre, o minunată cutie poştală roşie, o pisică care traversa strada. Savuram dimineaţa şi oraşul şi în acelaşi timp voiam să fie după-amiază deja ca să pot ieşi pe apă şi să vâslesc iarăşi departe de oraş.

În altă zi mă, aflam, la căderea serii, cu membrele obosite după antrenament, în balconul unui tramvai care trecea pe lângă terasele şi pe lângă mulţimea de oameni în drum către gară, care strălucea în soarele târziu cu faţada ei de cărămidă roşie şi cu decoraţiile precum acelea ale unei catedrale. Am vrut să le strig ceva oamenilor, dar n-am ştiut ce. Arătau atât de frumoşi şi de mulţumiţi de ei şi de mersul prin oraş.

Puţin mai târziu am văzut soarele apunând de pe bacul de dincolo de gară care traversa apa către docuri şi depozite, lini imaginez că puteam adulmeca aerul mării. Nu mai fusesem aici şi nici nu aveam vreo treabă; am rămas lângă balustradă până când puntea s-a golit şi am făcut imediat cale întoarsă. Mi-am lăsat capul pe spate şi am adulmecat din nou. Sub mine simţeam puntea mişcându-se în sus şi în jos; în spatele meu, motorul

torcea, coşul împrăştia nori albi. Mă simţeam acasă. Oraşul devenea treptat al meu, iar eu deveneam parte a lui.

Dacă mai era ceva pe lângă pura fericire care m-a purtat prin oraş în acele seri, trebuie să fi fost incertitudinea în ceea ce privea durabilitatea sa. Posibilitatea ca David să plece în toamna care avea să vină mă preocupa încă. Nu uitasem remarca lui, deşi mă străduisem să nu mă gândesc la ea.

Vara a început devreme în anul acela şi, deşi n-o ştiam încă, avea să dureze la nesfârşit. Într-una din primele zile calde, o duminică, am fost purtat în recunoaşterea mea în direcţia casei lui. Ştiam unde este, pe o stradă care străjuia parcul, aproape de una dintre intrările bogat ornamentate, şi căutasem şi notasem numărul casei. Vremea frumoasă îi ademenise pe locuitorii oraşului în parc şi, în mare număr, ei se aflau încă acolo, deşi căzuse seara. Nu se mai amuzau exuberant, ca mai devreme, împingându-se unul pe altul şi comentând aţâţaţi, ca şi cum soarele ar fi fost o ofertă specială, un chilipir care nu se va mai repeta vreodată. Acum, atmosfera pe alei devenise calmă. Oamenii se plimbau în continuare bucurându-se, dar dincolo de toate se simţea o adâncă oboseală. Bastoanele bocăneau. Scârţâitul unui cărucior de copil. Vocile se stingeau. Fusese aproape prea mult, o zi liberă şi o vreme minunată. O orchestră cânta vals sub o cupolă albă şi chiar valsul părea obosit şi trândav.

Am intrat în parc prin partea de est, pe lângă o staţie de tramvai, şi am ezitat să-l părăsesc din nou. M-am gândit că lumina va zăbovi mai mult pe străzile largi decât aici sub frunzele de un verde închis. Am descoperit copacii înalţi, am evitat gazonul neîngrădit şi pajiştile, am mers de-a lungul marginilor parcului. Numai când am văzut felinarele aprinzându-se, am ieşit din nou şi m-am aflat imediat pe strada pe care locuia David. Nu erau mai mult de câţiva metri până la casa lui.

Toate casele erau înalte şi impunătoare. Cele de pe

partea parcului erau, de asemenea, largi, cu verande şi prelungiri de lemn, iar unele aveau chiar mici turnuri ca-n poveştile cu zâne. Pe cealaltă parte a străzii, totuşi casele formau un front închis şi aveau scări gri cu ornamente albe. Erau diferite unele de altele prin aceste ornamente: uneori erau statui susţinând un balcon, uneori mozaicuri conţinând o referire la profesia celui care locuia acolo, dar casele arătau, de asemenea, prin felul în care se întâlneau cărămizile, că se aflau acolo în primă instanţă în folosul lor şi în acela al locuitorilor lor, şi nu pentru a servi un întreg mai mare. Adesea două sau trei erau clădite în aceeaşi manieră, dar fără îndoială nu pentru că designul străzii ar fi cerut-o. Era mai degrabă ca şi cum prin uniformitatea lor întâmplătoare s-ar fi admis reciproc ori şi-ar fi oferit un mic semn de respect. Aceia care locuiau aici au procedat aşa pentru că demnitatea li se potrivea ca o haină croită anume pentru ei. Şi aşa cum se întâmplă şi cu hainele bune, demnitatea clădirilor se răsfrânge şi asupra locuitorilor. În felul acesta dobândeai armonia, nu printr-o uniformitate forţată, ci printr-o intimă îmbrăţişare a diferenţelor. În toată varietatea ei, această stradă părea să aibă o mai mare unitate decât a noastră, unde n-ai fi putut ghici cine se află dincolo de care faţadă. Poate unde nu conta. În vilele monumentale din prelungirea parcului, lămpile fuseseră deja aprinse. Am mers mai departe, pe stradă. Lumina nu durase mai mult aici decât în parc, dar căldura, da. Pietrele o reţinuseră mai bine decât iarba şi copacii. Granitul cenuşiu al scărilor şi al aleilor către intrări, mai ales, încă radiau căldură. A răsunat un clopot de biserică. Am privit în sus spre turle. Era opt şi jumătate. M-am oprit în dreptul casei lui David, peste stradă, sub ramurile care atârnau deasupră-mi ale unui copac mare. Oricine ar fi privit înspre ferestrele de la primul etaj pe timpul verii, cu greu ar fi putut spune că locuiau în oraş, atât de groasă şi extinsă era folia care le acoperea. Ferestrele casei erau netede ca oglinda şi întunecoase. Am încercat să-mi imaginez cum arătau camerele. Lămpile, picturile de pe pereţi în ramele lor scânteietoare, mesele

lucitoare, fotoliile confortabile şi sofaua pe insulele lor de covor persan. Scările cu carpeta groasă, roşie şi chiar ecoul pardoselii de marmură şi a pereţilor albi, înalţi. Grădina din spatele casei spre care dădea dormitorul lui David, cu alei acoperite cu pietriş, gard de merişor, trandafiri mari şi hortensii albe în colţuri, iar în spate, poate, da, aproape sigur, un umbrar cu acoperiş de ardezie, pentru plăcerea şi amuzamentul surorii lui mai mari. Aceia născuţi aici nu aveau a se teme de nimic.

Am traversat strada şi mi-am aşezat o mână pe piatra caldă, tocită a scării care conducea spre uşă. Trei scări, el le urca şi le cobora în fiecare seară şi în fiecare dimineaţă. Am privit tăbliţa cu numele, strălucitoare şi lustruită şi la mânerul de alamă al clopoţelului, la clapeta pentru discuţiile cu comis-voiajorii necunoscuţi; printre gratiile uşii chiar am surprins o fărâmă din marmura albă din hol. Atunci, stând aproape de casă, am privit drept în sus de-a lungul faţadei, dincolo de obiectele de folosit pe mare care aglomerau balconul, dincolo de ferestrele înalte de la primul etaj şi de cele două etaje de mai sus, dincolo de grinda albă cu scripete din vârf. M-am simţit ameţit, a fost ca şi cum faţada casei ar fi început să se mişte, ori ar fi devenit dintr-odată o stradă, un drum lung care şerpuia, un zid care se apleca înainte şi se va prăbuşi peste mine. Mi-am lăsat capul mai tare pe spate şi am văzut cerul serii, orizontul cu începutul luminii de lună şi câţiva nori albi, şi în acestea mi-am regăsit echilibrul. Atunci m-am răsucit şi am început să mă mişc, să merg, nu, să fug departe de casă, peste stradă, pe poartă, în parc unde acum era aproape complet întuneric.

Acolo abia dacă mai rămăseseră oameni, dar eu totuşi am avut grijă să rămân în afara bătăii lămpilor. Din când în când se auzea zumzăit de cauciucuri de-a lungul aleii pentru biciclete, precedate de o mică lampă. Am slăbit pasul. Respiraţia s-a regularizat treptat. Am mers de-a curmezişul nisipului unei alei de hipodrom delimitată de arbuşti şi am încercat să-mi adun gândurile. Gândurile despre David, despre mine, despre locul lui în oraş, despre

viaţa ciudată pe apă pe care o împărţeam.

Brusc, un grup de călăreţi s-a îndreptat spre mine, ieşind din umbră, sunetul copitelor fiind înăbuşit de pământul moale. Trei sau patru cai într-un galop lânced în drumul lor spre grajd. Trupurile lor enorme au trecut pe lângă mine pe amândouă părţile; era prea târziu să mă feresc din cale. Coaste, frâie, piele scrâşnind. Le-am simţit sudoarea caldă, mirosul de bălegar şi pământ. Cineva sudui şi spuse că ar trebui să am grijă pe unde merg. S-a auzit înăbuşit printre arbuştii înalţi ca şi cum ne-am fi găsit sub apă, chiar mişcarea cailor părea să fi devenit mai lentă. Apoi o rază de lumină căzu pe părul blond şi pe faţa unei fete. Într-o clipă i-am văzut nasul fin, gura largă şi părul care era rulat pe spate dinspre frunte şi dispărea în spatele feţei ei ca o coroană de raze.

Noaptea am visat că simt un trup mic, îngust lângă mine. Am îmbrăţişat-o în aşa fel încât şoldurile mele le-au acoperit pe ale ei. Sânii ei mici, fermi erau lipiţi de pieptul meu. Judith? Jet? Jennie? Jessica? Jolanda? Uitasem numele surorii lui David.

Eu, care nu visam niciodată. Încă din copilăria joasă nu cunoşteam altceva în afară de somnul adânc, lipsit de vise. De fapt, somnul începea din momentul în care îmi strecuram mâna sub pătura înfăşată cu grijă, simţeam cearşaful răcoros şi trăgeam colţul cuverturii de pe pat. Ca şi cum ai fi deschis o uşă. Îmi plăcea să împăturesc astfel încât deschizătura să fie cât mai mică şi să alunec sub pături ca şi cum aş fi dormit într-un plic. Scrisoare cu destinaţie necunoscută, returnată expeditorului la aceeaşi adresă, în dimineaţa următoare. De îndată ce mă aflam sub pături şi simţeam patul în jurul meu pe toate părţile, mă cufundam în somn. Nu existau ore fără somn, nici măcar ultime gânduri. Noaptea era o altă cameră, un spaţiu separat, unde nu pătrundea nimic din ceea ce ar fi trebuit să se întâmple în altă parte. Dormitor, sufragerie. Hol, baia comună. Stradă şi râu. Club, birou.

Dar în aceste ultime luni totul începuse să se schimbe. Graniţele se înceţoşaseră, ecluza deschisă.

Stăteam la birou şi mă gândeam la apă. În vreme ce copiam coloane în registru, cifrele se schimbau sub mâna mea în bătăi puternice, bătăi uşoare, un *Fahrtspiel* care ameninţa să împrăştie hârtiile, afară pe uşă, în aer liber, înspre râu. Stăteam cu mama la masa rotundă şi în vreme ce mă uitam la ea vedeam o altă faţă, linia de îngrijorare şi frică gravată în jurul colţurilor gurii ei era înlocuită de un zâmbet blând plin de încredere. Mâncam felurile pe care le pregătise pentru mine, dar gustam altceva. Priveam la liniile de tramvai de pe chei şi vedeam nu nişte trasee ferme, ci sclipirea a nenumărate posibilităţi, destinaţii din oricare colţ din oraş. Iar când mă lungeam, seara, în pat, ascultam pentru multă vreme sunetele casei şi ale oraşului, şi auzeam chiar sunete care nu se aflau acolo, stropii de apă, o voce clară răsunând pe scara de marmură, zgomotul copitelor de cai în parcul întunecat.

Visam. Obiecte şi oameni dobândeau o înfăţişare nouă. Acţiunile mele de fiecare zi îşi schimbau sensul. Ceva se schimbase. Nu-mi puteam explica, dar era ca şi cum lucrurile căpătaseră o altă încărcătură, mai plină, mai bogată şi deci mai adevărată. Nu era ca şi cum o altă lumină ar fi fost aruncată asupra lucrurilor, era ca şi cum chiar lucrurile ar fi început să radieze, ca şi cum lumina venea dinăuntrul lor, revelându-le adevărata natură.

Într-o după-amiază după antrenament stăteam aşezat pe una din băncile din vestiar, cu capul în mâini, cu hainele ude aruncate într-un colţ, cu fesele pe lemnul rugos. Prea obosit chiar şi să văd plăcile dintre picioarele mele. Auzeam numai graba jetului de apă sub care se spăla David, mai întâi la mare depărtare, apoi mai aproape, ca şi cum el şi, deopotrivă, duşul s-ar fi apropiat. Mi-am ridicat capul şi mi l-am sprijinit în mâini. Într-o ceaţă de apă şi abur l-am văzut pe David.

Buclele negre de-a curmezişul frunţii şi depăşindu-i urechile prin care se scurgea apa. Sprâncenele, fruntea largă şi bărbia grea, buzele cărnoase. Nasul mândru cu ochii de fiecare parte, care întotdeauna priveau ironic, doar acum nu, în acest moment ireal dintre trezie şi vis.

Umerii lui şi relieful muşchilor pe piept şi pe braţe. Burta, nu plată, ci cu o uşoară curbă – se va îngrăşa când va înceta să se antreneze şi va râde de asta, n-ar conta deloc pentru el. Picioare robuste cu muşchi precum scuturile, iar între burtă şi picioare, încă plin de spumă, cu o ghirlandă de păr negru, care continua într-o bandă până aproape de piept, sexul întunecat cu capătul roz.

David era, m-am gândit, exact aşa cum David ar fi trebuit să fie. N-aş putea-o spune altfel. Tot ceea ce avea el aş fi vrut să am şi eu. S-a îndreptat şi m-a privit. Mi-a făcut cu ochiul. „Vino!”

Trudnic, dintr-odată foarte conştient de trupul meu deşirat cu muşchii săi lungi şi tari, m-am ridicat. Nu-l văzusem bine mai înainte?

Mi-a făcut loc. Aproape că ne atingeam unul pe altul. De aproape i-am văzut firişoarele subţiri de păr negru de pe piele.

Desigur că nu-l văzusem niciodată bine. El stătea în spatele meu. Toate acele ore pe apă puteam doar să-l simt şi doar el avea sarcina să privească în jur din când în când şi să dirijeze barca. Vâsleam înainte, dar cu spinările în direcţia în care ne îndreptam. Am încercat să nu mă gândesc deloc la viitor, dar nu eram încă foarte bun la asta.

Am învins. Între două rafale de ploaie, pe un lac pe care finişul era linia imaginară dintre două vapoare mici.

Pe o apă liniştită dintre vilele unui oraş vechi, aclamaţi de notabilităţi, soţiile lor şi copii. Şi probabil de fetele din casă.

Într-o barcă închiriată, verificată atent de Doctor Schneiderhahn, pe un culoar lung şi drept cu câte un steguleţ izolat, în una din provinciile din nord.

Şi în noua competiţie de vâsle în păduricea din partea de sud a oraşului. Schneiderhahn ne luase cu el acolo cu două zile înainte de concurs pentru ca, în faţa tribunelor goale, să ne obişnuim cu vântul şi curenţii de apă care pentru fiecare din cele şase bărci care, una lângă alta, se vor alinia la start, vor fi altceva, aşa a spus.

După fiecare victorie exista o plută de onoare, de obicei, un debarcader improvizat, la care ne legam, în aplauzele celor prezenţi, şi preşedintele competiţiei ori un primar păşea cu grijă către noi – pluta se mişca, apa lipăia pe pantofii lustruiţi, strălucitori – şi înmâna medaliile.

Chipurile noastre transpirate sub părul răvăşit. Transpiraţia începe cu adevărat să curgă după competiţie. O strângere de mână şi o medalie. „Frumoasă cursă!” „Da, mulţumesc frumos”. Imediat după finiş, David spusese deja „Felicitări”, sfredelitor. Devenise un obicei. Schneiderhahn se ţinea deoparte. Privea de la distanţă, cu bicicleta în mână. Râsete când un val ridica pluta, aşa încât să lovească greementul şi să fie gata-gata să ne răstoarne. Nu conta, îngădui să fii împins de la mal de o jumătate de duzină de mâini nerăbdătoare, lamele să coboare sub apă şi să vâsleşti calm. Acum împreună, în vreme ce aplauzele se pornesc din nou, lăsându-i să vadă de ce am învins. Putere şi tehnică. Prinderea lină a apei, deşi nu mai contează acum. Mă întreb cum arată David. Numai după ce ieşim din barcă, în secţiunea bărcilor, ne tremură genunchii. Gust de sânge în gură. O tuse supărătoare care nu conteneşte timp de o oră. „Tuşea vâslaşului”, spune David. A auzit expresia la vâslaşii mai vârstnici. Chiar le ştie pe toate. Totul merge bine în vara asta.

După fiecare prestaţie, consideraţia de care ne bucuram în club creştea. Cel puţin aşa bănuiesc, pentru că semnele erau abia perceptibile. Când ne luam barca şi porneam vâslind pentru a ne începe antrenamentul, ceva mai mulţi oameni se uitau la noi, pentru ceva mai mult timp. Când ne pregăteam barca pentru competiţie, erau întotdeauna câţiva spectatori plini de interes în jur. Bănuiesc că oamenii vorbeau despre noi cu un soi de apreciere. Am adus rezultate clubului, trofee. Dar unul care e respectat nu e obligatoriu acceptat. Nimic în ceea ce privea poziţia mea în mersul lucrurilor, ori sentimentele, nu s-a schimbat. Mă vedeam în continuare oaspete în înalta societate, un *outsider* care vâslea cu vâslaşii, nu parte a grupului strâns unit de oameni care se

aflau acasă în vestiare, la bar ori pe terase şi care se puteau recunoaşte fără efort şi oriunde în oraş, doar cu un cuvânt într-un limbaj care, chiar în afara clubului, îi distingea de alţi oameni.

Mie îmi păsa din ce în ce mai puţin. Eram preocupat numai de mine şi de David. Cu care mă simţeam împreună. Şi cu Schneiderhahn, desigur, care – dacă aş fi fost conştient de asta – dădea un strălucitor exemplu de independenţă. Nici măcar accidental nu ne-a felicitat pe pluta de onoare, ci numai mai târziu, printre suporturi, în zona bărcilor. Dacă voia recunoaştere pentru rezultatele sale, aceasta trebuia să-i fie oferită într-un mod demn şi implicit. Nu cred că subaprecia contribuţia lui la succesul nostru. Nu era un om modest. Dar oamenii care se împing înainte dovedesc că se simt nesiguri. Iar Schneiderhahn a adoptat o atitudine care sugera că el se aşteptase tot timpul ca noi să câştigăm competiţie după competiţie, ca şi cum ar fi fost un rezultat inevitabil al abordării, al programelor şi al planurilor sale. Desigur, aceasta i-a sporit prestigiul şi mai mult. Nu avea nevoie de alte demersuri pentru asta.

Totuşi, uneori, i-am remarcat satisfacţia. De la un zâmbet binevoitor care apărea pe faţa lui rotofeie într-un moment în care nu exista un motiv imediat pentru asta. De la trabucul pe care şi-l aprindea şi, triumfător, îl zdruncina în sus şi în jos între dinţi, spre sfârşitul unei zile de competiţie, stătea aproape de tribună şi-şi lăsa ochii să hoinărească peste busculadă, de-a lungul malurilor până la finiş.

Exista obiceiul de a nu ţine antrenament în ziua de după competiţie, iar antrenorul nostru l-a ignorat şi pe acesta. Eram aşteptaţi să apărem la timpul obişnuit, să asamblăm barca şi să ieşim pe apă. Bănuiesc că cei din afară vedeau în asta doar o dovadă în plus că metodele de antrenament ale Doctorului Schneiderhahn sunt excentrice şi, până la urmă, chiar inumane. Deşi înregistram succese, felul în care le obţineam nu era întru totul de natura unui exerciţiu sportiv. Desigur, oamenii nu mergeau până atât

de departe încât să facă publice astfel de aprecieri, dar în mintea lor foloseau, probabil, uneori cuvântul „nesportiv”. Până la urmă nu era vorba doar despre medalii ci despre… ceva care era parte a clubului şi nu putea fi explicat acelora care nu înţelegeau.

Oamenii nu aveau nici cel mai mic motiv de îngrijorare în privinţa acelor antrenamente din zilele de luni, de după competiţie. Indicaţiile erau să facem exact ceea ce avem chef, să depunem efort sau să nu depunem deloc: era singura zi în care nu trebuia să urmăm un program. Intenţia era aceea de a ne relaxa „activ” muşchii obosiţi. Relaxarea pasivă, ne explicase Schneiderhahn, nu exista. Atât trupul, cât şi mintea îşi revin după o activitate, desfăşurând o alta, de acelaşi fel sau diferită. În acele zile de luni fără program puteam face ceea ce doream, să ne bucurăm de vreme, de apă, de amintirea zilei care trecuse, iar noi vâsleam într-un vacuum deconcertant, dar nu neplăcut. Nu *Fahrtspiel*, vâslit de plăcere. În zilele acelea, Schneiderhahn stătea deoparte şi nu monitoriza progresul nostru, de pe bicicletă. Vâsleam un pic, cu muşchii relaxaţi în mod deliberat, la început, chicotind tăcut, stropind un pic prea mult.

Apoi luam câteva starturi ca să ne eliberăm de energia pe care, în mod evident, o aveam încă. N-au mers niciodată mai bine decât în acele zile de după competiţie: jumătate, plin, trei pătrimi şi, din nou, bătaie plină. Intens, rapid, cu o precizie de ceas şi lipsit de griji.

Am vâslit dincolo de club, în oraş, şi am privit decorul nefamiliar care se întindea pe această porţiune de ţărm. Am plutit în derivă, cu barca şi în gândurile noastre. Nu tare departe de club, înspre oraş, se afla un hotel mare. Era văruit cu alb şi-şi împingea cu mândrie balcoanele deasupra apei. Cele mai joase terase stăteau în apă până la genunchi, proprietăreşte. L-am depăşit leneş. Am simţit o mişcare ciudată în barcă. Când am privit în jur, am văzut că David se lungise în barcă, cu un braţ întins în afară şi încă strângând vâsla, dar cu corpul lăsat pe spate şi cu capul aproape odihnindu-se pe faţa cernită a pânzei.

„Vino”, zâmbi. „Lungeşte-te. Sunăm şi chelnerul ne va aduce un minunat pahar de bere!”

M-am lăsat şi eu pe spate, cu grijă, dar, inevitabil, am sfârşit cu capul pe picioarele întinse ale lui David. Dacă ar fi fost să mă întorc numai puţin, obrazul meu ar fi atins părul de pe pielea lui. îl puteam simţi respirând, puteam să-l miros. Chiar dedesubtul meu apa râului se mişca foarte blând. Dacă cineva ar fi privit în jos de la un balcon de la primul etaj al marelui hotel, ar fi văzut doi băieţi bronzaţi lungiţi, unul, prelungire a celuilalt, capul unuia aflându-se nu departe de genunchii prietenului său, înfăşuraţi strâns în învelişul bărcii lor înguste, ţinută în echilibru de două vâsle subţiri. Nemişcaţi, înconjuraţi de apa albastră, nu un vas cu un echipaj, ci un sarcofag.

Nimeni nu a privit în jos. Noi am privit, pe când ne aflam în dreptul faţadei largi, în sus, spre cer, care era aproape la fel de albastru ca apa. Probabil, legănându-se încoace şi încolo, în acelaşi fel. N-am mai ştiut ce era dedesubt şi ce era deasupra.

„Magnific”, a spus David.

„Magnific şi vicios”, mi-a trecut prin minte. Precum lebedele care pluteau prin faţa terasei. Şi în aceeaşi clipă, sentimentul plutirii între cer şi apă a dispărut. N-am putut să nu mă gândesc la tot ce se afla dincolo de faţada imaculată, la bucătării şi toalete, la cabinele de duş şi la oamenii prăbuşiţi care le foloseau, la mortar, la armătură, la magazii, la lemnul care începuse să se înmoaie la capete, la inelele cafenii şi la mucegaiul verde de pe stucatură, la bărbaţi şi la femei ca la nişte sacoşe de intestine. Acest întreg turn de materiale perisabile ridicat pe ţărm, care probabil îşi deversa gunoiul în râu şi a cărui fundaţie se odihnea în mâl.

Ar fi putut cu uşurinţă să se prăbuşească în orice moment, iar până în clipa aceea va continua să putrezească în fiecare secundă dată de Dumnezeu. Tot ceea ce exista era menit să se degradeze şi ştiam cu certitudine că nu voiam să fiu parte din acea decădere. Niciodată. Nu trebuia să îmbătrânesc, iar vara trebuia să

dureze veşnic. M-am ridicat cu o smucitură, mi-am întins braţele şi am spus „Gata de drum”. Fără să aştept să văd dacă David era gata să mă urmeze, am vâslit. Barca s-a pus în mişcare lin şi fără efort.

Nicio mişcare fără efort. Nici fericire, fără durerea care o însoţeşte, pe care o poţi simţi, poţi arăta spre ea, o poţi apuca de coada-i fără valoare, când ar fi mai uşor să nu faci niciun efort şi să-i îngădui să dispară. Mai împăcat.

Soarele strălucea în fiecare zi. Antrenamentele deveniseră mai dure. Cu cât ne adaptam unul altuia, cu atât Schneiderhahn insista în a ridica pragul dureros. Cunoşteam oboseala înfiorătoare care se instala după parcurgerea unei distanţe mari cu lovituri ferme. Cunoşteam, de asemenea, sforţarea necesară pentru o ultimă mişcare cu greutăţile, şi pentru ultimele zece bătăi dintr-o serie. Asta cerea un efort, dar încă nu durea cu adevărat. Ca să încerci adevărata durere, trebuia să-ţi soliciţi plămânii.

Deficit de oxigen. Ceva s-a schimbat între tine şi restul lumii, ai nevoie de mai multă aer dar nu-l poţi dobândi. Simţi durere nu numai în piept, ci mai ales în muşchii care generează deficitul. După douăzeci de bătăi de start, braţele şi picioarele tale strigă după odihnă, mai puţin efort, un alt tempo. Coapsele-ţi sunt ca nişte enorme pistoane, ridicându-se şi ameninţând să explodeze din învelişul lor, baloane umplute până la refuz care stau să se spargă la următoarea suflare. Bicepşii şi antebraţele sunt întinse, ca şi cum cineva ar fi atârnat de ele o greutate – încă una şi, gata, e lucru sigur, nu le mai poţi ridica la piept. Capul tău continuă să dea comenzi, mai tare şi mai tare, dar probabil împotriva mai bunelor sale judecăţi; nu se ştie dacă o cameră a motoarelor le poate asculta, chiar dacă sunt înţelese. Dacă valvele cedează? Ţipete de protest. Au înnebunit acolo, pe pod?

Schneiderhahn ne-a cerut să vâslim puternic în serii care duceau la creşterea deficitului de oxigen. Intervalul dintre o serie şi următoarea nu era suficient de lung pentru a umple rezervorul. Încă nerestabiliţi pe deplin,

începeam următoarea serie.

Nu doar durerea, ci şi teama de durere ne încerca de fiecare dată, înainte de a începe lucrul la efort maxim. Durere şi teamă care alternau până începeau să formeze un singur ritm şi să decurgă una din alta. Teama era şi ea parte a fericirii? Era aproape obligatoriu să fie. Teamă şi durere. Aceeaşi intoxicaţie.

Şi strategiile de a le combate.

În mintea mea sortasem loviturile puternice în coloane şi secţiuni. Cu viteza luminii, introduceam linii şi numere în registrul meu; după ce o înfruntam, încercam să atenuez realitatea, transformând-o în abstracţie. Sau încercam să fac din sarcina noastră un lucru, imaginându-mi că era alcătuită din obiecte care nu dureau, ci erau, pur şi simplu, acolo. Le puteai muta în altă parte. Le aranjam în cutii, compartimente şi rafturi. Douăzeci de respiraţii adânci însemnau cinci casete cu patru containere pentru aer. Sau patru grămezi a câte cinci pietre pe care trebuia să le aşez. O asemenea cantitate de muncă poate fi numărată nu doar crescător, ceea ce rămâne este, din fericire, mai puţin şi mai puţin. Sprint pentru treizeci de bătăi. După cea de a cincisprezecea, începe coborârea. Te agăţi de acea idee.

Dar mai era vocea lui Schneiderhahn care, în mijlocul unei explozii de forţă, chema la ordine, la control. Capul *hoch*, Anton! David, cârmeşte! Aveam valurile împotriva noastră, pescarii de pe mal care dădeau la peşte prea departe, o vagă noţiune de vreme şi vânt, mai ales soare şi arşiţă, arşiţă în jurul nostru şi arşiţă înăuntru, jaloane, o poartă, o fermă pe mal, nenumărate evenimente mărunte care să te distragă. Nu eram doar o maşină încercând să-şi crească puterea. Era vorba despre o barcă ce trebuia păstrată în echilibru şi în cursă, cu mişcarea şi cu viaţa sa, noi eram acolo. Uneori îl simţeam pe David tremurând în propriile-mi braţe şi picioare. Înfruntam nu numai apa şi vântul, ci şi pe el. Nu-i puteam îngădui să vâslească mai puternic şi mai lung decât mine.

De câte ori punea mai multă putere, barca ieşea din

curs şi cârmea încetişor înspre ţărm. Vina mea. Dar el răspundea de curs. Aşa că era şi a lui. Poate că uneori se reţinea când îşi potrivea bătaia după a mea şi, astfel, avea un surplus de energie. Singura cale de a reduce acest risc era de a încerca cu îndârjire să fac tot ce-mi stătea în putere, să nu mă relaxez niciodată. Asta îl obliga să facă la fel. În ultimă instanţă, vâslitul din greu, asumarea durerii erau lucruri pe care nu le făceam pentru Schneiderhahn oprit pe bicicletă – păr alb şi cauciucuri albe în spatele stufărişului. Le făceam pentru David, ca să nu-mi fie ruşine faţă de el.

Deci tot nu eram egali? Nu. Eram deosebiţi în toate privinţele, iar el părea să-mi fie superior în fiecare. Nici măcar poziţia mea de atac, cel care determină ritmul, nu o vedeam ca pe o dovadă a calităţilor mele. Simţeam că reuşisem să câştig acel loc pentru că eram mai puţin capabil decât David să mă adaptez altcuiva, pentru că nu aveam destul sânge rece ca să manevrez cârma, pentru că, în mod constant, acceleram şi încetineam pe parcursul unei curse, astfel încât, din când în când, apărea o ruptură de ritm, ceea ce era legat inextricabil de caracterul meu, de forma mea încăpăţânată de perseverenţă, care avea mai puţin de a face cu dorinţa de a câştiga decât cu frica de a pierde, frica de ziua în care ar fi fost pierdut tot ceea ce câştigasem până atunci. David nu avea nicio problemă cu vâslitul la prora. El corecta, sprijinea, venea după mine şi, de aceea, îmi era superior.

Dar într-o zi stăteam pe debarcader în faţa şopronului pentru bărci şi Schneiderhahn ne ţinea o predică mai severă decât de obicei, după un antrenament care nu mersese după dorinţa sa. Execuţiile pentru o sută de metri fuseseră la voia întâmplării, în ziua aceea, ca şi cum oboseala noastră ar fi fost plină de vârfuri şi de căderi imprevizibile. Ca şi cum ne-am fi făcut treaba cu jumătate de inimă.

„Dar am făcut tot ce am putut”, a spus David, apărându-se.

„Amândoi am vâslit la fel de tare”, l-am sprijinit.

„Unsinn!” a spus Schneiderhahn. „Atacul produce cu cincisprezece la sută mai multă putere. Este dovedit ştiinţific”.

S-a întors pe călcâie şi a plecat. Sfârşitul discuţiei.

În vestiar am încercat să înţelegem ce spusese Schneiderhahn. David a construit o teorie. Pentru că vâslaşul de la prora este mai aproape de capătul bărcii din direcţia de deplasare, e mai uşor pentru el să rotească prora şi să schimbe cursul. Omul din faţă trebuie să compenseze, în mod constant, acest lucru prin a produce ceva mai multă putere.

De atunci încolo, am putut include acel factor în calculele noastre. În vreme ce vâsleam spre casă, după pod, mi-am putut spune că umplusem mai multe cutii şi aşezasem mai multe pietre decât David. Un sentiment ciudat cu care nu ştiam cum să mă descurc şi, de aceea, încercam să mi-l scot din minte.

Am preferat să mă gândesc la alte lucruri, pe ultima porţiune a drumului spre casă. De exemplu, la expresia „o mie de lacuri”.

„Finlanda este ţara celor o mie de lacuri”, a spus David odată.

Şi, deşi proba noastră la Jocuri ar fi putut avea loc pe un canal ori în orice loc cu suficientă apă din apropierea capitalei, când mă gândeam la Finlanda, mă gândeam automat la o mie de lacuri. O mie nu era un număr. Nu putea fi, rapid şi categoric, spart în bucăţi manevrabile. O mie e infinit. Şi în vreme ce parcurgeam ultimii câţiva metri până la debarcader, fără instrucţiuni, obosiţi şfstorşi, dar, de obicei, şi mulţumiţi, mă imaginam adesea vâslind pe oglinda unui lac calm ale cărui maluri nu puteau fi văzute şi care, în spatele nostru, fără să realizăm, se contopea cu altul, apoi cu altul. Nu exista un sfârşit, puteam continua să vâslim fără timp şi fără să numărăm şi fără să obosim pentru că dincolo de fiecare orizont se afla un alt loc cu un alt orizont. Soarele, în Finlanda, străluceşte şi el mereu.

Schneiderhahn a stat de vorbă cu comitetul clubului.

Am încercat să-mi imaginez cum a fost primit. Cu respect şi foarte politicos, datorită vastei sale experienţe de antrenor, a rezultatelor noastre şi a faptului că, pe deasupra, era străin, deci oaspete?

Mă tem că nu. Mai probabil, cererea sa a fost ascultată cu o afabilitate vecină cu dispreţul. „Nu acesta este obiceiul aici, domnule Snijderhaan, deşi nu ne putem aştepta ca dumneata să ştii aceasta. Probabil, lucrurile stau altfel în ţara dumitale dar, mai bine, să nu intrăm în amănunte”.

Acesta este felul în care s-au înfruntat. Preşedintele clubului care era, în cele din urmă, în măsură să-şi impună îngrădirile, şi-a făcut un merit din a-i tăia din nas lui Schneiderhahn. Şi formidabilul Schneiderhahn, în costumul lui străin cu carouri mari şi cu capul său tuns perie, a trebuit să se străduiască să-şi ascundă iritarea şi să nu se enerveze, pentru că avea de cerut un lucru pe care numai aceşti mici burghezi i-l puteau oferi. Pentru că locuia într-un hotel şi depindea de ei.

Mici burghezi? Gândeam deja în felul acesta despre înfumuraţii domni şi doamne de la club? Nu, mă gândeam încă cu respect la ei, în vara aceea, oameni printre care nu mă puteam număra şi, probabil, din acel moment, începeam să nu mai vreau să mă număr. Le-am realizat micimea în timp, timp în care statura lui Schneiderhahn nu a încetat să crească în ochii mei.

Desigur, e prea posibil ca antrenorul nostru să nu fi fost deloc iritat în camera consiliului cu faţa de masă verde, cu trofee şi afişe, ci să fi privit conversaţia doar ca pe o treabă obositoare. Schneiderhahn făcuse faţă unor înfruntări mai grele, în afara ţării lui şi în sud.

Oricum ar fi stat lucrurile, am obţinut rezultatul dorit. Ultima noastră competiţie din acel sezon avea să fie una specială. Aveam să vâslim în campionat.

„Un echipaj în al doilea an?” a spus David cu sprâncenele ridicate, după care a început să râdă. Am râs cu el. Mă simţeam înspăimântat şi mândru în acelaşi timp. Unde ne ducea Schneiderhahn? Nu mai era râul suficient

de lung? Nu erau antrenamentele noastre destul de dure? Cum vom vâsli pe o mie de lacuri?

A fost rândul lui Schneiderhahn să-ţi ridice sprâncenele. „Niciun motiv de râs, *meine Herren*. Rezultatele şi vârsta sunt două categorii care se intersectează, dar nu se suprapun”.

Şi-a ciocănit servieta. Înăuntru se aflau programele noastre de antrenament. Şi alte hârtii. „Am comparat rezultatele voastre cu timpii posibililor voştri adversari. De-a lungul sezonului, diferenţele s-au micşorat sistematic”.

Cu mâna lui cărnoasă a descris un arc până deasupra nivelului ochilor. „Pot să apreciez după antrenamente: curba voastră urcă. Între timp” – o mişcare bruscă, orizontală, cu aceeaşi mână – „performanţa celorlalţi s-a aplatizat. Nu mai fac niciun progres”. În cele din urmă, un gest indulgent cu amândouă braţele. „Fără planuri, fără progres”.

Neîncrederea tot nu dispăruse de pe faţa lui David şi zâmbetul îi juca încă pe buze. „Aşadar credeţi că suntem mai puternici decât…” Şi a menţionat numele unor binecunoscuţi campioni.

„Nu încă”, a răspuns Schneiderhahn. „Dar mai avem trei săptămâni. În limba mea e un proverb care spune: Cine nu riscă, nu câştigă.”[1]

„Avem proverbul acesta”, a spus David, „şi în olandeză”.

Câştigasem de atâtea ori. De opt ori? De zece? Am uitat. Pusesem primele medalii acasă, pe pervazul ferestrei. Dar era mică şi îngustă. Când am primit mai multe, a trebuit să le mut pe rama de deasupra patului pliant. Atrăgeau mai puţin atenţia şi-mi plăcea asta. Din când în când, le ridicam şi le lăsam să-mi alerge prin palmă, discuri de alamă şi din metal cu imagini impunătoare, panoplii cu arme şi simboluri, şi data la care au fost obţinute. Era una cu un şiret roşu.

Ai crede că fiecare dintre medalii ar putea reînvia

1 în orig.: Wer nicht wagt, der nicht gewinnt (germ.)

amintirea unui eveniment important. Dar nu sunt suveniruri. N-au niciun sens, nu însufleţesc nimic. Cel mult, marchează un eveniment care a trecut, a rămas în urmă, a dispărut pentru totdeauna. Numai momentul victoriei conta. Iar acel moment era minunat şi irepetabil. Lăsa după el doar vid, nimic tangibil, nu medalia, ci impresia sa.

În cursul competiţiei, memoria mea parcurgea, mi-am dat seama, patru stadii, patru trepte spre fericire.

Pe parcursul startului eram preocupat complet de mine, concentrându-mă, uneori la limita panicii, uneori dincolo de ea, încercând să pun cât mai repede în mişcare complicata maşinărie alcătuită din barcă şi din trupul meu.

După ce îndeplineam cu succes acest lucru şi mă forţam să-mi îndrept gândurile, pentru o vreme, asupra uniformei frământări a apei cu vâslele, priveam lateral şi îmi apreciam poziţia. Evaluam ritmul şi puterea celorlalţi competitori, uneori hotărând un sprint intermediar, cu o comandă scurtă, încercând să reduc deficitul de oxigen la limita suportabilă. Cum treceam de însemnul primului kilometru şi devenea clar că, din nou, aveam şanse bune să ajungem la pluta de ceremonii, simţeam durerea strecurându-se mai adânc în trupul meu. Încă un kilometru de parcurs – în acel kilometru, gândurile şi sentimentele mele se transferau din propriu-mi trup în cel al lui David. Simţeam cum mă sprijinea, ca şi cum aş fi dobândit muşchi în plus. Mă minunam că putea face faţă şi putea continua. Dincolo de durere începeam să mă bucur din nou, iar în al patrulea şi ultimul stadiu, cum ne apropiam de zona de finiş şi fâşâitul vâslaşilor era înlocuit de sunetele de pe ţărm, erau toate împreună: propriu-mi trup, al lui David, viteza bărcii, adversarii pe care acum îi aveam în faţă pentru că-i întrecusem – şi întreg ghemul de percepţii şi sentimente, pe care le puteam deosebi precis una de cealaltă, dar care toate mă atingeau deodată, formând împreună sentimentul de fericire al ultimilor metri care erupea în semnalul unui fluier, al unei sirene ori în bubuitura unui tun. Câştigaserăm. Şi David, care cu prima

suflare, cât de calm posibil, spunea: „Felicitări”. Depusesem acel efort pentru mine, pentru el sau pentru ceva de dincolo de asta? Pentru noi amândoi?

Nu ştiu. Am pus medaliile deasupra patului şi acum stau în faţa micii mele ferestre. S-a făcut cald. Vara avea să continue ani de-a rândul, dar sezonul sportiv se apropia de sfârşit. Mi-am aplecat capul prin cadrul ferestrei şi am încercat să privesc în stradă. Linişte lâncedă, cât era strada

Smarald de lungă. În minte, coteam şi ajungeam la râu. De ce nu eram trist odată cu apropierea ultimei competiţii? De ce nu-mi era teamă de lunile lungi de dinaintea lui septembrie, în care n-aveam să-i văd, pe el şi pe Schneiderhahn? Gândurile mele nu se îndepărtaseră de apa care, acum, în seara de vară, stătea aşternută în albia sa, vorbindu-şi sieşi.

Mi-am retras capul de la fereastră şi am făcut doi paşi către oglinda care aparţinuse bunicului meu. Mi-am scos cămaşa şi m-am aplecat înainte. În oglindă puteam vedea numai o mică parte din corpul meu. Sinuozitatea pieptului. Un umăr. Burta mea plată. Picioare, şolduri. M-am lăsat pe genunchi, m-am aplecat lateral, m-am întins, în cele din urmă am desprins oglinda din cui şi m-am dezbrăcat complet ca să mă pot privi peste tot în lumina care venea prin fereastră. De fapt, nu aveam nevoie de o oglindă. M-am întins, mi-am strâns braţele, mi-am pus mâinile pe fese şi mi-am împins pieptul şi şoldurile în afară. Tot ce vedeam era straşnic. Cu trupul acesta puteam face orice. Cum îmi flexam toţi muşchii, am ştiut că nu fusesem niciodată atât de puternic. De aceea, vara aceasta nu era nicio deosebire între singur şi împreună. El era imaginea mea din oglindă, iar eu eram a lui. Prin David, ajunsesem să mă iubesc pe mine.

IV

Aproape nicio lumină nu era aprinsă în Eden Hotel, în aceste zile. Nu mai sunt ziare pe măsuţa lustruită din hol şi nimeni nu stă pe fotoliile de pluş aşteptând pe cineva. Toată lumea aşteaptă, dar nu pe cineva anume.

Oraşul aşteaptă cu vitrinele lui goale şi oamenii lui supţi. Nu pentru că ar avea o întâlnire, ci pentru că nu prea poate face altceva decât să aştepte şi să se gândească la trecut. Sub fereastra camerei mele, trei etaje mai jos, este canalul. Negru şi mort precum o hazna, un heleşteu puturos care, în orice clipă, poate răspândi, bolborosind, miasme otrăvitoare. Speri că nu va reîncepe curând să se mişte şi, probabil, nu va reîncepe, e prea obosit.

Numai marginile sale lipăie duşmănos pe case, pe care el le subminează treptat. Procesul de degradare şi putrefacţie durează de sute de ani, a început când primii piloni au fost înfipţi în mâl şi saturaţi de umezeală. Dar nu m-ar surprinde dacă iarna aceasta ar fi ultima, dacă buba ar plesni acum şi întreaga terasă cu toate amintirile sale despre plăceri şi păcat, s-ar bălăbăni înainte, încet, într-o mişcare lentă ca în filmele moderne, dispărând în adâncuri şi nemairevenind la suprafaţă niciodată. Oraşul se scufundă, imersându-ne într-o catedrală de apă. Râul, ciudat, nu se mai ţine deoparte. Se revarsă peste maluri, vălureşte peste rămăşiţele acoperişurilor şi ale pereţilor, îndepărtează istovirea din ele.

E un miracol că nu am fost văzut. Ori poate nu e un miracol şi oraşul, oraşul meu, mi-e aliat în noaptea asta. Mi-am făcut valiza. N-am făcut mare lucru şi n-am avut nevoie de cine ştie ce, în ultimele luni. Câteva haine, scrobite şi călcate, o cămaşă de bumbac pe care n-am purtat-o de cinci ani. Cărţile albastre cu clopotul negru şi auriu pe copertă, cărţi de exerciţii cu calcule. Şi două greutăţi cândva roşii, acum complet decolorate. Mi-am închis valiza şi mi-am plătit nota.

Grăbit, ştergându-mă de faţadele clădirilor, am mers către capătul străzii înguste. În spatele meu, o ultimă privelişte a semnului neluminat al hotelului meu. Dincolo de Bursă, apuc din nou pe o alee, evitând principalele artere, mă îndrept către râu. Circulaţie interzisă pe timpul nopţii. Nimeni pe stradă. Doar mormane de gunoi la fiecare colţ, pentru că nu mai e colectat. În apropierea pieţei, am coborât câteva trepte ca să-mi las valiza să

alunece în apă. A plutit pentru o clipă, uimită şi nefamiliarizată cu destinaţia sa, după care greutăţile şi-au făcut datoria finală. Nici măcar o undă nu a mai rămas pe suprafaţa apei.

Acum aveam două mâini să-mi ţin haina închisă. Frigul îmi muşca degetele şi îmi pătrundea prin guler. Izgonea toate mirosurile din aer, ca şi cum ar fi putut împiedica nu numai fericirea, dar şi degradarea, ca şi cum acestea ar fi fost acelaşi lucru, ca şi cum ar fi putut opri orice. Chiar când am fost aproape de râu, nu i-am putut simţi mirosul. S-a ivit deodată în faţa mea. Nu era lună. Abia puteam să disting silueta podului. Nu l-am traversat. Am continuat să merg în umbra caselor, cu apa în stânga mea, până am ajuns la noul pod, podul nostru, cel cu lămpile electrice, care fuseseră îndepărtate cu mult timp în urmă. Fierul balustradei era, în noapte, o bandă luminoasă de frig. Am atins-o pentru o clipă şi a trebuit să-mi retrag mâna aproape imediat. Am depăşit lampă după lampă, în etape. Nu le-am numărat niciodată. Reuşeam să găsesc mijlocul fără dificultate. Şi pentru că aveam sentimentul că nu mi se poate întâmpla nimic, m-am oprit.

Apa dedesubtul meu, mişcându-se fără odihnă, întinzându-se şi legănându-se ca şi cum ar fi ştiut că avea să îngheţe. Aerul iernii care era înarmat cu ace şi cuţite şi-mi rănea ochii. Undeva la stânga mea, cartierul nostru cu străzile numite după nestemate, cu pietrele sale de pavaj care sugerau valuri care însă nu se mişcaseră niciodată, greoaie şi solide, fără trecut. Aceste străzi ar fi trebuit cruţate, împreună cu tatăl şi cu mama mea, pentru că nu aveau noţiunea degradării. Erau clădiţi pe nisip, nu pe apă. Oamenii trăiau acolo fără păcat şi totuşi eram bucuros să nu mai aparţin acelui loc. Am reînceput să mă mişc. E mai uşor la coborâre. Am numărat şase lămpi fără lumină. Ştiam că, la mică distanţă, voi afla clubul părăsit.

Zilele de dinaintea campionatului au fost ciudate. Schneiderhahn ne-a interzis să vâslim cu putere, chiar ne-a îngăduit trei zile fără antrenament. Trebuia să fim hămesiţi după apă, să tânjim după bătăile puternice. M-am plimbat

prin oraş, fără ţintă şi mulţumit, dar în acelaşi timp, pradă unei aţâţări febrile. Acea aţâţare nu era cea obişnuită care consista în primul rând din frică şi durere. Era altceva, în legătură cu umbra pe care un mare eveniment o poate arunca înaintea sa, cu sentimentul că poate eram cu adevărat ceva ieşit din comun, că am fi capabili să reuşim imposibilul. Atunci am apărea împreună în ziare, campioni, David şi eu.

A fi campion este ceva diferit de o victorie obişnuită. Nu deţii aşa ceva aşa cum deţii o medalie. Campion este ceva ce eşti. Nu e parte a unui moment, ci a unei perioade. Oricât ai îmbătrâni, orice s-ar întâmpla, oriunde te-ai afla, chiar în ora morţii tale: vei fi întotdeauna un campion.

M-am plimbat pe străzi şi, de-a lungul canalelor, am sărit într-un tramvai şi l-am lăsat să mă poarte pe lângă pieţe şi magazine. M-am uitat la rochii, la pălării, la hainele de vară ale oamenilor şi am văzut că nu aveau trupuri sub haine. Nu aveau trupuri ca al meu, care putea face orice.

Dacă părinţii mei îmi transmiseseră vreun mesaj, acesta era convingerea că nu eram deloc speciali şi că nu trebuia să ne distingem prin nimic de vecinii noştri. E mult adevăr în spusele lor. E ca un fel de consolare. N-am niciun talent special, nu pot face ceva ce un altul să nu poată face la fel de bine şi nu simt vreo nevoie să fac un astfel de lucru. Nu vreau să dobândesc nimic, niciodată. Dar a fost o vară în care totul mi-a căzut în poală. Am alunecat prin oraş ca prin 1 vis, neştiind că visul este cel mai frumos, cu puţin înainte de la te trezi. Am simţit materialul pantalonilor alunecându-mi peste pulpe, mi-am simţit umerii şi pieptul sub cămaşă. M-am simţit campion printre oameni.

Bătea un vânt puternic deasupra lacului de la Bosbaan, făcând steagurile să fâlfâie vicios. Miile de copăcei firavi care fuseseră plantaţi pentru a forma o pădure tremurau sub briză. Cu ramurile lor subţiri se aplecau unii către alţii, dar fuseseră plantaţi la distanţă şi erau prea mici ca să-şi poată atinge vecinii. Muzica

războinică din difuzoare era, pur şi simplu, aruncată pe lângă urechile noastre, în înaltul cerului. Lumina aspră cădea peste noua tribună. Competiţia de vâsle era amenajată în mijlocul peisajului oferit de parc ca o felie străină de apă, cu balize în culori strălucitoare, marcând cele şase culoare, şi margini drepte.

Albia fusese săpată de şomeri, care, de altfel, plantaseră şi pădurea. Tatăl meu pomenise, din întâmplare, despre asta. Cu dispreţ, sub care abia a reuşit să-şi ascundă e frica că s-ar fi putut afla chiar el acolo, dimineaţa devreme, în hainele cele mai groase, în vreme ce apa ar fi bolborosit la picioarele sale şi i-ar fi pătruns în pantofi, cu carnea încă îndurerată din ziua precedentă, iar pe mâini, pe mâinile sale înguste, băşicile s-ar fi umflat sub stratul insuficient de bătătorit şi s-ar fi deschis aşa încât lichidul lipicios să pornească a alerga pe degetele sale în jurul cărora ar fi înfăşurat o mănuşă sau o cârpă în vreme ce şi-ar fi îndoit din nou spatele şi ar fi săpat în pământul mâlos, în mijlocul tuturor acelor alte spinări îndurerate. Dacă s-ar fi gândit vreodată la asta, s-ar fi întrebat de ce nefericiţii aceia trebuie să sape în loc să construiască, să facă o albie pentru apă în loc să construiască o stradă cu acoperişuri pentru ei. Dar nu s-a gândit niciodată. Mulţumea doar cerului că nu le-a împărtăşit soarta. Şi avea dreptate, n-ar fi vrut să sape albia pentru mine şi n-ar fi vrut să aibă mâinile mele bătătorite, de vâslaş, cu umflături şi piele jupuită, de care eu eram atât de mândru.

Schneiderhahn a privit în vânt, vântul l-a tras de jachetă şi de părul scurt. Extrăsese culoarul şase, cel mai îndepărtat de tumul de finiş şi de tribună. Privirea cu care Schneiderhahn observa vântul şi apa, fulgera. Stăteam toţi trei în iarbă, lângă şoseaua opusă tribunei şi el arăta spre raţele care înotau, tară excepţie, spre cealaltă parte, către prima baliză. Adăpost. Schneiderhahn a scos o bucată de hârtie din buzunar şi, aplecându-se peste şaua bicicletei, a făcut o barcă, de fapt, mai degrabă o pălărie ascuţită, cu degetele lui dolofane. A încercat să o arunce în apă, dar n-a ajuns prea departe. A aterizat aproape de ţărm, dar

totuşi destul de departe pentru a o vedea mişcându-se sălbatic, înainte şi înapoi, pe valuri şi abia înaintând. „Pe vântul ăsta, culoarele cu numere mici sunt avantajate”, a spus Schneiderhahn. Apoi s-a adunat. „Dar noi avem avantajul surprizei şi al tinereţii”.

O maşină s-a oprit chiar în spatele nostru. Am auzit uşa deschizându-se după care o voce educată ne-a salutat voios. Ne-am întors şi Schneiderhahn i-a strâns mâna preşedintelui clubului, un bărbat înalt, cu părul pieptănat pe spate şi strălucind de pomadă. Maşina sa era un Delege roşu întunecat cu apărători de noroi negre şi cu aripi albe în jurul cauciucurilor şi cu faruri rotunde fixate deasupra radiatorului. Ceva continuă să ticăie, un timp, sub capotă, după care obiectul nu a mai făcut nimic decât să strălucească prelung şi stăpânit.

Preşedintele a vorbit despre amenajare. Cu mâinile la spate, uneori cu câte un singur gest expansiv. Ca şi cum chiar el ar fi autorizat amplasamentul şi ca şi cum acesta ar fi fost deja configurat, iar nu săpat, cazma după cazma. A vorbit despre vestiarele spaţioase, moderne şi despre prospectările în vederea unei noi organizări a Jocurilor în oraşul nostru. Ne-a urat succes. Abia dacă semăna vreun pic cu David, cu excepţia zâmbetului din jurul gurii lui subţiri. Un zâmbet cu care puteai spune totul şi enrc, în acelaşi timp, arăta clar că eşti mai presus de toate. „Iur dacă voi doi câştigaţi, eu personal vă voi purta prin oraş, în triumf, spre casă…” Era aceasta o afirmaţie cinstită, o promisiune sau o formă superioară de linişte? Ai fi putut conta pe ceva spus pe un asemenea ton? Sau trebuia întotdeauna să iei în calcul posibilitatea de a nu fi înţeles ceva. Nu l-am priceput, zâmbetul acela. Nici Schneiderhahn. A fost brusc, aproape repezit cu preşedintele, care nu a părut deranjat. Să fi fost doar vântul şi extragerea nenorocoasă, motivele apăsării lui Schneiderhahn? Părea palid astăzi, aproape cenuşiu, la fel de cenuşiu precum apele unei competiţii murdare.

Nu-mi era frică. Desigur, n-am dormit în noaptea de dinaintea cursei. În spaţiul modern, larg al toaletelor, unde

era o duhoare înfiorătoare chiar din zorii zilei, mi-am golit intestinele aşa cum mi se întâmpla înaintea fiecărei curse. Am citit programul de cel puţin cinci ori şi am învăţat pe dinafară numele adversarilor noştri. Eram atât de încordat că am uitat să fiu înfricoşat, iar când am ieşit pe apă ca să ne aliniem la start, vântul pierise şi el. Aşa că ne neliniştiserăm «degeaba.

Schneiderhahn, îngrijorat, bătrânul Schneiderhahn nea însoţit spre competiţie şi ne-a dat alte câteva sfaturi. Au sunat precum ultimele lucruri pe care le-ar mai fi avut în servietă. Tot ce ştia, ştiam acum şi noi. De acum înainte aveam să nu mai fim trei, ci doi, dar asta nu părea să fie o problemă. Cu coada ochiului am putut vedea că tribuna era plină. Am împins pasul în sus, de câteva ori, ca să mă încălzesc. Muzica se auzea mai tare, steagurile fluturau acum festiv, nu anxios. Barca a reacţionat într-un fel familiar la bătăile noastre puternice, ca şi cum ar fi fost nerăbdătoare; Ai fi zis că până şi copacii foşneau aprobator, dacă n-ar fi fost prea tineri pentru asta. Ceva mai târziu am ajuns la capătul dreptunghiului, ne-am întors şi ne-am aliniat pentru start.

La prima baliză, cu norocul campionilor, se aflau deţinătorii de anul trecut ai titlului, doi tineri puternici în veste de un albastru întunecat, cu expresii grave identice sub buclele identice de un blond închis. Ar fi putut fi gemeni. Lângă ei, două echipaje în roşu, cele două jumătăţi ale unui patru cu cârmaci, care – din bravadă, pentru a arăta care parte a echipei lor este cu adevărat cea mai puternică, ori pentru a avea o şansă în plus la un titlu – s-au înscris la mai mult de un eveniment. Apoi, la a patra baliză, doi bărbaţi pe care nu-i cunoşteam, mai vârstnici, cu tricourile albe decorate pe spate cu o stea roşie. David ştia că fuseseră deja campioni, nu doar o dată, în vechea formulă de patru şi în opt, le ştia numele, ştia numele taţilor lor. Stăpâneau toate disciplinele, în cele din urmă, lângă noi, pe culoarul cinci o pereche ciudată, bolnav potrivită, un băiat mic, negricios, cu ochi scobiţi şi, în spatele lui, un ins înalt, slăbănog, cu o claie de păr şi un

chip ciupit de vărsat, care părea atât de mare că l-ar fi putut ascunde pe tovarăşul lui, în spatele porţiunii dintre genunchi şi bărbie. Van Groningen şi Atsma, care fuseseră campioni trei ani consecutiv la pereche cu cârmaci, şi cu doi ani în urmă şi la pereche fără cârmaci. Erau urâţi şi purtau tricouri urâte, de un portocaliu tem cu o stea neagră în şase colţuri pe piept. Băiatul înalt căsca necontenit.

Ceilalţi îşi arătau nervozitatea fixând piuliţele pedalelor ori apucând şi eliberând mânerul vâslei. Mă încălzisem. Vară fără vânt. În dreptul turnului de start stăteau lungiţi şase băieţi care ţineau pupa bărcilor chiar de după cârmă, precum ţii peştii chiar de după cap. Îşi mişcau braţele roată la comenzile bărbatului de pe mal, încoace şi încolo, până vârfurile din faţă erau exact în linie. Când s-a petrecut asta, arbitrul a ridicat steagul alb în semn că procedura de start putea începe. Dar unul dintre băieţii roşii a ridicat mâna, barca lui se răsucise. A executat două bătăi scurte, furioase, a privit în jur din nou şi a încuviinţat. Alinierea putea reîncepe.

Încă nu-mi era frică şi tensiunea trimitea o undă electrică prin trupul meu. îl puteam simţi, pe rând, relaxându-se şi înţepenind. Sufletul îmi era la gură.

Steag alb. Steag roşu. Prima comandă a celui care dădea startul.

„Pe locuri!” Şi mi s-a scurs toată puterea.

„Fiţi…” Un zgomot din celălalt capăt ai dreptunghiului. Campionii luaseră startul prea repede. Tensiunea fusese prea mare pentru ei. Lângă noi, celelalte echipe se reaşezau cu câteva bătăi leneşe şi rare pentru a-şi domoli nervozitatea. „Dă-ne drumul”, i-am spus băiatului care imediat a lăsat barca liberă. Am vâslit de cinci, şase ori şi am simţit că îmi recapăt puterea. Mai trecusem prin asta. Un fals start e o binecuvântare pentru cineva cu nervii slabi. „Vă rugăm staţi în posturile dumneavoastră!” a strigat startend, furios.

Totul trebuia reluat. Dar o mică bucată din încrâncenare dispăruse, plecarea nu mai era necunoscută.

Orientare corectă. Steag alb. Steag roşu. Mâinile căutând locul potrivit pe mâner. Linişte.

„Pe locuri…”

Din nou frica aceea rigidă. Liniştea e atât de adâncă că încep să-ţi ţiuie urechile. Soare pătrunzător.

„Fiţi gata…”

Întreaga lume tânjeşte după sunet.

Pentru a elibera aerul după ce şi-a ţinut suflarea.

„Start!”

Sunt cinci sute de metri de la podul cu felinarele până la uşa din faţă a clubului, până la locul în care era uşa clubului. De câte ori am parcurs această distanţă? Ar trebui să o pot străbate cu ochii închişi. Dar acum, aproape orb, în noaptea neagră şi rece ca gheaţa, s-a dovedit că nu pot găsi drumul. Nu mai mergeam pe lângă case, trotuarul era larg şi luminos, ci pe o alee mică şi îngustă la marginea apei care, cu timpul, devenise neregulată, din pricina ploii şi a rădăcinilor copacilor. M-am împiedicat, într-un rând, dar sprijinindu-mă în iarba udă m-am ridicat din nou. Pietrele de pavaj se suprapun precum sloiurile de gheaţă. Se clătinau, sau eu mă clătinam şi ele se mişcau cu mine. Apa de lângă mine nu făcea niciun zgomot. Casele înalte de pe cealaltă parte priveau în jos, spre mine, cu milă. Îmi imaginam cutiile lor de scrisori închise precum nişte buze dispreţuitoare.

În apropierea clubului, pavajul dispăruse în întregime, fiind distrus odată cu demolarea. Simţeam nisipul sub picioare. M-am oprit şi am privit în sus. Scările de aici conduceau spre primul etaj, unde se afla uşa din faţă, deasupra adăpostului pentru bărci. Pe aici am mers alături de tatăl meu într-o zi de toamnă. Nu, am mers înaintea lui. L-am obligat să intre în camera de consiliu după mine. Sus. M-am scuturat de el. Am luat conducerea pe care n-am mai cedat-o niciodată.

„Start!” Steagul roşu a căzut. Primele bătăi după start sunt o eliberare. Trei pătrimi. Jumătate. Jumătate. Trei pătrimi. Plin. Scufundare tăioasă, lovind valurile, barca dobândeşte viteză. Stropi de apă. Lumina soarelui.

Umerii şi genunchii mei lucrează. Îmi plac în mod special cele două jumătăţi de bătăi, mă agaţă vicios, inima mea tresaltă. În tranziţie către cele treizeci de bătăi puternice de start, barca se mişcă mai întâi nevoită ca şi cum ar vrea să se scuture de ceva, prăvălind partea de la tribord, înclinându-se înspre babord, dar apoi se porneşte.

Tragem mereu accelerând, şi fără să-mi dau seama încep să număr. Deja la douăzeci, când se face simţită prima durere, privesc pentru prima oară, lateral. Suntem încă grupaţi, doar vechii tovarăşi cu steaua roşie sunt ceva mai în spate. Plescăind, barca cu motor avându-l pe arbitru la bord, părăseşte ţărmul, îndreptându-se spre mijlocul parcursului. Va rămâne acolo imediat după trecerea noastră, un bărbat purtând o jachetă albastră, în ciuda căldurii, stând drept cu un steag în mână, pentru a se asigura că nimeni nu-şi părăseşte culoarul. Nu am aproape nicio problemă cu deficitul de oxigen. După treizeci de vâsle las frecvenţa să scadă treptat pentru a găsi echilibrul între putere şi rezistenţă. Când reuşesc să fac asta, îndrăznesc să privesc lateral puţin mai mult. Lângă noi vâslesc băieţii cei urâţi. Lama mea mătură apa la nici doi metri de lama vopsită în portocaliu a celui înalt cu părul scurt. Dar David ne păstrează exact pe mijlocul culoarului. Am un sentiment bun, ca şi cum nu eu, băiatul de până acum, de dinainte de start, vâslesc răscolind apa, ci un altul mai bun, mai puternic, antrenat pentru această muncă. Suntem departe. A început. Trebuie luate toate deciziile. Ritm. Capul sus. Respiraţie controlată. De-a lungul ţărmului se deplasează o procesiune de biciclişti. Deasupra fiecărui culoar, prinsă de un fir de oţel întins peste parcurs, atârnă o placă numerotată. Are înscrisă distanţa. Cinci sute de metri. Un sfert e parcurs.

Scările nu mai sunt acolo, dar în mintea mea încă le mai văd conducând la uşile duble decorate cu valuri de lemn. Minerul rotund de alamă. În spatele lui, coridorul cu uşa spre vestiar. Bănci din lemn neşlefuit, care au fost, de o mie de ori, udate şi uscate la loc. O cămaşă aruncată, murdară, măturată într-un colţ. O bucată de săpun uscat.

Abur strecurându-se prin fereastra îngustă. O amintire stăruie în aer, o amintire cu etaje şi ziduri, amintirea primului etaj, care nu mai există de câteva zile. În realitate, n-a rămas nimic. Nici măcar mirosul. Chiar poarta de lângă adăpostul bărcilor, care dădea spre debarcader a fost pe jumătate demolată.

De-a curmezişul deschizăturii a fost întinsă neglijent sârmă ghimpată. Mă las pe o parte, în mâini. Degetele mele sunt julite şi zgâriate şi încep să sângereze. Din cauza frigului, am simţit durerea numai după ce am văzut. Am smuls uni panou din poarta temporară, care a plesnit sonor în mijlocu, 1 liniştii. Nici măcar nu m-am ostenit să aştept să văd dacă \ fusesem auzit şi cineva se îndrepta spre mine, aşa eram de sigur că voi fi lăsat în pace în noaptea asta. Casele pot sta singure, m-am gândit aşa cum mă zvârcoleam, croindu-mi drum prin strâmtoare. Bărcile au nevoie de oameni. Nu mai e nicio barcă. Şopronul e gol. Mâine sau poimâine, ultima) bucată din clădire va fi demolată. Un gând pluteşte liber prin aer, o amintire care şi-a pierdut aproape toată substanţa.

Porţiunea dintre cinci sute şi o mie de metri este cea mai plictisitoare dintr-o cursă. Important este să găseşti un ritm pe care să-l poţi păstra, nu uşor, ci aproape de propria-ţi limită, şi apoi să evoluezi în acei parametri. Trei pătrimi din distanţă se află încă în faţa ta. Este încă prea devreme să cheltuieşti multă energie prin a accelera, ori printr-un sprint intermediar. Şi chiar o năpustire capricioasă poate fi dificilă – îţi poţi recâştiga ritmul după aceea? Cele mai multe curse se decid în acest al doilea tronson de cinci sute de metri.

Simţeam transpiraţia alergându-mi pe gât şi, în jos, pe spate, şi pe antebraţe, de asemenea, pe care le vedeam întinzându-se în faţa mea, acolo se afla o peliculă lichidă. Respiram regulat. Puteam gândi. Deci asta era. Ultima competiţie a sezonului, o competiţie la care cu şase luni mai devreme nu am fi îndrăznit să visăm. Şi acum eram în mijlocul ei, în stadiul în care pretendenţii la titlu se separau de învinşi.

Scundul şi tovarăşul lui înalt vâsleau încă în dreptul nostru, remarcabil de lin. Câştigaseră chiar un mic avans faţă de noi, dar încă nu mă îngrijoram de asta. Pe culoarul îndepărtat, deţinătorii titlului nu dispăruseră complet din câmpul meu vizual, semn bun. Vârstnicii se luptau să recupereze, start precaut, într-o barcă pe care nu o cunoşteau întru totul, prevăzuţi cu o doză de rutină pe care o lăsau acum să-i conducă. Cele două echipaje roşii abia dacă mai

5 rau în competiţie şi pierdeau teren, cu fiecare bătaie, probabil se certau deja între ei, dacă nu în cuvinte, atunci prin mişcările lor stângace cu care vâslaşii lucrează unul împotriva celuilalt. Încă o sută de metri şi probabil vor pierde contactul cu plutonul rămas în competiţie, se vor vedea doar unii pe alţii, vor auzi sunetul celorlalte bărci pierzându-se din ce în ce mai mult în spatele lor şi vor şti că nu mai puteau aştepta nimic de la această competiţie.

Noi puteam. În vreme ce mă gândeam – simple gânduri, pornite direct din braţele şi picioarele mele –, am realizat deodată că şi ceilalţi se uitau la mine şi că aveau, fără îndoială, aceleaşi gânduri. Nu ei erau ameninţarea, noi eram. Fără băieţii în roşu, între timp.

Dar noi, noi eram încă acolo. Am aruncat din nou o privire lateral şi numai ce l-am putut vedea pe insul mărunt portocaliu, privindu-mă. Cu gura larg deschisă, semăna cu o pasăre trăgându-şi suflarea. Bătaia lui era mai înaltă decât a mea. Vârstnicii erau şi ei de luat în seamă, experienţa compensând lipsa lor de disciplină. Oare cei de lângă noi şi bărbaţii de pe culoarul unu îşi măriseră avantajul faţă de noi? Tricourile albe cu stea roşie se apropiau. Am văzut, lângă mine, cum dâra lăsată pe apă se măreşte, semn că începuseră un semn intermediar. Pe deasupra capetelor noastre trecu panoul cu o mie de metri. Am spus „Da”, poate cam încet, şi am stabilit pasul pentru douăzeci de bătăi puternice. Nu ştiu dacă David m-a auzit, dar m-a înţeles la fel de bine fără cuvinte. Am accelerat.

Mi-am croit cale printre bucăţile de beton din care răzbătea fierul în gheare diforme, printre grinzi şi stâlpi. Picioarele mele se târau printre dărâmături de neidentificat ce rămân în urma demolării unei structuri, cremene din pavaj, plăci, cioburi, praful anilor irosiţi. Uneori, piciorul meu lovea ceva care crăpa sau ceda; carton sau hârtie, sedimente ale camerelor dispărute, o arhivă care nu a meritat salvată. Demolarea e precum părăsirea unei case, nu iei niciodată totul când te muţi.

N-am intrat în adăpostul pentru bărci, deşi o uşă era deschisă şi aş fi putut. Nu aveam vreo iluzie cu privire la ce aş putea găsi acolo. Dar m-am oprit pentru o clipă şi m-am descoperit ascultând să văd dacă se întâmplă ceva înăuntru, parcă jumătate din mine s-ar fi aşteptat să audă sunetul greutăţilor ridicate şi coborâte. Apoi am început să mă plimb de-a lungul pontonului, care era foarte alunecos, negru ca smoala şi alunecos, şi din care deja lipseau scânduri. Trebuia să mă concentrez la fiecare pas, braţe răsucite, degete sângerând, haina mea larg deschisă. Dar cu fiecare pas eram mai aproape de apă.

După bătăile de sprint, am continuat să număr. Să număr descrescător: sute de metri, bătăi, părţi de bătăi, prinderea apei şi părăsirea ei. Am împărţit munca în porţii, semn că ajunsesem la epuizare maximă. Durerea era la bord. Şi nu puteam judeca limpede dacă sprintul intermediar ajutase. Eram din nou în linie cu echipa cu rame portocalii, dar oare sprintul nostru o avea doar pe aceasta drept referinţă sau chiar avansaserăm un pic? Da, câştigasem un pic, bărbaţii în alb, unul dintre ei deja puţin chel, nu închiseseră golul şi acum păreau să fi rămas mult în urmă, iar tempo-ul lor să coboare. Dar rama capului de pasăre prindea acum apa foarte aproape de a mea. M-am uitat la pupa bărcii noastre şi am văzut cârma împingând deoparte un val. David mă scotea din curs? Nu mai mergeam drept. S-a corectat, nu cu vâsla, ci cu piciorul. Am încercat să cresc puterea fără să schimb ritmul, dar, neintenţionat, m-am mişcat înainte, ceva mai rapid.

Suflul bărcii arbitrului, care a părut să se stingă la

început, a crescut abrupt în ton şi volum. Bărbatul în jachetă decisese să nu mai stea după cele două echipe roşii. Erau prea departe în urma celorlalte. Legănarea prorei a pierdut ultima urmă de coerenţă pe care ar fi avut-o aşa cum a ridicat întâi o ambarcaţiune, apoi pe cealaltă şi le-a măturat din cursă.

„Fii atent!” a strigat un David furios. Nu către mine, ci către barca de lângă noi. Barca portocalie se apropiase periculos de a noastră. Nu era David, producând mai multă putere decât mine, era lunganul care fusese abătut de la curs, de pasăre, atacantul său. Aproape şi-a izbit lama de a mea. Am privit înspre el, i-am văzut panica din privire şi m-am bucurat. Nu mai putea evita următoarea baliză, portocaliul a lovit roşul, un sunet detestabil. Într-o clipă barca lor s-a răsucit în culoar, au pierdut o bătaie, iar după aceasta aveau nevoie de cinci sau şase să reintre în ritm. „Da”, am spus, şi în vreme ce pregăteam un nou sprint intermediar, a fost ca şi cum aş fi simţit că mă desfac. O mie cinci sute de metri. Încă cinci sute de metri. De cealaltă parte, nu mai puteam vedea tricourile albastre ale deţinătorilor titlului. Unde erau? Se încurcaseră în apărători cum se apropiau de linia de finiş.

Înainte de a ajunge la apă m-am mai întors o dată înspre club şi am văzut că cea de a doua scară dispăruse. Ducea de la ponton la terasă şi la vestiare. Era scara pe care uneori o găseam greu de urcat, după un antrenament solicitant. Era scara pe care l-am văzut pe Schneiderhahn pentru ultima oară, în ziua de după ultima noastră cursă, aceea din campionat.

Faptul că şi după acea cursă eram aşteptaţi la debarcader, luni după-amiază m-a făcut să radiez de fericire. Deci nimic nu se terminase, nici măcar pentru câteva luni, continuam, vara continua.

Schneiderhahn ne aştepta, fără servietă, cu expresia îngrijorată care-l caracterizase zile de-a rândul, dar, de asemenea, parcă eliberat, ca după o decizie dificilă, neplăcută. Ne-a vorbit, nu după ei înainte de antrenament. Pleca din nou. Unde, nu a spus, nici măcar direcţia nu ne-a

fost dezvăluită. Mă aşteptam să ne dea alte hârtii, aşa cum făcuse în după-amiaza aceea, cu un an în urmă, dar avea mâinile goale, servieta lipsea. Nici nu ne-a spus prea multe. Ne-a cerut imperativ să nu uităm nimic şi cred că am înţeles pe dată că nu vorbea numai despre grafice.

Cum ne-am desprins de plută, s-a întors şi a urcat scările, dar în vreme ce executam primele bătăi şi simţeam cât de obosite şi îndurerate erau încă trupurile noastre, am ridicat privirea şi am văzut că se oprise la jumătatea drumului dintre apă şi terasă, cu părul lui tuns periuţă, faţa cărnoasă, cu costumul maroniu şi, cu ghetele – în ciuda căldurii, pe treptele de oţel. Ne-am îndepărtat şi curând, el a fost doar o siluetă cu forme uşor rotunjite pe fundalul alb al clubului. A ridicat mâna. A fost ultima oară când l-am văzut pe Doctor Alfred Schneiderhahn. Iar acum nici măcar treptele nu mai sunt acolo.

M-am întors şi am văzut numai apa neagră.

Zgomotul tribunelor a crescut – încurajări, scandări, crâmpeie de muzică –, dar gemenii în tricourile de un albastru închis dispăruseră. Cât de departe înainte era imposibil de spus. Nu puteam privi peste umăr, să aud ceva era imposibil şi, în afară de asta, acum, trebuia să ne concentrăm toată atenţia asupra noastră. Nu se mai punea problema unui sprint intermediar, acum totul depindea de creşterea frecvenţei bătăilor şi a puterii cu fiecare bătaie. Cu fiecare bătaie ne propulsam dincolo de bariera apei, dar de asemenea dincolo de propriile noastre limite. Mâna mea era încârligată în jurul mânerului vâslei, îmi puteam simţi antebraţul devenind treptat dur şi ţeapăn. Picioarele şi braţele zvâcneau cu ultimele resurse de energie, iar spatele meu părea făcut din elastic întins până în punctul de rupere. Dar în vreme ce fiecare dintre noi gemea, împreună eram fantastici. Barca zbura înainte, fiecare vâslă părea trasă de un singur vâslaş posedat. Reuşiserăm. N-am fi putut vâsli mai bine împreună. O amintire, mai mult o simţire, m-a străfulgerat şi m-a dus înapoi, în acea după-amiază în care am vâslit în ploaie. Nu era la fel de lipsit de efort, acum, dar curgea la fel de natural şi mult,

mult mai repede.

Chiar înainte de a ajunge la tribună, am văzut tricourile bleumarin din nou, în dreptul nostru. Atsma şi Van Groningen părăsiseră culoarul de lângă noi, dar asta nu conta, erau în urma noastră şi erau doar dezavantajaţi de dâra noastră. Totuşi, vârstnicii găsiseră resurse interioare, ori găsiseră o soluţie de moment pentru a salva situaţia, şi acum ni se alăturau cu o viteză surprinzătoare. Cu fiecare bătaie vâjâitoare pe care o executau, vedeam apropiindu-se steaua roşie de pe spatele lor. Prora lor era acum la nivelul cârmei noastre, cinci bătăi mai târziu, bărbatul de la prora era aproape la nivelul meu. Deci noi şase, nu, noi trei, ţâşneam în trei bărci cu şase oameni, spre finiş, peste ultimii două sute cincizeci de metri.

Schneiderhahn ne dăduse cu precauţie şi numai în dimineaţa zilei de competiţie, ultimul său sfat. Nu era de dorit a-l urma, trebuia să-l cântărim şi să dobândim încredere în noi, în felul acesta, era o armă secretă pe care era mai bine să nu o folosim. „Când vedeţi primul şir de steaguri din faţa tribunei”, ne-a spus solemn, „mai sunt exact unsprezece bătăi până la finiş. Dacă sunteţi sigur că nimic altceva nu ajută, dacă competiţia ar fi pierdută altminteri, vă puteţi decide să dublaţi sprintul”.

Sprintul dublu este altceva decât sprintul de finiş. Acela este mereu la maximum, dar potrivit unor reguli; tempo-ul creşte cu puterea. Sprintul dublu lasă toate regulile deoparte, le anulează, are loc în ţara nimănui. Numai frecvenţa contează, trebuie să te gândeşti numai la asta, o măreşti în speranţa că trupul tău va coopera şi că din memoria sa va dezvolta o forţă pe care, de fapt, nu o are şi va uita de sine în loc să se prăbuşească. Pentru că acesta este riscul, ca totul să se prăbuşească, ca o clădire căreia îi este smuls unul dintre piloni. „Dacă merge bine, atunci clădirea va rămâne în picioare, se va întâmpla un miracol. Dar cel mai important lucru pe care trebuie să-l ştiţi despre sprintul dublu este: nu recurgeţi la el. Încercaţi să nu aveţi nevoie”.

Am privit lateral din nou şi am văzut primul steag.

„Sprint dublu”, a spus David.

Unsprezece bătăi. Am ţâşnit înainte şi mi-am strâns umerii şi braţele în jurul genunchilor, am coborât vâsla, am tras, nici măcar n-am realizat că lama a părăsit apa, am ţâşnit înainte ca o catapultă din spatele mâinilor mele, iar David m-a urmat. Nu ştiu dacă mergeam mai repede, dar ştiu că se simţea mai repede; mişcarea în care intraserăm, pe care noi o creaserăm, se simţea precum viteza pură însăşi. Zece. Nouă. Încurajările de la tribune creşteau precum un tunel de sunete în care eram absorbiţi şi în care un sunet nu se mai deosebea de următorul.

Opt. Şapte. Imaginile se contopeau, steagurile, oamenii, spiţele maşinii preşedintelui devin fâşii şi fulgere nediferenţiate de sunete.

Şase. Cinci. În stadiul final este fiecare pentru el, este singur. Adversarii au dispărut. Următorul va fi David.

Patru. Trei. Apoi eu.

Doi. Dintre poveştile pe care mi le-a spus David, am păstrat pilda cu Achile şi broasca ţestoasă, a săgeţii grăbindu-se spre ţinta sa. Achile nu poate învinge broasca ţestoasă, iar săgeata nu se va înfige nicicând în ochiul taurului, oricât de repede s-ar deplasa, pentru că trebuie să parcurgă jumătate, o jumătate din ce în ce mai mică din distanţa rămasă. Este el în mişcare sau stă încremenit? Aşa este percepută ultima bătaie înainte de finiş; ca şi cum această ultimă bătaie nu va veni niciodată. Ca şi cum n-ar mai exista nicio deosebire între sunet şi linişte, lumină şi întuneric, mişcare şi repaus, durere şi izbăvire, ca şi cum am fi fost deja campioni şi încă ar fi trebuit să devenim. La creasta valului, apa se transformă în gheaţă.

Apa devine gheaţă. Gheaţa poate deveni apă din nou. Apa e de un negru de cerneală, îmi lipăie la picioare. Este neagră precum ferestrele casei mari a lui David, casa din parc care este acum goală şi din care a dispărut toată viaţa. Apa începe să se mişte şi spală lemnul debarcaderului ca o membrană subţire, ca o foaie de napolitană. Stau lungit pe spate şi apa îi este absorbită de haină. Stau lungit pe spate şi privesc în sus unde totul e la

fel de negru ca în jurul meu.

Când se vor reîntoarce avioanele din est, mâine, obosiţii oameni ai aerului vor vedea din cabină zori de ziuă şi lumina mişcându-se dinspre est spre vest peste bietul ţinut. Vor vedea primele săgeţi de lumină poleind unele locuri cu argint. Un lac, un iaz, un canal, o porţiune a râului care îmbrăţişează oraşul ca un braţ de copil. Şi când noaptea se transformă în zi, totul devine dublu în apă, un copac care se apleacă şi se vede oglindit, la fel şi păsările, norii, o barcă, un pescar, Anton şi David. Perechi create de apă, singura eliberare care înseamnă ceva pentru mine.

Frigul a dispărut. Mirosurile au revenit. Mireasma de cacao pluteşte prin aer, dulce-amară. Nimeni nu mă poate convinge că nu poţi atinge fericirea, că există ceva precum fericirea fără trup. Închid ochii. Chiar prin hainele mele ude leoarcă pot simţi căldura verii.

Deschid ochii, privesc în sus şi-l văd pe David, în picioare, în spatele meu. Picioarele lui puternice, cu firele de păr negru, gros. îi aud vocea. Încearcă să mă ajute să mă ridic în picioare, dar mă ridic singur. După aceea, mergem împreună în direcţia clubului, scările sunt din nou acolo, iar el pune un braţ pe umerii mei. Soarele străluceşte ca şi cum nu se va opri niciodată. Suntem campioni fără să fi câştigat.

„Mai mult noroc, anul viitor. Anul viitor în Finlanda, Anton”.

Iar eu mă gândesc: o mie de lacuri.

Dar spun: „Aşadar nu pleci, vom continua să vâslim”.

„Da”.

„Spune-o. Spune-o în cuvinte”.

„Vom continua să vâslim. Îţi promit”.

Lacrima interioară, Solo Juster

Sertarul cu iluzii, Felix Caroly

Rămâi peste noapte, Michael Köhimeier

Bella, Jean Giradoux

Dispariţia oraşului Iaşi, Cătălin Mihuleac

Ziua de ieri nu s-a sfârşit. Milionar la marginea imperiului, Constantin Dram

Ce ţi-e scris, Dorin Popa
Madia Mangalena, Michael Hăulică
Deratizare, Lucian Merişca *încotro*? Ion Gheţie
Coşmaruri de duzină, Dan Stoica
1784. Vreme în schimbare, Eugen Uricaru
My Name is Alzheimer, Tania Lovinescu.
Strigă acum, Magda Ursache
Întâmplări, Alex Ştefănescu
Târgul şaradelor, Paul Miron
Iaduri. Povestiri sadi (comi) ce, Hélène Lenz
Abigél, Magda Szabô
Gina, Méhes György
Mângâios, Irina Andone* Iubire în bătaia vântului, Leonard Barras
Fontana di Trevi, Dan Stoica
Clonţea, Roze, crini, metafore Procopie P.
În curs de apariţie: *Vânătoarea de porci*, P.C. Jergild

ALBA-IULIA
Librăria *Mircea Eliade*, str. Cloşca, blocl Hl

ARAD
Librăria *Corina*, str. Mihai Eminescu nr. 2, tel. 0257/284749 BRAŞOV
Librăria *George Coşbuc*, str. Republicii nr. 29, tel. 0268/477309 BUCUREŞTI
Librăria *NOI*, Bd. N. Bălcescu, nr. 18, tel. 021/3102528
Librăria *Mihai Eminescu*, Bd. Regina Elizabetanr. 5, tel. 021/3158761 Librăria *Academiei*, Calea Victoriei nr. 12 A, tel 021/3138588 Librăria *Luceafărul*, Bd. Unirii nr. 10, tel. 021/3130075

CLUJ
Librăria *Orfeu*, Piaţa Unirii nr. 10, tel. 0264/195339

CONSTANŢA
Librăria *Sophia*, str. Dragoş Vodă nr. 13, tel. 0241/616365

CRAIOVA
Librăria *Şcolii*, str. M. Viteazu, al. 7 – 14, tel. 0251/412588

DEVA

Librăria *Prescom Divers*, str. Ana Ipătescu nr. 11, tel. 0254/213782 GALAŢI

Librăria *KORES*, str. Nicolae Bălcescu, al. A3, parter, tel. 0236/463116

UŞI

Librăria *Casa Cărţii*, Bd. Ştefan cel Mare nr. 56, tel. 0232/270610 Librăria *Junimea*, Piaţa Unirii nr. 4, tel. 0232/412712

Librăria *Cubul de sticlă*, Bd. Carol I nr. 3 – 5, tel. 0232/215683 ORADEA

Librăria *Mihai Eminescu*, str. Meşteşugarilor nr. 73, tel. 0253/131924 PITEŞTI

Librăria *Casa Cărţii*, Bd. Republicii, al. GI, parter, tel. 0248/214679 SATU-MARE

Librăria *Mihai Eminescu*, str. Ţibleşului nr. 1, tel. 0261/717503 SIBIU

Librăria *Polsib*, Şos. Alba Iulia nr. 40, tel. 0269/210058

SUCEAVA

Librăria *Casa Cărţii*, str. N. Bălcescu nr. 8, tel. 0230/530337

TG. MUREŞ

Librăria *Luceafărul*, str. Trandafirilor nr. 43, tel 0265/250581

TIMIŞOARA

Librăria *Mihai Eminescu*, str. Măceşilor nr. 1, tel. 0256/194123 Librăria *Esotera*, str. Lucian Blaga nr. 10, tel. 0256/431340

Librării ON-LINE

www.euroinst.ro www.anticariatonline.ro www.librariaeminescu.ro www.cartedesucces.ro

Redactor. Teodora Tudorache *Tehnoredactor*. Mihaela Mârza Bun de tipar: 2008» Apărut: 2008 Format: (12, 5 x 19, 5) cm

INSTITUTUL EUROPEAN

Iaşi, str. Lascăr Catargi nr. 43 O.P. 1 C.P. 161 cod

700107 Tel. Difuzare: 0788.319462 Fax: 0232/230197
editura ie@yahoo.com http://www.euroinst.ro

Inorog

Mi-am imaginat cum ar fi să zbor către est. Mi-am reprezentat spațiul restrîns al carlingii, oamenii în jachete de piele, făcîndu-şi treaba în liniște. Un singur gest este îndeajuns pentru ca să se facă înțeleşi. Sînt numai luminile unei perechi de lămpi de control, verde şi albastră. Un cadran luminos. Poate strălucirea unei țigări. Pe urmă, m-am gîndit la spațiul uriaş de sub burta avionului, la cum pîntecele acesta îşi caută calea prin aerul rarefiat, fără suport, neatîrnat de nimic, şi am început să amețesc. M-am gîndit la distanța dintre acei oameni şi ținta lor şi la ceea ce aluneca pe sub ei între timp: bărăganul şi pădurile, fermele cu acoperişurile lor abrupte, grupurile de case adunate laolaltă împotriva frigului în sate, oraşele cu fabricile lor şi împrejurul acestora străzile cenuşii cu case în care oamenii stau adăpostiți cu toții cu o hîrtie neagră în fereastră. M-am gîndit la lacuri, la canale mari şi mici, la pîraie şi la rîuri. M-am gîndit mai ales la apă, pentru că apa, argintie, e cea dintîi trează cînd ziua se iveşte şi viața reîncepe.

Lei N 14.00

9 789736 113956
www.euroinst.ro

INSTITUTUL EUROPEAN